ԱԴԱՄ ԳԻՐՔ.

Անցք ադամայ
նախաստեղծին.
Գործին 'ի սմա
և ցուցանին.
Այնք որք սիրով
ւ լսել կամին.
Ոգտեսցեն 'ի սմա
և շահեսցին.

A 680

ԱԴԱՄ ԳԻՐՔ.

ՅՈՐՈՒՄ ԲՈՎԱՆԴԱԿԻՆ.

Բանք յարմարականք և պատմութիւնք պատշաճաւորք յաղագս նախնեացն մերոց Ադամայ և Եւայի. համեմատեալ զանազան խորհրդով յադամայ 'ի քէն, և յետոյ է առ Ածածինն. 'ի դրախտէն 'ի խաչն, և 'ի յօձէն 'ի յուդա. և յառաջին արարչութէն 'ի յերկրորդ նորոգութիս. Եւ այլ ինչ բանք զանազանք, պիտանիք և հարկաւորք։

*Արարեալ Տէր Առաքել Վարդապետի բաղիշեցւոյ. և Սիւնեաց Եպիսկոպոսի. Գեղեցկայարմար ոտնաչափութեամբ.

1։ Վասն՝ վեցօրեայ արարչութեն
այ, ևկազմութեն մարդոյն։
2։ Վ՟ս գեղազարդութեան նախ
նեացն մերոց, և դրախտին։
3։ Վ՟ս պատրանաց բանսարկուին
՚ի ձեռն օձին։
4։ Վ՟ս լալոյ նախնեացն և սգոյ և
տրտմութեն նոցին։
5։ Վ՟ս աւուր հոգեվարին, և պա
տերազմի դիւացն։
6։ Վասն ահեղ դատաստանին, և
քննութեն մարդկան։
7։ Վասն զանազան տանջանացն
դժոխոց։
8։ Վասն չարին թէ ուստի եղև.
և զինչ է պատճառ նորին։
9։ Վասն բաղձալոյ բարւոյն՝ ամ
էից։
10։ Վ՟ս պատկերակցութե մարդոյն
առ ած և առ հրեշտակս։
11։ Վ՟ս հարցաքննելոյն այ զադամ

յետ

յետ յանցմանն.

12. Վասն կրկնակի խորհրդով հարցմանն այ̃ ցադամ.

13. Վասն խորհրդոյ հարցմանն այ̃ յօձն.

14. Վասն նախատելոյ զինքեանս նախաստեղծիցն.

15. Վասն զղջմամբ ողբալոյ նախամօրն եւայի.

16. Վասն կողին որ պատճառ եղեւ խաբմանն.

17. Վասն պէս պէս պակասութե̃ առնելոյ կողին.

18. Վասն որպիսութե̃ եւ արհամարհանաց կողին.

19. Վասն թէ ընդէ՞ր ՚ի հողոյ ըստեղծ ա̃ մարդն, եւ ոչ յայլ նիւթոյ.

20. Վասն տարերաց որք են մառանք արարչին.

21. Վասն համեմատութե̃ մարդոյն ընդ աստուծոյ.

22. Վասն համեմատութե̃ կողին առ

առ

առ ամենայն կոյսն։

23։ Վասն կնքելոյ գերեզմանին Քի Տեառն մերոյ։

24։ Վն համեմատութեն նախկին արարչութեանն երկրորդ նորոգութեանս։

25։ Վասն մահուան և յարութեան ՚ի մէջ համեմատութեն։

26։ Վն երկոտասան սքանչելեացն. որք եղեն յաւուր խաչելութեն Քի։

*Յորում և աւարտումն բանիս։

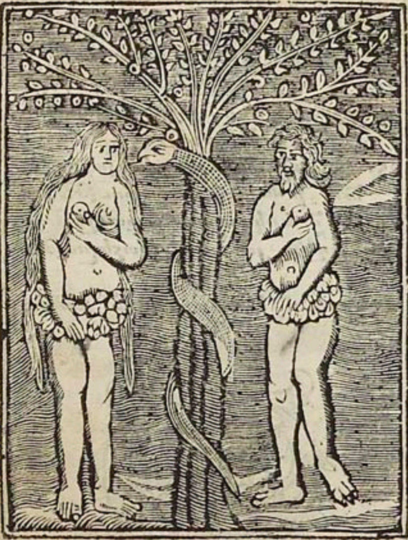

* Գլուխ Ա։

* Ա͞ծ արարչութեանն Ե͞ր և ստեղծման Մարդոյն. * Տունք. 29։ *

Նախ քան զեղեալքըս ա͞մ.
երրորդութին անեղա կան.
անուր աներբ ևանսահ ման.
Նա գոյացոյց զէակս հա մայն։
Նախ յոչէից արար զ հիւ լէն.
երկրորդ ըզսեռըս համօ րէն.
երրորդ զգոյակսըն լուսե ղէն.
չորրորդ զտարերսըն հիւթե ղէն։
Երկիր անյայտէր հանպատ րաստ.
Ջուրն 'ի վերայ նորին տա պաստ.

հողմն 'ի վերայ ջըրոյն ընդ գաստ·
հուրըն հողմոյն կայր առա գաստ:
Վերացուցեալ զջուրն 'ի ծօ վէն·
արար զկամարըն ջըրե ղէն·
եբաց զյատակըս հողե ղէն·
'ի բնակութի մեզ համօ րէն:
Ըստեղծ ըզդըրախտըն բարձրա գոյն·
ծառս և ծաղկունս 'ի նմա ան հուն·
պէս պէս կերպիւ լուսափայ լուն·
զի բնակութի լիցի մար դոյն:
Ծաղկեաց զերկինս լուսաւո րօք·
արեգակամբ և աստե ղօք·
զերեսս երկրի ելից ծաղ կօք·
զի ցընծասցուք մեք հըրճուա նօք:
Ըստեղծ և զազգս այլ կենդա նեց·
զցեղս անասնոց չորքոտա նեաց·
սողնոց թըռչնոց և գազա նաց·
ազգըս հազար զանազա նեաց:
Ապա յետ այսորիկ խոր հի·
ստեղծանել մարդ ըստ պատկե րի·
տալով մարմին միտք և հո գի·
նըման երիցըն միա կի:

Նախ ՚ի հողոյ ըստեղծ զա դամ.
Երկրորդ եւ շունչ կենդանա կան.
Երրորդ հոգի եւ բանա կան.
Չորրորդ եւ կամք իշխանա կան:
Հինգ՝ զարդարեց ըստ պատկե րին.
Վեց՝ լուսափայլ մարմինք նո ցին.
Եօթն ազգ՝ ելից փրչմամբ շնորհին.
Ութ՝ եդ ՚ի դրախտն անմահ տեղին:
Ինն՝ արար գերագոյն վեր նոց.
տասն՝ եւ իշխել արարա ծոց.
Չորքոտանեաց սողնոց թռչ նոց.
Ձկանց ծովու եւ այլ զեռ նոց:
Պերճ տասն ազգ ծնունդ ա սի.
բնութենս մարդկան հողեղի նի.
յարարչութեցն ըսկըսա նի.
մինչեւ յաւարտն որ կատա րի:
Նախ ծնաւ զմեզ կամքն ածե ղէն.
Երկրորդ ծընաւ յոչէից զէն.
Երրորդ ծընաւ զտարերս հիւ լէն.
Չորրորդ ծընաւ մարդն ՚ի հո ղէն:
Հինգ ազգ՝ ծընաւ կենն ՚ի կո ղէն.
Վեց՝ նախ ադամ ծընաւ զկայ էն.

Եօթն

եօթն յըղղացաւ նա ՚ի մօ րէն.
ութ՝ զի ծընաւ նա մարդկօ րէն։
Ինըն՝ ծնանիմք յաւագա նէն.
որէ. ծընունդ աստուածե ղէն.
տասըն՝ ծնանիմք ՚ի տապա նէն.
՚ի յարութեանըն համօ րէն։
Սան էր յետոյ ըստեղծ զադամ.
՟Եւ ոչ յառաջ քան զամե նայն.
զի թէ պատկերէր և նը ման.
պարտէր առնել նախ ՟Է՟ ին քեան.
Թէ չէր ստեղծել զէակս նախ կին.
ուր բընակէր մարդն առա ջին.
զաշխարհս սեղան կազմեաց նը մին.
ապա կոչեաց պատուեաց զնախ նին։
Ապա հազար ազգ կենդա նին.
բերեալ կացոյց հանդէպ նը մին.
զի թէ հաւան լիցի նո ցին.
առցէ ընկեր յայնց իւր ան ձին.
Նա յանբանից ընկեր չառ նէր.
զի իւր նըման ոչ գըտա նէր.
բայց անասնոց անուն դը նէր.
որպէս նոցա իսկ վայե լէր։

Յորժամ անուն դընէր նո   ցին.
ը̃ իւրաքանչիւր պատշա   ճին.
գըլուխ 'ի վայր բերեալ նը   մին.
Հնազանդութե̃ անցանէ   ին։
Լկեալ և օձն իմ թըշնա   մին.
գալար տալով հին զէն չա   րին.
օձ անէ̂անեաց ըզնա նախ   նին.
զի նենգութե̃ էանց նը   մին։
Օ այն իմացեալ խորամա   կին.
'ի մէջ բազմաց զպարսաւն ան   ձին.
պահեալ ունէր զոխն 'ի սըր   տին.
սպասէր դիպող ժամանա   կին։
Մընաց ադամ ինքըն   միայն.
զի ոչ եգիտ իւրեան նը   ման.
զի նմ՛ պատկերէր տիրա   կան.
խընդրէր ընկեր իւր բանական։
Լսեն միմեանց լըսաքն երե քեան.
չէ լաւ մարդոյդ լինիլ   միայն.
արասցուք կոյսմ անապա   կան.
լինիլ դըմա միշտ օգնա   կան։
Յետ այնորիկ տէրն ադա   մայ.
արկ թըմրութի̃ նորին վե   րայ.

առեալ ըզ մի կողից նո րա·
նըմա օգնիչ ըստեղծ զեւա՛։
Եւա՛ չեղև նմա օգնա կան·
այլ լոյծ պատճառ եղև անկ ման·
դուստըր նո՛ր կոյսն ան նը ման·
ծընաւ զա՛ծ նմա օգնա կան։
Առեալ ածէ զնա՛ առ ա դամ·
զի սիրեսցէ հաւանա կան·
և նա՛ ծանեաւ հոգւոյն ա կամք·
ոսկըր յոսկերաց իւրն օգնա կան։
Սա՛ կոչի կին կըցորդ կե նաց·
անախտ լինէին լեալ ըստեղ ծած·
զանուն նորին կեանս անուան եաց·
զի էր ծնելոց զմայրըն կե նաց։
Ապա առեալ զնս՟ աստ ուած·
եդ ՚ի դըրախտըն հըրճուա նաց·
անդ պըսակեալ զնս՟ օրհ նեաց·
Լցնէք զերկիր աճմամբ բար եաց։

❊❊❊
❊❊
❊

*Գլուխ 2։

*Վասն գեղազարդութեան նախաստեղծիցն, և դրախտին փափկութեան։

*Տուն 18։

Էր փառք դըրախտին անպատմելի·
չըքնաղատես և սըխրա լի·
ծառքըն տային փայլ ըզ փայ լի·
արեգական պէս և լուս նի։
Դէմքն ադամայ փառօք ծաղկեալ·
և ոչ լոյս ճառագայ թեալ·
ցոլմունք լուսոյ անտի հո սեալ·
և քան ըզ հուր փայլատա կեալ։
Դէմքն ունէր փայլըս շանա շան·
որպէս ըզ լոյս արեգա կան·
բուրէր և հոտն անմահու թեան·
բերկրեալ ցընծայր ինքն ընդ ինքեան։
Անդամ ծաղիկէր նորա ծին·
լուսոյ բողբոջ գարնանայ ին·
փըթթել փառօք ՚ի մէջ դըրախտին·
ծափըս ծափի տայր ՚ի սըր տին։
Օ երդ հայելի պայծառ փայ լէր·

ած

ած նըման միշտ երե ւէր.
և ճառագայթ լուսոյն հո սէր.
զանձամբ նորին փայլատա կէր.
Մարմնով զերդ ամպն էր լուսընկալ.
և թափանցիկ լուսով ծած կեալ.
միտն և հոգին պայծառա ցեալ.
և ինքն ընդ փառս իւր հիա ցեալ.
Մ̃ ըզ կայծ մարմնով փայ լէր.
զի լոյս հոգւոյն յինքն վա ռէր.
և երկոքին լոյսըն խառ նէր.
պէս պէս նըշոյլ ցոլեալ հո սէր.
Աչօքն յած նայեալ հըրա ւէր.
զձայնն ականջօք լըսեալ զմայ լէր.
յանմահաւէտ հոտն որ բու րէր.
սիրտըն բերկրէր անձամբ թըմրէր.
Ի վեր յաստուած մըխիթա րէր.
Ի վայր դըրախտն ուրախ առ նէր.
յետ և յառաջ դիմեալ ճե մէր.
յաջ և յահեակ փառաւո րէր.
Ոտօքըն ճեմս առեալ պա րէր.
Ի մէջ ծաղկանցըն վառվա ռէր.
ձեռօքըն ծափըս հարկա նէր.

զի խնդութեցն ո՛չ հանդարտ ժէր.
Ծառքն և ծաղկունքն որ 'ի դրախտին.
զերդ արեգակըն փայլ լէին.
յանուշահոտ բուրմանց նո ցին.
որպէս թըմբրեալ լինէր նախ նին.
Մարմնոյն անմահէր անթառամ.
փառօք պայծառէր զանա զան.
սըրտին ցընծայր խրախճանա կան.
բերկրեալ 'ի փառս արքայա կան.
Ընդ լոյս սիրոյն ճառագայ թէր.
և խնդութեն փառքըն փայ լէր.
ուրախութին յորդահո սէր.
և հրճուանաց ձայնըն հըն չէր.
Ընդ կերպ լուսոյն էր զանա զան.
ցեղմ անեղին ցեղմ եղա կան.
այլ ազգ դրախտին այլ ազգ մըրգին.
ծառքն և ծաղկունքն այլանըման.
Ընդ հող դրախտին փայլ ըզփայլէր.
'ի ջրոյն ցոլմունք լուսոյ հո սէր.
օդն անմահից հոտըս բու րէր.
հուրըն վառեալ ճառագայ թէր.
Ընչքն 'ի գոյնս ծաղկանց հըրճուէր.

ական

ականջն ՚ի ձայն զ՚արթնոց զմ̄յլէր·
ռունկն ՚ի յանուշ հոտոյն թըմրէր·
բերանն ըզ քաղցրըն ճաշա կէր:
Նջ նըմա փառօք փայ լէր·
Նըշոյլ լուսոյն ճառագայ թէր·
վերնոց բանակըն ծանա լէր·
ծափըս հարեալ ադամ հրճ ուէր·
Զա̄ծ առ ինքըն տեսա նէր·
ինքն ՚ի յա̄ծ կերպարա նէր·
տիպն և պատկերըն վառվա ռէր·
յանեղական լուսոյն փայ լէր·

* Գլուխ · 3·

* Սան խաբէութեան բանսարկուին ՚ի յեւան օձին

* Տաղն 126:

Զայս ա̄մ տեսեալ չա րին·
հեղձմըղձուկ լինէր յանձին·
և մորմոքէր կըսկըծա գին·
պիղծ սադաէլ չարն առա ջին:
Իբրև ըզ հուր վառեալ նեո ցին·

բորբոքէր ըզ չարն 'ի հօ գին·
կայր խառնարեալ բոլորո վին·
և դիզանայր ծուխ նախան ձին·
Ողբայր սատանիկ հառաչա գին·
և մախանօք մաշէր զհօ գին·
հանգիստ չունէր ամենե ւին·
չար նախանձովն որ առ նախ նին:
Օ մաղձ դառնութե՟ իւրոյ անձին·
փրսխէր դասուցն անդընդայ յին·
սատանի՟ ցասնոյր չար բանա կին·
Հիբարկութի՟ շարժէր զնո սին·
Ժողովեցան 'ի միա սին·
չարատեսակ դասք խառնա րին·
առ սադաէլ չարն առա ջին·
տեսնուլ թէ զինչէ կամք նո րին:
Նաէ բերէք զարկածք չա րին·
առ հասարակ ամենե քին·
արկէք 'ի բով հրոյ հալո ցին·
տեսցուք թէ զինչ ծընանի ցին:
Ինքնէ հալոց չար երկա թին·
որ հըրդեհէ' զորս յինքն ան ցին·
որք կարծրանան [illegible]ով չա րին·

2 և չար

A 680

և չար տրտմման սիրտն հա լին.
Ներին նոքա զարկածք հա րին.
որ լինելոյն էր յապաւ նին.
արկին 'ի բով անշէջ հրա տին.
և չարութեամբ բորբոքե ցին.
Թէպէտ ասեն չարեմք բնա ծին.
իւրաքանչիւրքս առան ձին.
բայց զի դու գլուխ ես մեր դասին.
մեծ չար խորհիլ քեզ պատկա նին.
Դու ես նախնի չարն առա ջին.
մեք հետևողք կամաց քոյ ին.
դու խորտակեալ զմարդն առա ջին.
և մեք մի մի զծընունդ նո րին.
Դու ես նըստեալ յաթոռ հա րին.
կալ հակառակ արարո ղին.
այնպէս մեծ չար խորհեալ դո ցին.
որք մի զմիոյ հետ կատա րին.
Զի մեք որ քեզ հետևե ցաք.
յանճառ փառացն արտաքս ելաք.
սա հողածին լուսատե սակ.
երթայ յերկինս մեզ հակա ռակ.
Յայնժամ չկարեմք յաղթել դորին.

զի

զի դու բնակիս առ հըզօ րին.
այսէ մեր ժամ խաւարայ ին.
հընազանդեալս զկորուստ դո րին.
Մ՛եք ըզքեզ շատ բանբասեմ ցուք.
թէ ոչ խորհիս բան հակա ռակ.
շատ զօրք ունիս չարատե սակ.
մի քան ըզմի չար հնա ռակ.
Ս՛ոյնպէս մեծ չար խորհեալ դոցին.
որք յաւիտեան չազատես ցին.
զի վիշտք չարեաց հոգեղէ նին.
յիւր արարիչըն հասա նին.
Օ՛չ թէ փըրկէ նա ըզ դո սին.
վասըն սիրոյն իւր անքըն նին.
բաղումք ընդ մեզ բոցակիզ ցին.
որք մեզ նըման ոչ ճանազան դին.
Ս՛յսէր հընոցըն բանտարկ ային.
յոր զնիւթ չարեացըն վառե ցին.
հալեալ ծընաւ պատկեր չա րին.
որպէս և որթն յանապա տին.
Ս՛որդ յըղացեալ միտք բանտարկ ային.
չարիս ծնանէր անհընա րին.
ուրախ լերուք ասէ նո ցին.

 ճնա

հընարեցի զկորուստնո րին.
Մեք ա՟յ ծնազանդ չե ղաք.
վ՟ն այն յերկնից յերկիր ան կաք.
այս բանս լեցի և ձեզ գոր ծակ.
առնել զադամ քան զմեզ ա ռակ.
Սրմա՛ տրտմեալ լինէր պատ ճէր.
թէ ոչ պահէր նամ արտաքս էր.
ես ադամայ յաղթեմ ա սէր.
բայց դուք կացէք այլոցն տէր.
Բայց թէ յաղթեմք հողեղի նին.
այն նոր հընարնէ մեր չա րին.
այլ խորհեսցուք զանհընա րին.
մինչև 'ի մահ գալ անմա հին.
Եւ իսաթանըն սադայ էլ.
եկեալ 'ի յօձըն մըտա նէր.
զթոյնսըն կըրկին յերար խառ նէր.
և մահադեղ մարդոյն կաղ մէր.
Ո՛չ ի ո՟պ լինքն ունէր նա խանձ.
այսպէս և օձն էր մախա ցած.
չարըն զընկերըն իւր ձանա չեաց.
նովաւ եկեալ զադամ խա բեաց.
Պատճառ չարեացն էր տասըն բան

րով

որով կորեաք ամենե քեան·
վասն այն զօրէնս գրաւորա կան·
գրրեաց մատամբ տասըն բա նեան:
Նախ՝ բանսրկուն էր թըշնա մին·
երկրորդ՝ նախանձն որ ՚ի սըր տին·
երրորդ հընարն ազգի ազ գին·
որ շատ ունէր արկածք չա րին:
Չորս՝ օձն որ կայր ոխն ՚ի սըր տին·
Հինգ՝ չէր լեզուն առ սուտ բա նին·
վեց՝ անհանճար միտքն Եւա յին·
եօթն՝ որ խօսէր նա ընդ օ ձին:
Ութ՝ ծառ մահուն հրաժա րելի·
ինըն՝ պատուէրքըն հրամա նի·
տասըն՝ ցանկալ անհաս բա նի·
որ չէր յիւրում ժամանա կի:
Ո՜ այսոսիկ նիւթ առեալ չա րին·
զի պատրեաց դիւրաւ զնախ նին·
այսպէս և մեզ կան և հնա րին·
պէս պէս նիւթով կորուստ ան ձին:
Պարձէլ նոր չար խորհէր նո ցին·
նըրբատեսակ խաւարա յին·
մատուցակեալ զմահն առ նախ նին·

զոր և ծննդոցըն մատու ցին.
Նաև բերէք զանգակ դի նին.
զդառն և զմըռուր խաճարայ թին.
Թաս մատուսցուք նախատեղ ծին.
զի արբցէ մահ խուրյ ան ձին.
Ներքին զխաղողըն դառնա լի.
զողկոյզըն չար որպէս լե ղի.
արկին ՚ի հընձանս թունա լի.
զի բարկութեան բաժակ լի ցի.
Ողկոյզ նախանձներ չարու թե.
պըտուղ հընարներ զանա զան.
հընձան էր կամքն արեն հեղ ման.
գինին չար գործքըն ումորոր ճան.
Սըրտմըտութեամբ զայն կոխէ ին.
և բարկութեամբըն ճըմլէ ին.
՚ի վիշապաց գինի հա նին.
խառնել թունոք մահաբե րին.
Ո՜ սըրտմըտութին իժից չա րին.
զմըռուր մաղձից թունաւո րին.
զոր թէ ըմպէ ոք կամո վին.
ծանր է հընար բուժման նո րին.
Ա՜յ զայս պատեաց մոլոքս նախկին.

խա

խաղող նոցա դառն և լե ղին.
սրտմտութի և բարկու թիւն.
է վիշապաց գինի նո ցին.
Նա ժողովեալ ՚ի միա սին.
չարատեսակ դառք խաւա րին.
՚ի ծակատուակ պէս պէս կը ցին.
ջամբել նախնոյն պատրաստե ցին.
Պէս պէս որակ ունէր գի նին.
իւրաքանչիւրն ազդէր մին մին.
՚ի զանազան թասեր լը ցին.
և նախամօրն ըմպել տայ ին.
Թոյնն է մեղաց ունակու թի.
և պէս պէս ախորժակ սըր տին.
կամք մեռոյք մարմնաւո կին.
և առն հոգւոյն ըղ ձար գի նին.
Այն ըղ գինի յիմարու թեան.
որպէս ասէ երգըն դաւ թեան.
այն ըղ գինի մոլացու թեան.
որ ոչ յիշէ զանէաըն հրա մանն.
Այն քամակ տայ թըմրու թեան.
այն ըղ բարին ատելու թեան.
ամէն չարին հաւանու թեան.

ամըն

որըն փութալ 'ի վէտս ին քեան.
Որըն փառաց ինչ ցանկու թեն.
որն յագահիլ յամ բան.
որն 'ի ճնարըս գողու թեն.
որըն նենգել սիրոյ փո խան.
Որըն գինի խաբէու թեն.
որն ոչ զղջալ մինչ 'ի վախ ճան.
որըն պատճառ դընել յին քեան.
և որն առիթ այլոց գլը ման.
Որըն լըսել սուտ բարբանջ ման.
և որն ատել զուղիղըն բան.
որն 'ի բարի գործ ծուլու թեան.
և որն 'ի չարն արիու թեան.
Ոմանց ըղձ մեղս եօթնեց մահ ճան.
ոմանց զյանցանացըն զանա զան.
այլ և քան զայս այլ բազմա զան.
կայ յայն գինին զոր նոքա տան.
Օ այս չարութե գինիս ա ռին.
և մտաւորցին նախատեղ ծին.
զոր ճաշակեալ անտի նախ նին.
անցցոյց 'ի մեղ ամենե ռին.
Ոմանք զծլուխ գինույն ա ռին.

առ

սակաւ որբեալ փոքրկմա նին.
ոմանք 'ի մէջ գինւոյն հա սին.
յերկար մընան 'ի գործ չա րին.
Այլք զյատակին մըրուրն ա ռին.
որք մինչ 'ի մահ ոչ զղջա ցին.
զի թէպէտ մին է չար գի նին.
բայց յանօթսըն զանազա նին;
Մարդավանէ' դեւն առ հո գին.
գինեաւ լըցեալ թասն 'ի ձե ռին.
եւ կաղաչէ' թէ ճաշա կեն.
զմահ դառնութեան յաւիտե նին.
Այսպէս որդւոց նախաստեղ ծին.
զմահ դառնուն չար վիշա պին.
յիմարութեամբ առեալ զգի նին.
դեղեաց ինքեամբ զամենե սին.
Յետ այս չարեացս որ նիւթե ցին.
չար վիշապէն զիժից գի նին.
եմուտ 'ի յօձն իմ թըշնա մին.
եւ խաբանն այն անմար մին.
Որքան դեռ չէր չարն ընդ օ ձին.
նա թոյնք չունէր ամենե ւին.
մըտեալ էլից զթոյնսն 'ի նը մին.

զի

զի մահ արկցէ յամենե սին:
Եկեալ եկաց մերձ առ Ե ւա.
և ամենայն դևք ընդ նմա.
ասէ ուրախ լեր և բերկ րեա.
քեզ աւետիս և ադա մա:
Ո ձեզ ՚ի հողոյ ստեղծ ա՛ծ.
և եդ ՚ի դրախտըն հրճ՛ւա նաց.
բայց այլ մեծ փառք կայ ձեզ ծած կած.
զոր ձեր ստեղծօղն ձեզ ոչ յայտնեց.
Ուրա զի ես օձեմ իմաս տուն.
քան զա՛մ ստեղծ՛ած գի տուն.
ես ձեզ ճշմարտեմ եմ մօտա գոյն.
բայց ոչ անգէտ զերդ զանա սուն.
Այն զամենայն ծածուկս քըն նեմ:
և զխնդրելոցըն ճանա չեմ:
զգաղտնի խորհրդ թովչին գիտեմ:
նախ քան ըզգալն զանելին իմ խըր ցեմ:
Բայց ես նըշան տամ քեզ յայտ նի.
որ հաւատաս խօսուն ձայ նի.
ձեզ պատուիրան կայ հրամա նի.
չուտել զպըտուղն հրաժարե լի.
Եբաց այնու զվան եկայ ի.

որպէս գիտօղ ամենայ նի·
հնազանդ լինիլ օձին ձայ նի·
զի լըսիցէ զինչ որ խօ սի·
Դու իմ դըր չխայ ես անձին իշ խան·
ես քո ծառայ հնազանդա կան·
որքան հաանիս դու մեծու թե·
այն քան փառօք ես ճոխա նամ·
Ըստ անուանն կայ և գա զան·
և այլ ստեղծուածք յոյժ զանա զան·
բայց զայս նորա ոչ իմա ցան·
զոր այժմ ես քեզ ա ւետի սամ·
Բայց երբ հանես այնըմ փա ռաց·
հրաշափայլես իբրև զաստ ուած·
՚ի յանձնու կեանըս հըրճուա նաց·
յիշես թէ նա՛ զայս բարբա ռեաց·
Բայց նախ սիրով ինձ դա՛շն ա րա·
որ զայս չասես դու ադա մայ·
սիրով լըսես զինչ բան որ կայ·
հանց որ ադամ զայս չիմա նայ·
Օ ինա հրապարտէ բարկա նայ·
և անկատար բանիմ մը նայ·
բայց դու հնազանդես հաճա յոյ·

զի

զի դու լեցիս տէր ադա մայ·
Օ այս ասացեալ պահմիյա մեաց·
զի ցանկացի բաղձմամբ մը տաց·
Չարեօք ըղ միտօքն կախար դեաց·
մինչև էհան զինեն 'ի խե լաց·
Յետ այսորիկ ապա ձայ նեաց·
խրախուսանօք բանս հրճուա նից·
ասէ զականջ մտացըդ բաց·
ու զաւետիս մեծի փա ռաց·
Սանէր ստեղծօղն արարա ծոց·
նախանձ արար ձեզ և ու դուոց·
զի պատուիրանն եղև խըս րոց·
Թէ մի' ուտէք յամէն ծա ռոց·
Պատասխանեալ յիմարն ե ւա·
խօսօք օձին ընկեր դառ նայ·
անմիտ նախ հարց ընդ ադա մայ·
նա պատասխանի տացէ դը մա·
Ծառոց դրախտին որ այսըր կան·
մեզ ուտելոյ հրամանն տը ւան·
բայց 'ի ծառոյն չար գիտու թե.
ասաց չուտել զի մահ կու տան·
Խըրոխտալով չարն յայժ խըլն դաց·

 զպատ

զպատճառ բանին յորժամ գի տաց
զպատուէրն որ տըրն ձեզ հրամայեց·
զայն ասելով ըզ ձեզ խա բեաց·
Բայց ես նըշան տամ ձեզ բա րեց·
որ հաւատաս դու 'ի սըր տաց·
Թէ չէր ծառն այն պտղաւ բա րեց·
վնէր ըստեղծ ըզնա աստ ուած·
Այլ ոչ Թէ մահ կայր 'ի պըտ ղին·
կամ որք ուտեն զայն մեռա նին·
այլ կայր խորհըրդ անճառ 'ի նը մին·
վասն այն չեԹող մերձ կալ նը մին·
Զի տըր գիտէր զպըտուղըն զայն·
Թէ որք ուտեն ածա նան·
երբ դուք ուտէք աչք ձեր բա նան·
իբրև զած լինիք բնու Թէ·
Ահա ձեզ ձայն մեծ աւե տեաց·
որ 'ի յականջըս ձեր հըն չեաց·
զխորհըրդն անճառ զոր տըր ծածկեց·
ես յայտնեցի ձեզ սիրե լեաց·
Ցընծայր եւա փառաւոր լեալ·
զինչ նոր արև զինքեամբ ծա գեալ·
զի չարն փայլակն յերկնից ան կեալ·

շըրթունց ըղ միտքն այն խոնա րհալ։
Միտքն և հոգին այն անհան ճար։
խաղայր մարմնով զինչ գի ա հար։
Ճեմս առնելով պարէր յ՜ր կար։
վազէր ՚ի ծառն անասնա բար։
Զար ցանկութիւն որ ՚ինմա էր։
զբանս արարչին մոռացը նէր։
և որպէս խէթ նըմա վա րէր։
զնա ՚ի պըղծոյն արգել ա սէր։
Առէր զպըտուղն յիւրում ձե ռին։
դողայր մարմնով սասեալ հո գին։
զի գուշակէր բնութի նո րին։
զկորուստ անձին իւր դառնա գին։
Օ պըտուղն եդեալ մերձ բերանին։
և պահապանքն արգելու ին։
զի զատմունս շըրթամբք կըր կին։
կարգեաց ած փակ բերա նին։
Իսկ չար լեզուն որ բարբա ռէր։
՚ի ներս կուսէ զփականս բա նէր։
և մարգարէն վասն այն ա սէր։
դիր պահապան զերկիւղ քո տէր։
Նայեալ զբերանըն դըժնայ ին։

 ծա

Ծածեաց ընդ թոյնս լեզուի օ ձին.
զմաղձըն մահու որ 'ի պըտ ղին.
Նա կըլանէր բոլորո վին.
Յանկարծ լինէր 'ի հիաց ման.
Ետես զոր ոչ կըրծէր յին քեան.
խղեցին զլուսոյն ընդ պատմու ճան.
Լինէր խաւար գիշերա նման.
Այր մորմոքմամբ 'ի կըսկըծ ման.
աղաղակէր հառաչա ձայն.
սաստիկ գոչէր որպէս զան բան.
և ծիչ բառնայր մոլեգնա կան.
Զարտասուս իւր սաստիկ հո սէր.
լալով միշտ զանձըն հեղե ղէր.
սուգ ընդ գեցել զհերսըն փե տէր.
և արեամբ զանձըն շաղա խէր.
Ոպ մոլեալ ինչ կատա ղէր.
որ և ընդ միս բազկին ու տէր.
քունըն հատել հանգիստ չու նէր.
յաղաղակէն ոչ դադա րէր.
Ցերեկինս հայել աչքըն մըթ նէր.
դիմեալ զերկիր միշտ խաւա րէր.
յետ և յառաջ տարակու սէր.

յաջ և յահեակ միշտ երե — րէր։
Պուժք դառնուն մօրն եհայ ին.
ոչ եղեալ են ոչ այլ լի — նին։
զի ամենայն կըսկիծ չա — րին։
երևանայր յանձըն նո — րին։
Որքան յաշխարհըս մեռա — նին։
և որք 'ի հուրն անկեալ տան — ջին։
այնքան կըսկիծք որ̂ան նը — մին։
որ նախ եղև սկիզբըն չա — րին։
Եկն առ ադամ որպէս օ — տար։
մերկ խայտառակ անասնա — բար։
ադամ տեսեալ զնա զարմա — նայր։
Թէ զինչ եղև այդմիկ պատճառ։
Ասէ ցընա զի՞ լաս դու — կին։
և հառաչես ողորմա — գին։
այդ ինչ չարիք որ քեզ ե — կին։
ծուրէ լոյս քոյ պատմուճա — նին։
Կարծեմ թէ դու չես առա — ջին։
այն որ յինէն ստեղծաւ նախ — կին։
զի 'ի պատկեր քո դըժնայ — ին։
ցընորք չարեաց ինձ կերե — ւին։
Ո՛չ ի կողակիցն իմ ցանկա — լին։

լուսով ծածկեալէր 'ի մարմ մին.
դու դարշելի խաւարաց բին.
դէմ քո դըժնեայ ամենե հին:
Ո՜վ 'ի ստեղծուածս արարո ղին.
ոչ կայ նման քեզ չար դըժնայ բին.
մերկ խայտառակ և լալա գին:
ուստի՞ այդ ցանքըդ քեզ է կին:
Նախ թէ զխն չարըն խա բեաց.
պըղտղով ծառոյն զոր տըրն յայտնեց.
առի ձեռօքս իմ չորա ցած.
և մերկացայ յանձառ փա ռաց:
Բայց դու թէ սէր ունիս ըն դիս.
փութով լըսես քո կողակ ցիս.
առ կեր և դու զնա՛ իբրև զիս.
զի մընայցեմ քեզ 'ի դրախ տիս:
Թէ կայ քո սէրն ընդ իս նախ կին.
այսօր ցուցցի 'ի քոյդ ան ձին.
վասըն սիրոյ քո արար չին.
յիշեա՛ և զմեր սէրն առա ջին:
Բայց թէ չըլսես ամենե հին.
այժմ որ ունիմ ցանս 'ի յան ձին.
ստուտէր քո սէրն այն առա ջին.

զի ո՛չ հոգաս վասն իմ դար ձին·
Թէ անամոթն էր պատա հեալ·
դեռ մեզ պիտէր զնա հո գալ·
տես քո մարմին այսպէս խո ցեալ·
դու կաս այդպէս անհոգա ցեալ·
Թէ փուշ մըտնէ մարդոյ յո տին·
աչքն արտասուեն վասն այն մա սին·
ես կըսկըծեալ փըշով չա րին·
դու ո՛չ դըներ զըսպեղա նին·
Թէ օտար մի լինէր մե ռեալ·
դեռ պիտէր մեզ և ըզնա՛ լալ·
ես որ ցամաքսեմ մահա ցեալ·
արժան չառնես դու զիս ող բալ·
Նա որ եղէ հանց փորձու թեամբ·
մեռեալ՚ի հող դառնամ ան ձամբ·
հոգիս տանջի անանց մահ ուամբ·
Թող դու մընաս այդ խընդու թեամբ·
Պատասխանեալ ադամ նը մին·
խանդաղատեալ՚ի սէր նո րին·
տարակուսեալ մորմոքե լին·
ո՛չ գիտելով ըզ դեղ ցա ւին·
Ո՛ի՛ մեղադրեր դու ինձ ո՛վ կին·

ես

ես նոյն սիրովն եմ առա ջին.
բայց թէ ուտեմ զպըտուղ ծառ ին.
և ես ընդ քեզ պատուհաս իմ։
Թէ ոք անկցի 'ի խոր ծո վին.
ո՛վ հետամուտ լինի նը մին.
թէ ոք երթայ ընդ հետ նո րին.
նա կորընչին 'ի միա սին.
Այլ թէ արբեցէ ոք մահա դեղ.
զայլ աղաչէ զնոյն ճաշա կել.
այսպէս և քո բանդէ տը դեղ.
զի այդ պըտուղդէ մահա դեղ.
Ո՜ ինչ արասցուք ցաւոց քո յին։
մոլորելոյդ ընդ բանսարկ ո՛ւին.
քեզ բըժըշկիլ չէ հընա րին.
զի նենգեցեր դու անհա սին.
Ուրախացաւ կինն 'ի հո գին.
զի եւ սիրով զպատասխա նին.
հընար եգիտ թըշուառ գե րին.
խաբել նովաւ զմարդն առա ջին։
Պատասխանի տըւ եալ նո րին.
զի պատրեսցէ բանիւ զնախ նին.

այս

այսպէս պատճառ դընէր բա   նին.
զի ամենայն միտք հաւա   նին։
Պատիժ չարեաց պատուհա   սին.
զոր խոստացաւ տէրն յանցո   ղին.
Ես նախ ասեցի պատուիրա   նին.
պատուհանէր այս զինչ և   կին.
Նա նենգեցի օձըն բա   նին.
յիս դիպաւ նեա պատուհա   սին.
զոր ինչ պատիժ կայր յանցո   ղին.
գալոց չարն այսէր զինչ և   կին.
Մի էր պատուէրքըն հրամա   նին.
և մի պատիժ յանցաւո   րին.
Ես որ մարտեայ ընդ հրամա   նին.
յիս դիպաւ նեա պատուհա   սին.
Չես հակառակ դու արար   չին.
որպէս և ես մեղայ նախ   կին.
Թէ դու սիրով ուտես վասն   իմ։
իմ յանցանաց մեղքըն ջըն   ջին.
Օ խս վասըն քոյ յօրինեաց   տէր.
զի ընդ քեզ ունի մեծ անճառ   սէր.
Թէ դու ուտես զմեղուքս չի   չէր.
և վասըն քոյ զիս չարտաք   սեր.

Ոչ է որք անկցին 'ի ծով խո   րին.
յայլ լողորդաց նոքա փըր   կին.
գայ մըկըրտի 'ի ջուր վասն   իմ.
որ զիս փըրկելըն կամե   ցին.
Ո՞ւ թէ ուտէ որք դեղ մա   հու.
դարձեալ գեղթափ տան ուտե   լու.
ես որ կերայ զպըտուղ մա   հու.
դարձեալ փըրկիմ 'ի յուտե   լու:
Թէ դու զփըրկելըն իմ կու կա   միս.
սիրով ականջ դընես բա   նիս.
առ ճաշակեա՛ և դու ըն   դիս.
զի մըտայցեմ քեզ 'ի գըրախ   տիս:
Իսկ թէ հանէ՛ նա զիս   միայն.
քեզ ծիլ լիցի այլ օգնա   կան.
ահա՛ ես կամ 'ի կըրկըծ   ման.
և արտասուեմ հառաչա   ձայն.
Խարբալեցաւ միայն ադա   մայ.
յորժամ խաբեալ եւես զե   հա.
կամէր լինել բանից նո   րա.
զի ունէր միտ սէր ընդ նը   մա.
Տարակուսեալ լինէր յան   ձին.
կնոջըն լսել թէ արար   չին.

   խել

խելքըն ընդ աչաւըն գընա ցին·
եթող զա͞ծ և ոչ ըղ կին։
Ո՛նմահ բանին լըսել չկա րագ·
զի չէր անեղ որպէս զաստ ուած·
այլ զի յետոյ էր արա րած·
զնըրմանակցին ձայնըն սի րեաց։
Սնոյջ միտքըն չար էր քան զօ ձին·
զի իմացաւ բան նորա ծին·
օձըն խաբեաց զտըրգ կէտըն կին·
իսկ նա զնախնի մարդն առա ջին։
Սինըն կերաւ յաւտով բա նին·
իբրև զա͞ծ լինիլ յան ձին·
իսկ այսպէս յոյս չըկայր մար դին·
այլ խայտառակ եռեա ըղ կնին։
Խորհուրդ չարար մ͞րդն եղկե լին·
Թէ ես պահեմ զբան հրամա նին·
և աղաչեմ վասըն սո րին·
յայնժամ կընոջ մեղքըն թող ցին։
Բանզի էր կէս մարմնոյն մե ռեալ·
կիսոյն ապրիլ ոչ էր հը նար·
վասն այն կերաւ անասնա բար·
զի գլուխն ոտիցն էր հնազանդեալ·

Ա՛ա

Մաքեալ և նմա՛ զկայծըն հը րոյն·
զպըղտուղ մահու քորքոջքե լոյն·
եդ ՚ի բերանն քաղձմամբ յու սոյն·
վասն եհայր ազատե լոյն:
Իսկ Թոյնք մահուն որ ՚ի պըղտ ղին·
այլայլեցին զբնութի նո րին·
մերկացա՛ն զլոյս պատմուճա նին·
եղև խա՛ւար աղջամըղ ջին·
Յա՛ ճիչ քարձեալ հառաչա գին·
աղաղակէր գոչմամբ սըր տին·
գետք արտասուացն իջանէ ին·
կըսկըծանօքըն ցաւա գին:
Սաստիկ ողբայր ողորմա գին·
Թախծմամբ սըրգոյ մեռեալ հո գին:
ողբս յօրինէր բախմամբ սըր տին·
վայ և եղուկ տալով ան ձին:

Գլուխ

*Գլուխ 4

*Վասն ողբոց և հառաչանաց նախաստեղծիցն։

*Տաղ ԺԲ.

Վայ այն աւուրն որ ես ստեղծայ
վայ այն ժամուն յոր խաբեցայ
հոգիս վառէլ խորհուրդս է ռայ.
զի մեծ չարիս վաստակե ցայ։
Վայ որ զպտուղն առէլ կե րայ.
վայ որ պատճառ եղի զե ւայ.
զնա մատնելով չարդարա ցայ.
այլ յոյս աչացն ե լայ։
Վայ այն պահուն յոր ես Թաքեայ.
վայ Թզենւոյն յոր ծածկե ցայ.
վայ որ չասի տեառըն մե ղայ.
այլ ըզ պատճառն հանի 'ի նա։
Վայ որ յանճառ կենացն ե լայ.
վայ որ դրախտէն արտաքսե ցայ.
վայ որ յայս չար երկիրս ան կայ.
վայ և եղուկ ազգիս վե րայ։

Վայ որ մեղօք ես լըղա ցայ·
վա՛յ որ ցաւօք որդիս ծը նայ·
վայ որ ինձ մահն առաջի կայ·
վայ որ դըժոխքն ինձ կու մը նայ:
Վայ որ հոգիս յինէն գը նայ·
վա՛յ որ մարմինս 'ի հող դառ նայ·
վայ որ բնութ՟ ոչընչա ցայ·
վայ որ ոչինչ համարե ցայ:
Երկրի փոշի հոսեալ եղ ծայ·
հոտեալ նեխեալ շարաւ դար ձայ·
մարմինս որդամբք լըցեալ է ռայ·
'ի չորս տարերս ցընդեալ գը նայ:
Չէր և ոչ եղիցի սա՛·
ոչ երբեմնի տեղի սո րա՛·
հողմըն մահու շընչէ 'ի սմա·
և ընդ ինքեան առեալ գը նայ:
Հոգին միայն առանձնա նայ·
և ինքն առ ինքըն հիա նայ·
Որպէս էի կամ զինչ է ղայ·
կամ զինչ լինիցիմ առ յա պայ:
Վայ որ խընդան դևքն յիմ վ՟ր·
վա՛յ որ գերեն զհոգիս նո քա՛·

 վայ

Վայ իմ ծննդոցս որ բազմա նայ.
Վայ թէ քանի չար կայ նո ցա։
Վայ որ 'ի հուրն անշէջ ան կայ.
Վայ որ որդանցըն կեր ե ղայ.
'ի գեհեններն հոգիս ող բայ.
Վայ որ խաւարն ոչ լուսա նայ,
Վայ որ մաշին հոգիքն 'ի նմա.
Վայ որ տանջանքն ոչ վերջա նայ.
Վայ իմ ազգին որ անդ մը նայ.
Վայ և եղուկ ինձ և նո ցա։

*Գլուխ 5.

*Վասն աւուր հոգեւորին, եւ պատուէ
բազմ դիւացն.

*Տուն 26.

Վայ իմ աւուր հոգեվա րին.
Վայ որ զհոգիս առնել տանին
Վայ ապշութեան ճանապար հին.
Վայ որ չգիտեմ թէ ուր տա նին,
Վայ չար դիւացն որ ինձ կայտնին.
Վայ որ ընդ իս պատերազ մին.

 վայ

վայ որ զմեղաց նամակն ու- նին.
վայ որ մի մի յայտնեն զնո սին:
Վայ որ յաւնեն վըկայք հա րին.
վայ որ բոցցին բերանք նո ցին.
այո այո աչք մեր տե սին.
զործկածք գործոց մերոց 'ի դմին:
Վայ ե̃ թուղ տալըն հրեշտա կին.
վայ որ խաղան զինեւ նո քին.
վայ որ տանջել զանձն իմ կըռ վին.
եւ'ի վերայ իմ կատա ղին:
Վայ որ պէսպէս գունդքըն չարին
ահեղ դիմօք ինձ երե ւին.
ըստ զանազան չար խորհըր դին.
զոր ինձ գործել ետուն նո քին:
Պէս պէս դիմք կերպարա նին.
չարատեսակքըն դըժնայ ին.
մըռմըռալով միշտ կատա ղին.
եւ պատառել ջանան զհո գին:
Ըստ զօրութեց հոգւոյ տա սին.
տասըն կերպին պատերազ մին.
զի ըստ արժանւոյն առցէ հո գին.
զառ հաւատչեայ դատաստա նին:

Դէմ

Պոէմքն այլակերպք ևահա գին.
զարհուրական կերպարա նին.
հուր ցոլանայ յուրնկանց նո ցին.
և պաշարեն զգերեալ հո գին:
Դասք դասք երամք չար բանսկին.
խառնիխուռն անդըր ժողո վին.
գունդ գունդ բերեն զարկծք չարին
դատապարտանաց պատերազ մին:
Զայնի՜ գոչեն յոյժ սաստկա գին.
որպէս ճայթմունք յորոտս ամ պին.
և՚ի ճըչել ոգւոց նո ցին.
սարսեալ հոգիս ըն նըրա զին.
Օ՜ անազան դէմք նոցա յայտ նին.
որպէս առ մեզ այժմ անձա նին.
դեւք սատանայք քաջք և ա լին.
յորոց ահէ հոգիքն հա լին:
Հոտք դարշուն յոյժ զազրա գին.
որ՚ի դժխոց դասէն բու րին.
զհամ աղծրութեըն տաղտկա լին.
առեալ հոգիքըն մաշես ցին:
Շուրջանակի պահեն զհո գին.
ըստ վեց շարժմանցն որովք յանցին.

՚ի վեր ՚ի վայր յաջ ւահե   կին.
յետ և յառաջ մրրցեալ հրո   վին:
Ծածուկ ւայտնի պատերազ   մին.
ըստ կըրկնակի զգայարա   նին.
ըստ խորհըրդոց մըտաց սըր   տին.
և ըստ յայտնի գործոց ձա   րին.
՚Ի խաւարեալ օդոց մի   ջին.
խաւարային դիմօք յայտ   նին.
Հոգին ապշեալ միտքըն ցըր   դին.
միջաբեկեալ յուսահա   տին:
Ա՜ զօղանջեն գուշմամբ նո   քին.
այ՛ այ՛ աչք մեր տե   սին.
զարկածք չարեաց մերոց ՚ի   դմին.
ի՛սկըզբանէ մինչ ՚ի վեր   ջին:
Յափըշտակել ջանան զհո   գին.
որպէս զմարմինըն մախե   սին.
և ընդ ասելըն հրեշտա   կին.
ձեզ սաստեսցէ տ՜ր և ցըր   ւին:
Յահագնակերպ դիմաց նո   ցին.
որպէս հալեալ լինի հո   գին.
և նըւաղեալ ՚ի մէջ մար   տին.
միջաբեկեալ սըրտաթա   փին:

Ապա՛ հանեալ զնա հրեշտա կին.
մերձ առ բանակին կայա նին.
և ցուցանէ յայտնի նը մին.
զվըճիռ գործոյ դատաստա նին:
Նա՛ տեսանէ զկայանս վե րին.
ուր ամբարեալ հոգիքն պա հին.
դաս դաս կարգել ըստ պա՞տշա ճին.
ըստ զանազան գործոց նո ցին:
Դռաւք պոռնըկաց յայլոց ջո կին.
և ըսպանօղք որիշ լե նին.
զըրկօղաց դասքըն առան ձին.
չարքն յիր՚րաց ջոկեալ դա սին:
Նա՛ տեսանէ գնացեալ հո գին.
զայն հրապարակ կըսկըծա գին.
և շուրջ պատեալ դաս դաս նո քին.
զնա կոծեսցեն ողորմա գին.
Սորուս կըցորդ եղել նը մին.
լան ընդ նոսա հառաչա գին.
և մորմոքեալ փոշիմա նին.
մինչև ՚ի յօր դատաստա նին.
Վա՜յ իմ յետինըն գիշե րին.
ուր ծածուկ գեշքն իմ յայտնես ցին.

վայ

վայ երբ գոչէ փողըն վեր ջին·
հրատարկէ՛ զչարս իմ ան ձին։
Երկինք հերկիր ընդ նոյն ձայնին·
հաւաքեսցին 'ի միա սին·
և զիս յառաջ քարշեալ բեմ բին·
աչք ամենայն ընդ իս հայ ցին։
Ասեն այս այրն է մահա ծին·
որ միշտ սիրեաց զկորուստ ան ձին·
այժմ ամաչէ 'ի յատե նին·
'ի հարցանել դատաւո րին։

*Կ[illegible] 6։ *

*Մ[illegible] [illegible] [illegible]· Լ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

*Տ[illegible] 35։ *

Յորժամ դըրրունք երկնից բանին·
լինի հընչումն ահագնա գին·
դասք հրեղինաց 'ի վայր հո սին·
մինչ զի թափուր մնայ եր կին։
Յայնժամ լինի բարբառ փո ղոյ·
նըման ամպոց որոտ ման ղոյ·

կո

կոչէ զմարմինս 'ի չորս նիւ- թոյ.
կալ առաջի Տեառն աստու- ծոյ.
Յայնժամ մեռեալք ամենե քեան.
յառնեն և գան 'ի դատաս տան.
ոմանք զինչ լոյս արեգա կան.
ոմանք խաւար դիւաց նը ման.
Չորեք կերպեան աթոռ դը նին.
յորմէ տեսողքըն սարսա փին.
ած՟ն յիսուս բազմի 'ի նմին.
Հարցաքննէ զամենե սին.
Հարցնէ բանիւն երկիւղա լիր.
յորմէ դողան երկինք և եր կիր.
ընկեր վասն է՞ր այրըր մը տեր.
երբ հարսանեաց հանդերձ չունէիր.
Յայնժամ բերանքըն պապան ձին.
զի պատասխան տալոյ չու նին.
այլ որպէս մոմ 'ի մէջ հը րին.
յաստուածային ահէն հա լին.
Ոտս և ըզ ձեռս նոցին կա պէ.
ապա սըրով ընդ մէջ կըտ րէ.
յանհաւատից կարգըն դա սէ.
որ զտարտարոսըն ժառան գէ.

Ոմանց տայ ձայնն աւհա գին.
երթայք 'ի մութն աղջամըղ ջին.
անդ լըլ աչաց ձեզ եղի ցին.
և ատամունք ձեր կըրճը տին.
Ոմանց լապտերքըն շիջա նին.
որք այժմ ունին զգործ խաւա րին.
շատ մուրանան և ոչ շա հին.
այլ գըլխիկոր լեալ պատկա ռին.
Ո հաւատացեալս ամենե սեան.
կոյս անուանէ տեառըն հրա ման.
կէսք պըսակաց արժանա նան.
և կէսս խաւար ոմ ցու ցան.
Ո ի կուսութիւն երեք ա սին.
առ հասարակ ամենե քին.
ոմն 'ի հաւատ ոմն 'ի մար մին.
և որք յօտարս ոչ գըռնա ցին.
Ոմանքն են կոյս ոչ հաւա տով.
բայց խաւարեալ են չար գոր ծով.
ոմանք անբիծք են ոչ մար մնով.
բայց աղտեղեալ են խորհըր դով.
Կոյս են ոմանք ոչ օրի նօք.
որք չանկանին այլ անկող նօք.

ճայց սե՜անան պէս պէս գոր ծօք·
չվաւեն զլսպտերս լուսոյ նիւթովք:
Նա՜ զայս մեկնէ պօղոս յայտ նի·
կոյս կոչէ զհա՜ատս քրիստո սի·
որպէս ըզ կոյս մի փե սայի·
ես խօսեցայ զձեզ յիսու սի·
Բայց իւրաքանչիւր կուսա նաց·
տասն պատրաստի եւղ լապտե րաց·
զի 'ի յա՜ուր մը հարսա նեաց·
'ի յառագաստ մըտցեն փա ռաց·
Ոմանց առեալ զքանքարըն մին·
որք ըզ բարիս ոչ յարդե ցին·
ասէ թէ տուք շահեցո ղին·
այն որ արար զհինգըն կըր կին:
Արդարութեան կըշիռք դը նին·
զոր ինչ գործեաց անդ կըշը ռին·
որ կողմն յաղթէ անդըր դա սին·
եթէ բարւոյն եթէ չա րին:
'Ի զըրկողաց ինչքըն խընդ րին·
ընդ միոյն չորս ըստ զաքէ ին·
առնուն զբարի գործ թէ ու նին·
կամ տան 'ինա զմեղք զըրկա ծին:

 Ոմա

Ոմանք ելեալ զդուռըն բա խեն.
որ որ բաց մեզ աղաղա կեն.
ասէ գընացէք զձեզ ոչ գի տեմ.
և ոչ բընաւ՛ իսկ ճանա չեմ.
Ոմանց ասէ ձայնն ահա գին.
որք 'ի յաղքատս ոչ գըթա ցին.
քաղց. և ծարաւ՛ մերկ 'ի բան տին.
զիս ոչ տեսիք ամենե ւին։
Հինգ ազգ մարդիկ անդ երե ւին.
որք ասա գործով զանազա նին.
երկուքըն չար գործով պատ ժին.
երեքն արդարք պըսակե ցին։
Ոմանք զուտ չարք կէսք միջակ ին.
ոմանք բարիք ամենե ւին.
ոմանց չար գործքնէ շատ բա ժին.
կէսք գործք բարեաց շատքան զչարին
Արքա 'ի չորս կողմըն դա սին.
արդարադատ դատաւո րին.
երկուքըն միան յատակ ստո րին.
երեքըն ընդ տեառըն վերաս ցին.
Զուտ չարքըն յետուստկըն լալա գին
և զուտ բարիքըն դէմ երե սին.

 ուր

ուր մեղքն է շատ ձախմն՝ դա սին.
լաւ՛ շատքն յաջմէ ընդ միջա կին:
Ը՞նդ դատաստան առնէ ար դար.
նըրբատեսակ և անա չառ.
զգործոց բանից զոր խօսե ցար.
և զոր մըտօք խորհեալ յան ցար.
Համարս տացեն դատարկ բա նին.
ըստ խորհրդոց զանազա նին.
թէկ ըստ գործոցն որով յան ցին.
պէս պէս պտժօք անձամբ տու ժին.
Որք աստ 'ի հինգ զգայարա նին.
մխուրդքանչխուրսըն մեղու ցին:
տացէ ըզ դարձ փոխարի նին.
պէս պէս պատիժ նոցա կըր կին.
Անկըն զանէծք ևզձայն գու ժին.
փչօքըն լան 'ի խաւա րին.
պաքի բերանն 'ի ծարա ւին.
և ատամուքըն կափկա փին:
Ոընկմըն ըզ հոտ դառըն ծը փին
և զաղծրութի դիւաց գըն դին.
բոլոր մարմնոյն հուրնէ բա ժին.
և դառնաշունչ սառնամա նին:

Յայն

Յայնժամ ջոկէ՛ նա յիրե րաց·
զմաքուր օդիսն 'ի սև այ ծեաց·
դասէ՛ զօդիս յաջմէ փա ռաց·
զայծիս ձախմէ նախատա նաց·
Տանջանարանքըն պատրաս տին·
ըստ զանազան գործոց չա րին·
չկարէ՛ քըննել միտք մարդկայ ին·
զոր լինելոց է անդ նո ցին։
'Ի վեց կողմանց պաշարես ցին·
ըստ վեց շարժմանց մերոյ ան ձին·
տարակուսեալ 'ի նոյն մի ջին·
կըսկըծալի անձամբ հա լին։
'Ի վերուստ տըրն ահագնա գին·
ներքուստ դըժոխք բացեալ լի նին·
'Ի ձախմէ դասք դի՟աց գըն դին·
յաջմէ հրեշ՟տկք ցասմամբ կնդ՟նին։
Յետուստ հրեղէն գետն ահա գին·
և տարտարոսքն 'ի յառա ջին·
գոչէ՛ դըժոխքն ահեղա գին·
ձայնի՟ հալէ՛ զամենե սին։
Ահա՛ մեծ օր և խա՟ա րին·
ահա չար ժամ և դառնա գին·

ահա՛

ահա՛ կըսկիծ և լաց ուժ գին.
որ պատահի մեղաւո րին.

*Գլուխ 7։
*Ս՟ս զանազան տանջանացն դժոխոց։
*Տաղ 23։

Յետ քըննութ դատաստա նին.
երբ ամենայն բանք վըճարին.
այն է չար ժամ և խաւա րին.
որ յոյս բարեացըն հատա նին։
Յորժամ երթայք յինէն ասէ.
զնոցա զամեն յոյս հատա նէ.
ամպ խաւարին զնո ծած կէ.
և ամենայն չար պատա հէ.
Յանկարծակի երկիր շար ժի.
սանդարամետըն պատա ռի.
անդունդըն ահեղ բացեալ լը նի.
յոյժ զանազան չարեօք ՚ի լի.
Բացցի վիրապն այն ահա գին.
մերձ ՚ի տարբերս հրեղէն ծո վին.
յոյժ հեռագոյն ամենե ւին.
՚ի խընամոցն աստուածայ ին։

Ո՜ որ պատրաստեալէ անմարմ նոց·
չարատեսակ այսոց պըղ ծոց·
տացէ ընդ նոյն չարաց մարմ նոց·
հետեւողաց նոցին գոր ծոց·
Այլ անձառ են փառք սըր բոց·
և զանազան պըսակք գոր ծոց·
նոյնպէս պատիժք չարեցն ո գւոց·
անպատմելիք են ըստ գոր ծոց·
Ո՜ որ ինչ պատիւ տայ արդա րոց·
զդիմակ նոցին մեղուցե լոց·
քանզի կըշիռ դընի գոր ծոց·
կըշռողապէս երկուց կող մոց·
Որքան արդարքըն բարձրա նան·
նոյնքան չարիքն ՚ի ստոր եր թան·
այսպէս և կիրք համանգա մայն·
դիմակ միմեանց լիցի նո ցայն:
Չկարէ գիտել միտք մարդկայ ին·
զոր լինելոց է անդ նո ցին·
բայց ըստ կարծեաց իմոց մը թին·
փոքր ինչ ասեմ վասըն նո ցին:
Չորս ազդ տանջինքեն գըլխո վին·
ըստ չորս հիւթոց ինձ պատճա տին·

իսկ

Իսկ ըստ գործոց զանազա նին.
պէս պէս ըլլանք կան 'ի նո րին.
Պոէմ երեսաց հուր դեհե նին.
Եւ 'ի յետուստ սառնամա նին.
անքուն որդունքն յաջմէ դա սին.
Ձախմէ խաւարն աղջամըղ ջին:
Պորձիլ չորս ազդ տանջանք լի նին.
որ չէ եղեալ ամենե հին.
Բայց այս նոցա է առան ձին.
որք հակառակ են արար չին:
Նախ՝ 'ի կենաց յուսահա տին.
երկրորդ՝ յանշէջ հուրն անկա նին.
Երրորդ՝ մարմինքն ոչ մեռա նին.
չորրորդ՝ տանջանքն ոչ խափա նին:
'Ի հրոյ բերանքըն պապա կին.
ցրտով ատամքըն կափկա փին.
ծըծեն որդունք զմարմինս նո ցին.
վէրք ատամանցըն խորո վին:
Աչքըն լան կըսկըծա գին.
ռընկմէն առնուն զհոտ գարշ տըղմին
գոչեն բերանքն ողորմա գին.
բոլոր մարմինքըն մորմո գին:

Աւն

Ունկըն լըսէ ըղձայն գու   ժին.
լեզուն պասկի 'ի ծարա   ւին.
ոսկըրն ընթանան 'ի գեհե   նին.
ձեռքն և մատունքըն տոչո   րին:
Վերուստ ցասումն անծայ   ին.
որ բորբոքէ՛ զամենե   սին.
և՛ ինքնըրքուստ հուր գեհե   նին:
որ յեռ. անծէ զանձինս նո   ցին:
Ով ծըծումբ մարմինք նո   ցին.
փութանակի հըրով լուց   ցին.
որպէս հալոց 'ի մէջ հնո   ցին.
վառեալ մ ըմմովըն տապա   կին:
'Ի կայծակաց վերայ շըր   ջին.
զի այնէ միշտ տեղի նո   ցին.
և՛ ի հըրոյ մէջ թաւա   լին.
և անհանգիստ միշտ երե   բին:
Լինին ճայթմունք 'ի մէջ հնո   ցին.
և որոտումն ահագնա   գին.
ամպէ՛ խաւարն աղջամըղ   ջին.
զկայծակն անձրև անծէ նո   ցին.
Այն պատառի մըռմըռ   գին.
հոսէ՛ ըղհուքն 'ի մէջ հնո   ցին.

և

և հուրն անշէջ ամենե ւին.
միշտ բորբոքի 'ի գեհե նին։
Ընդ ատամունքըն կափկա փին.
և լալ աչացն ոչ խափա նին։
այլ բարկութիքըն բորբո քին.
յանպատմելի տարտարո սին։
Ընդ լան հոգիքն 'ի հըրնո ցին.
հանգիստ չունին ամենե ւին.
որպէս ձըկունք 'ի մէջ ծո վին.
ըղան 'ի հուրն յաւիտե նին։

*Գլուխ 8։

*Մ̃ան չարէն թէ ուստի եղև․ կամ զինչէ պատճառ նորին։

*Տունք 64։

Ո՛վ հիացումն անպատմե լի.
և տարակոյս անքըննե լի.
ստեղծեալ էաք բնու̃թ բա րի.
չար խարբալեալ ապակա նի։
Արդ քըննեսցուք թէ զինչէ չար.
և կամ ուստի նորին պատ ճառ.

որ

որ հրեշտակացն էած խա ւար·
և մեր բնութեան մահ կըրկնա բար·
Ոնէ անգոյ և անկա տար·
ոչէ ստեղծուած մեզ հաւա սար·
ըստ ինքն ոչ ինչ անունըն չար·
առնէ վընաս հըզօրա փար·
Ո ինձ զհրեշտակս յերկնից էհան·
և մահացոյց նովաւ զա դամ·
զաստուած ՚ի խաչ էած մահ ուան·
և է պատճառ հանուրց յանց ման·
Ի հիացումըն զիս պա տեալ·
կամ զարմացմամբ տարակու սեալ·
թէ չարն զոր չէ ած ստեղ ծեալ·
ուստի՞ եղև նա գոյա ցեալ·
Ո ունի տեսակ յայլ ինչ սե ւէ·
և ոչ անհատ ՚ի տեսա կէ·
գոյացութին բընաւ նա չէ·
այլ պատահումն ՚ի յոչըն չէ·
Յորժամ ստեղծան էակք նա չէր·
և ոչ անունն ևս երե ւէր·
առանց ստեղծման ուստի՞ լի նէր·
զի ստեղծանօղ նըրմա ոչ էր·

 Ո.Ր

Այլ պատահումն է յետ գոյ ին.
որպէս էակս յետ արար չին.
յրժմ ստեղծան հրեշտակք նախկին.
պատահեցաւ չարն 'ի նո սին.
Գոյացութիւն կամ պատա հումն.
ոչ լինիցին առանց նո րուն.
մաղմի սպիտակ կամ սեաւ գոյն.
առէ չլինի թարց իմ յայլ գոյն:
Պատահմունքն ինն են սեռա կան.
որք յարարչէն ստեղծեալ ե· գան.
և մինն է իր գոյացա կան.
ինն 'ի նըրմա միշտ բաղկա նան:
Բայց պատահմունք առանց գոյ ին.
ոչ բաղկանան ամենե ւին.
որակ քանակ ւայլն ըստ կար գին.
որպէս յայտնի է գիտո ղին:
Ընդ գոյակէ մինն աստ ւած.
ստեղծ զինըն դասըս հրեշտա կաց.
քանակ որակ գոյ հրեղի նաց.
ւայլ ինչ սահմանէ պատա հած:
Որպէս առանց գոյացու թէ.
այլ պատահմունքն ոչ բաղկա նան.

զայս տ̃րն յայտնեաց յաւետա րանն·
թէ առանց իմ իրք չգոյա նան·
Բայց արդ ուստի՞ եղև այս չար·
յորժամ նա չէր այսըմ պատ ճառ·
զի նա բարի բնութե̃ ան ճառ·
կամի՛ մեզ փառս իւր հաւա սար·
Թէ պատահումն ոք զչարն աս է·
որպէս համայն ոք վըկայ է́·
զտ̃րն հակառակ իւրըն բե րէ՛·
որպէս բնականըն վըկայ է՛·
Օ ի պատահման սահմանն այս է·
իմաստասէրըն օրինադ րէ·
զի ոչ գոլոյն 'ի գոյ ա ծէ·
ոչ բառնիլոյն ապակա նէ·
Չարըն գոլովըն ներգոր ծէ·
մինչև զաստուած 'ի խաչ բե րէ·
բառնայ խաչեալն ըզնա յերկ րէ·
և զգործ չարին ապակա նէ՛·
Ի յաէ պատահմանըն սահ ման·
զոր ամենայն միտք իմա նան·
իսկ չարըն 'ի յայսըմ պայ ման·
չունի զսահմանըն պատահ ման·

Իր զանազան 'ի ֆա   սին.
կատարեցաւ 'ի մին մա   սին.
այս է սահման բնութեն նո   րին.
որպէս ցուցաք յենթակայ   ին.
Պարտէ գիտել զէնութին ի   րին.
Հապա քըննել վասըն նո   րին.
անէ անգոյ իրք թէ լի   նին.
ոչ սահմանի բնութի նո   ցին.
Ուրեմն յայտնի է յայսցա   նէ.
թէ պատահումն և գոյակ   չէ.
սա յամենայն իմացմա   նէ՛.
մերկ և օտար 'ի բնութե   նէ.
Այս մեզ անհասէ գիտե   լոյ.
թէ չարն ուստի է իր ան   գոյ.
միտք մեր որպէս կաթ մի ծո   վոյ.
առ անհասին բաղդատե   լոյ.
Զի քաղցր և դառն 'ի միա   սին.
ոչ եղիցին ամենե   ւին.
գործ տըրտմական և սէր չա   բին.
'ի մեղանչելըն կատա   րին.
Բայց ըստ կարծեցելայ մարդկայ   ին.
տարակուսեալ մտօք ստո   րին.

փոքր

փոքր ինչ քըննեմք վասըն նո րին·
թէ զինչէ լոկ չորն ըստ ի րին·
Ոչէ ստեղծեալ ա՟ծ ըզ նա՛·
այլ 'ի գործելըն գոյա նայ·
որպէս ըզ հետ իրէք վե րայ·
որ յընթանալն երեւ՟ա նայ·
Սա՛ մըտածմամբ էակ ցայն·
անէ անգոյ եւ անսահ ման·
'ի գործ ածելըն գոյա նայ·
եւ յոչ գործելըն անգոյ մը նայ·
Որպէսեւ է մաճն 'ի սուսե րին·
առանց հատման ոչ կասա րին·
այլ կայ ծածկեալ 'ի մէջ նո րին·
որպէս անգոյ ամենե ւ՟ին:
Նա՛ որպէս հուր լուսապայ ծառ·
վառէ՛ ըզնիւթն իւր հա՟մա սար·
այսպէս ներհակ սորինըն չար·
ում հանդիպի առնէ խա ւ՟ար·
'Ի հրեշտակաց դասուն սկը սեալ·
իւրն ենթակայ զնոսին կազ մեալ·
նոքօք զըազումըս մոլո րեալ·
գունդ գ՟նդս առնէ հէնք եւ հեծել

Նա

ՙՆա հրեշտակացըն դև դարձընող։
որ և զադամ դարձոյց 'ի հող։
սուտ և ոչ ինչ և այլայ լող։
բաղումս տանէ իւր հետև ւող։
Չարնէր պատրող վերին դա սին.
որ իւր նըման արար զնո սին.
որ և նըստաւ յաթոռ նո . րին.
կոչիլ անուամբ հրեշտակ չա րին.
Ասէր եդից զաթոռն իմ յամպս.
որ է միջնորդ արեգա կանս.
այսինքն 'ի չար գործս և յան ցանս.
Նըստեալ հանգչի լեւիա թանս.
Այն քան ծառայ մըտեալ չա րին.
մինչ զի եղև գըլուխ նո րին.
և զտուտն ածեալ իւրոյ դա սին.
քարշել ընդ իւր զմասն երկնայ ին.
Այ 'ի ցընդիլ նոցին յեր կիր.
անկան զմարդոյն հազարք և բիւր.
որև խառնեալ զնա ընդ իւր.
արար ինքեան գեհեան և հուր.
Օ, արն իմացումնէր լոկ միայն.
և ոչ ուրեք ունէր նը շան.

այժմ յայտնեցաւ դէմյանդի ման·
դեք և մարդիկ իւրն ախոյ եան։
Բայց այժմ ասեմք ըզնա յա տուկ·
Թէ զինչէ չարն որէ ծա ծուկ·
Նա հանուրցէ գարշ և տաղ տուկ·
բայց փափդմամբ ծըրծեն յգուրդ·
Որպէս բնութե բարին միշտ է·
և յոչէից ՚ի գոյ ած է·
դիմակ նորին չարն ոչինչ է·
ում հանդիպի ոչընչացն է։
Պակասութի բարւոյն է չար·
որպէս անլոյս տեղին խա ւար·
կամ նո՛ր իմացք անմըտա բար·
որպէս արար նախ բէլն ար։
Տեառըն կամաց գոլ հակա ռակ·
է չարութի բաղմադի մակ·
և կամ բնութե գործոց ներ հակ·
կամ խոտորիչ յաջ և յա հեակ։
Մ՛իայն վասն իւր կամիլ զբա րին·
է չարութիւն անհընա րին·
որպէս արար մարդն առա ջին·
յափըշտակել զփառս արար չին։

Ե՜ւ այս չարեացըն վեհա գին.
որք ջատագով լինին չա րին.
ովըն ծընաւ՜ զչարըն առա ջին.
և այլք օգնեն գործոց նո րին.
Չարէ և սուտն ով որ խօ սի.
զի նմա՛է սկիզըն ամէն չա րի.
և ովոք սուտ բան բարբա ռի.
ընդ բանսարկուին դասեալ լի նի.
Չար է այն իրն յոյժ յատկա կան.
յորմէ փախչին ամենե քեան.
և է՛ բարի ընդ հանրա կան.
որում բազումք սիրով բաղ ձան:
Եօթըն մահու չափ մեղքն է չար.
իւրեանց մասամբքըն հաւա սար.
զի ամենայն չար հանրա բար.
կայ 'ի նոսա մինչ 'ի վըր ձար.
Ե՜ւ կամ անհաս իրաց բաղ ձալ.
է՛ չարութի՛ անմըտա բար.
որպէս արար նախ բե լար.
և մարդն ադամ նմին հաւա սար.
Կամ 'ի բարի գործոյն դառ նալ.
կամ 'ի դըժ՜արըն ծուլա նալ.

կամ

կամ ՚ի հեշտ գործսըն դուրա նալ.
այսոքիկ չար են համար եալ.
Կամ զոր ինչ կամքն ուզէ առ նէ.
զմիտս և զօրէնս ոչ հարցա նէ.
բարի կարծեօք չար կու գոր ծէ.
որպէս եւա խաբեալն յօ ձէ.
Ջան անպատեհ որ քեզ չէ յար.
յորժամ առնես լինի այն չար.
զոր գործեցին անմըտա բար.
նախնին ադամ և բե լեար:
Կամ ոչ առնել ըղ կամըս տ՟ն.
վասըն թողլոյն անձանի չար.
որպէս զօրէնս զոր ընկա լար.
յորժամ չառնես ասեն չա րար:
Կամ որ ՚ի հաւատս կոչե ցար.
և սուրբ գործոց յարակցե ցար.
յայնժամ լինի անուն քո ծար.
թէ չյարակցիս բարեացն անճառ:
Կամ գործ բարի որ նախ քո կայր.
թողեալ զայն կաս անհոգա բար.
թէ և չունիս այլ մեղք յեր կար.
այն բաւականէ լինել չար:
Կամ

Կամ թէ բարի ուսեալ յոյժ մէ.
զայն ծըրարեալ թաքուցա նէ.
տ՟ր տոկոսեօք զայն պահան ջէ.
և ծառայ չար ըզ նա՛ կո չէ.
Կամ որ զհաւատն անօթ պա հէ.
և զիւղ գործոյն ոչ պատրաս տէ.
դաւանելով տ՟ր տ՟ր կո չէ՛.
բայց յառագաստն ոչ մըտա նէ.
Կամ թէպէտ զայլս ոչ զըրկե ցին.
և չար անգամ ոչ գործե ցին.
բայց աղքատաց ինչ ոչ տը ւին.
ընդ չարագործսըն դատակ ցին.
Կամ ոխս ունիս չար նախան ձու.
ապասես աւուր զմաղձըտ հեղ լոյ.
յայնժամ ծընօղ ես դու մա հու.
ամէն չարեաց գեր 'ի վե րոյ.
Կամ չարս ասի նոցա յար մար.
որք դատակցին ընդ բե լիար.
հուրն և տանջանքն է նշ՟ չար.
և չարչարանքն է անվը ճար.
Կամ որ ս՟բ գրոց ոչ հաւա տայ.
այլ յերեսացէ քրիստո նեայ.

սա

սատանայ լա՛ւ է քան ըզ նայ.
զի սարսելով կու հաւա տայ.
Կամ թէ իցէ դք քահա նայ.
ան՞ոք՝ յաստուած նա մերձե . նայ.
ընդ տիրասպանսըն կարդի նայ.
որ քան զայս այլ մեծ չար չը կայ.
Կամ որ գիտէ զօրէնս ըլ ման.
և ոչ պահէ զոր ՚ի նմա կան.
սաստիկ առցէ անձամբն ըզ դան.
քան զայնոսիկ որք չ հաւա տան:
Չարէ և նա որ միշտ գըր կէ.
՚ի պատճառէ՝ զինչ և ի ցէ.
ասա որ զայլոց արիւնն ու տէ.
անդ միոյն չորս հատուցա նէ:
Չարէ որ զմահն ՚ի միտ չա ծէ.
զդատաստանի օրն ոչ յի շէ.
՚ի դըժոխոց ահէն չ վա խէ.
նա զամենայն չար կատա րէ՛:
Կամ որ առնու զազդմունք չնորհգ.
զոր միշտ ծագէ առնա ա՟ծ.
թէ յայնմանէ կենայ ՚ի բաց.
չարէ և նա նըման դի ՟ւաց:

Կամ

Սամ որ յայտնի կայ 'ի չա րին·
և գայթակղէ զամենե սին·
նա այլ չարեացն է վեհա գին·
վայ և եղուկ տայ ո՛ր նը մին:
Թէպէտ ճ̃ղումք են գործք չարին·
որք մասըն մասըն կատա րին·
բայց յայսքան բանս բովանդակին·
որպէս ցուցաք նախ և կըր կին:

*Գլուխ 9:

*Սան ցանկանալոյ բարւոյն ան
ձայն էից:

*Տուն 16:

Ենութիւնք հանուրց եղակա նին·
յափըշտակել ջանան զբա րին:
զի ցանկութիւնս այս անդըր տին·
'ի ստեղծմանէ' կայր 'ի նո սին:
Ուրաքանչիւրքն ըստ չափ ան ձին·
բաղձան հասնիլ բարեաց մա սին·
աչք ամենայն 'ի քեզ հայ ին·
զի տաս նոցա ըզպիտա նին:

Հրեշտակք և մարդք վ՞ն այն յանցին.
զի ցանկացան յոյժ անհա սին.
յոչ հասանիլ բարեաց հան րին.
և զմասնաւ՛որըն կորու սին։
Յանկալ պարտէ առնել զբա րին.
այլ զի անկարեն ոչ տա նին.
են որք ցանկան գործոց չա րին.
քանզի բարի թըւի նո ցին։
Այլ և բնութ՟է սիրեն զբա րին.
բարի կարծեն զչարն որք սխա լին.
իսկ թէ յայտնին գործըք չա րին.
յոյժ հրաժարին ամենե ՛ւին։
Յայս հանելով զպատճառ չա րին.
յինքեանց զբարին խոստովա նին.
որով յայտնին փառք նախա տպին.
գոլ բարութիւն յամենե սին։
Այլ որ մասամբ ունի զբա րին.
չկարէ տանիլ նա ընդ հան րին.
այլ մասըն մասըն թէ լի նին.
յայնժամ տիրէ մարդ բոլո րին։
Բոլոր բարին ընդ հանրա կան։
անեղ բնութենն է սեպհա կան.

զփա

զվառս անեղծին համանգա մայն.
չկարէ տանել ոք եղա կան:
Նոյնպէս և հայրըն մեր ա դամ.
որ էր պատկեր տեառն և նը մոն.
բայց զի հողոյ էր նիւթա կան.
չկարաց պահել զտեառըն հրաման:
Նաև զի ունէր մարմին զգա լի.
և զգայարանք երևե լի.
հըրճուա՛ զպատուէրն իմանա լի.
այլ զձայն օձին իւրն ազգակ ցի:
Նա՛ զի հոգիէր բանա կան.
իւր արարչին տիպ և նը ման.
ոչ ընդ դի՛ւացն իսպառ կոր եան.
այլ փըրկութեան հանդիպե ցան:
Նա՛ զի բարի փառաց ցան կաց.
և՛ի յայլմէ եղև խա բած.
վասն այն ա͞ծ ըզնա՛ փըրկ եաց.
և առ հատոյց իւր ցանկա նաց.
Օ ի ցանկացած իւր նախա տպին.
առնուլ ըզ փառս կերպարա նին.
վասն այն ելից զփափագ նո րին.
աստուած քրիստոս որդի կու սին:

Նակ

Իսկ դեւն օտար ամենե ւին։
զի չէր պատկեր իւր ստեղծո ղին·
վասն այն չէառ զոր կայր 'ի մտին·
զի ինքնէր սկիզբ իւրոյ չա րին։
Ոչ թէ յայլմէ եղեւ խա բած·
այլ իւրովի զչարըն սի րեաց·
այլ եւ անզեղջէ 'ի մե ղաց·
վասն այն ա̃ծ զնա ոչ փըրկ եաց·
Որպէս որք 'ի մեղաց գըղ ջան·
այնք թողութե̃ արժանա նան,
իսկ որք սառեալ անզեղջ մը նան·
տանջին նոքա 'ի յաւ իտ եան,

---

*Գլուխ ԻԸ։

*Ս̃ պատկերակցութե̃ մարդոյն առ ա̃ծ, եւ ունելոյ զնմանութե̃ անմարմնոյն։

*Տուն 35։

Մարդըս պատկերէ արար չին·
տիպ եւ նըման յոյժ հրշագ ին·
այլ եւ նըման հրաբուն դա սին·
ըստ յատկութեցն որ 'ի նո տին։

Չորեքնիւթեայ բնութ՟ մար մին․
եռամասնեայ հոգին ՚ի նմին․
չորս կերպ ատու է անե ղին․
հանգիստ կամաց երրեակ ան ձին։
Ածղըն հողոյն յար ըստ գոր ծին․
ջուրն աւխծուն գոչմամբ ուժգին
հողմն արծըւի սըրաթըռ չին․
հուրըն մարդոյն լուսակեր պին։
Ըստ հողոյն դէմք ՚նփնոյն ծաղկել․
և ըստ ջրոյն լոյս թափան ցել․
հողմով հոգւոյն շնորհօք լը ցել․
հըրոյն յատուած կերպարա նել։
Պարձեալ մարմին միտք և հո գին․
հաւատ և յոյս սէրն ՚ի նո սին․
այլ շունչ և բան և ձայնն ՚ի նը մին․
երեք երեք ՚ի միա սին։
Հոգին անմահ և լուսա ւոր․
և անձն իշխան ղերդ թագա ւոր․
միտքն և ծընունդ իւր բանա ւոր․
շունչըն բըղխումն իւր միա ւոր։
Այլ և հոգին եռամաս նեայ․
ունի մարմին քառանիւ թեայ․

մար

մարմինս աթոռ հոգին ար	քայ.
տիպ անեղին բաղմեալ՝ի	նմա։
Այլ և մարմին մեր ըղձգա	լի.
սա եռակի տար որո	շի.
և ժամանակ երեք ու	նի.
անցեալ ներկայ և ապառ	նի։
Այլ միտքն՝ի հայրն օրինա	կի.
բանն՝ի նմանէ ծնեալ որ	դի.
հոգիս հոգւոյն անձանակ	ցի.
և՝ի միմեանց ոչ բաժա	նի։
Այլ և հոգին քառակեր	պեան.
ստառաքինի մասանցն որ	կան.
հոգեղինացըն կերպա	րան.
առ որս հանգչի անմահ ար	քայն։
Խոհեմութիւն՝ի տիպ մար	դին.
արիութիւնն է առիւ	ծին.
ողջախոհ հաւս այս՝ արծը	ւին.
արդարութիւնն յատուկ՝ ե	զին։
Ընդ ինըն դասքեն հրեշտա	կին.
երից երրեակ ըստ արար	չին.
չորքն արտաքսեալ դեւք անձա	նին.
այլ ճըշմարիտքըն մընա	ցին։

Առա

Նախամանեայ գոլով հո գին.
Երիցս երրեակ որպէս նո քին.
Ըստ ինըն դասուց հրեշտա կին.
Ինն յատկութիւնք կան 'ի հո գին.
Խոհեմութիւն բանակա նին.
արիութիւն ցասնուլ չա րին.
ողջախոհիլ ցանկակա նին.
և կրկնակի կողմունք սո ցին.
Խորամանկին ընդ տըգի տին.
յանդըգնութին ընդ երկչո տին.
Ժըլատութիւնն ընդ շըռայ լին.
մարդիկ ոգւօք 'ի չար շար ժին.
Որքա ինունքս կան 'ի հո գին.
ըստ հրեշտակաց ինինեակ դա սին.
ոմանք են չորք ըստ բանաւոր ֊ին.
ոմանք բարիք նըմանք նո ցին.
Հրեշտակք բոլոր բարիք ստեղծան.
յետոյ կամօք դևք չարա ցան.
այսպէս ինունքս որ 'ի մեղ կան.
պատճառ բարւոյ ստեղծել և դան.
Խորամանկեն ընդ բանաւոր ֊ին.
տըգիտանալն 'ի գործ չա րին.

յան

յանդըգնիլ դէմ հոգեմար տին․
երկչոտ լինիլ՝ի փաս ան ձին․
Շռայլ բաշխել հրքա՛ո րին․
Ժլատ լինիլ յանկարգ տե ղին․
սոյնպէս պահեալ զմասունք սոցին․
նմանիմք վերնոցն իննեակ դա սին․
Այս ինըն դասք են հրեշտա կաց․
մին դաս սրբոց երկրա՛ո րաց․
այս տասըն դասք փառաբան չաց․
առ որս հանգչի անճառն ա՟ծ․
Կան տասըն դասք և 'ի հո գին․
ըստ զօրութեց հոգւոյ մա սին․
ըստ անմարմնոց և անե ղին․
տասն յատկութիք կան 'ի հո գին․
Նախ հասարակ ըղգայու թի․
երկրորդ երևակայու թի․
միտքըն հոգւոյն տեսողու թի․
կարծիքն և տրամախոհու թի․
Կամքըն բարեաց ընտրողու թի․
յօժարութիւն և բարկու թի․
աստ՟ածայնոյըն ցանկու թի․
տասըն հոգւոյս այս զօրու թի․

 Որ

Որպէս քնարա՛ւըն տասն ա ղի.
սաղմոս երգէր հոգւին դաւ՛ թի.
տասըն լարովս որ 'ի հո գի.
օրհնեմք ըզտւ՛օղն այսքան շնոր հի.
Հրեշտակք յերկինս են բընա կան.
և տառապին մեզ պահա պան.
սոքա հոգւոյս են սեպհա կան.
բանին մասին յոյժ օգնա կան.
Յինըն դասուցն որք չորա ցան.
խաւ՛արածին որդւոց մարդ կան.
այսպէս սոքա վեցիւք շարժ մամբ.
կորուսանեն զհոգիս մարդ կան.
Նա՛ զչարացեալըն յերկնից է հան.
ապա հրեշտակք խաղաղա ցան.
դու զչարութիւնդ որ 'ի քեզ կան.
հա՛ն որ հանգչիս նոցին նը ման.
Այլ և հրեշտակք որք մընա ցին.
են հալածօղք դիւ՛աց դա սին.
և դու զհոգւոյդ մասունք չա րին.
հերքեա՛ սատանի՛ զի լըռես ցին.
Յորժամ յայտնի ա՟ծ փա ռօք.
զդեւսըն տանջէ կամարա բոր.

Թէ դու սխալիս գործով դոքօք·
դոքիմբք ողբաս հառաչա նօք·
Դուք ըղպատկերս կուապաշտութե·
ետուն պաշտել որդւոց մարդ կան·
դոքա զպատկերըս զանա զան·
տրպաւորեն յոգիս մարդ կան·
Թէ հալածիլ ասես դի ւաց·
՚ի մարդկանէ այսահա րած·
զդոսա ՚ի քէն հերքեա՛ ՚ի բաց·
զի կատարին քոյդ խընդրը ւած·
Դուքն ը̄ ինքենց հանգիստ չունին·
զայլս չարչարեն ուր հանդի պին·
եւ որք ունին զչարս ՚ի յան ձին·
զիա՞րդ հանգչին հոգիք նո ցին·
Դուք մեղուցեալք յերկնից ան կն·
բնակին յերկիրս անսանա կան·
իսկ մեղաւորք արդարա ցան·
եւ յանկելոց տեղիքն ե լան·
Յինն յաւիտենցն որ ՚ի հո գին·
երեքն է լաւ ըստ ինննեակ դա սին·
իսկ վեցըն չար ըստ բանաւորկ ւին·
որվեց շարժմամբ կորցնէ զհոգին·

Թէ

Թէ դու զայն վէրջն՚ի քէն հա նես.
և զերեք մասըն զարդա րես.
Ըզքեզ վերնոց նըման առ նես.
և ընդ Ած թագաւո րես։

*Գըլուխ ԺԱ։

*Վասն հարցափորձելոյն Յի՞ զաղգամ ջէր յանդիմանն։

*Տուն 20։

Յետ ողբալոյն՝ տրն Ադա մայ.
հարցափորձել գայ ըզնո սա.
զի գըղջացեալ ասէն մե ղայ.
և ջընջեսցին յանցանք նո ցա։

*Տէրն ասէ։ *

Ո՞ւր ես ադամ մարդդ առա ջին.
ո՞ւր է քո փառքըդ հրաշա գին.
պատուով եդի զքեզ ՚ի դըրախ տին.
եկեալ ճգըտի ՚ի նոյն տե ղին։

*Ադամ ասէ։ *

Լըսէ՞այ ըզձայն գնալոյ քոյ ին.
որ հեռանաս վասն իմ յան ցին.

երկեայ միայն կեալ 'ի դրախ   տին·
եկեալ Թաքեայ առ Թըղզե   նին:

* Տէրն ասէ· *

Քեզ ո՞վ պատմեաց ըզմերկդ ան ձին·
կամ ո՞վ պատժեց զքեզ առանց իմ·
Ո՞ւր է քո փառք պատմուճա   նին·
Միթէ կերեր զպըտուղ ծա   ռին:

* Ադամ ասէ: *

Հրաման քո տէր պատուիրա   նին·
խըլեաց զհանդերձս իմ լուսա ծին·
փախեալ Թաքեայ առ Թըղզե   նին:
զի մի պատիժ տացէ կըր   կին·
Չարն որ խաբեաց զիս 'ի դրախտին·
եկեալ մատնեաց զիս քեզ կըր կին·
վասն այն Թաքեայ առ Թըղզե նին·
զի մի' պատիժ տացես ան   ձինս:

* Տէրն ասէ: *

Ես քո ստեղծօղն եմ քաղցրա գին·
սիրով հարցնեմ ըզքեզ կըր   կին·
խոստովանեա ինձ առա   ձին·
մի թէ կերեր զպըտուղ չա   րին·

*Ադամ ասէ: *

Ո՜ կենս որ ետուր ինձ ցան անձին
սա՛ զիս խաբեաց 'ի մէջ դրախ տին.
միաբանեալ սա՛ ընդ օ ձին.
զիս 'ի փառաց մերկացու ցին.
Սա՛ 'ի ստեղծման օրն առա ջին.
գուշակեցան ինձ ցան ան ձին.
զի կողոպտեաց նա զիս նախ կին.
կողն իմ հանեալ տրեան սը մին:
Սա՛ որ յանձնէ՛ իմմէ ան կան.
անկեալ դասուն ընկերո ցան.
և 'ի նոցունց հընարք ու սան.
և զիս խաբեաց պատըրվա կան.

*Տէրն ասէ ընդ Ադամ: *

Ի՞ր խաբեցեր ըզ դա՛ ով կին.
զքեզ օգնական տըւի դը մին.
խոստովանեա՛ զյանցանք քոյ ին.
զի գործք մեղացըդ քեզ թող ցին:

*Ադամ ասէ ցՏէր: *

Բո էր ստեղծեալ օձ դըժնայ ին.
և ըզ պըտուղ մահու ծա ռին.

միա

միաբանեալ զիս խաբե ցին.
և՛ի յաչացըդ քո հա նին:
Նա չեմ երթալ խընդրակ չա րին.
կամ իմացեալ զչարիս օ ձին.
դոքա՛ եկեալ զիս խաբե ցին.
Թէ այդ է փառք ա̃ծայ ին.
Բացեալ զբերանսըն ցաւա գին.
ադամ և կին իւր դըժնա յին.
սիրով հարցմանն մեղայ չա սին.
այլ և զպատճառն յա̃ծ հա նին.

Տէրն յօջն տուէ:

Ով Թունաւոր գըտակ չա րին.
դու անիծեալ ամենե ւին.
որքան ծընունդք դոցա սղա լին.
քեզ բազմանայ հուր գեհե նին.
Թըշնամութի̃ տամ ձեզ կըր կին.
սպասել միմեանց մահու ան ձին.
մահացուցեր զդա՛ 'ի մար մին.
մահ քո անանց յաւիտե նին:

*Նա ջլյինն տուէ *

Նա՛ դու պատճառ չարեցդ ո՛վ կին
ցաւօք ծընցես զորդիս քոյ ին.

որ

որ խորհեցար տիրել դը մին·
դարձ քո առ այր քո եղե ցին։

Նոյ ցագամ առէ։

Նորհերս է քեզ պատուհա սին·
մինչև 'ի հող դարձցիս կըր կին·
փոխան ծաղկանցն որ 'ի դրախ տին·
փուշ և տատասկ քեզ բուսա նին։
Մ՚իշտ տըրտմութ՟ կացցես յերկրի·
զհաց քո ուտես քըրտամբք 'ի լի·
մինչև 'ի հող դարձցիս յերկ րի·
որ ամենայն չար խափա նի։
Ո՛ եթէ մընաս դու կենդա նի·
քո չարչարանքդ ոչ խափա նի·
այլ դու հանդիր մահճամբ յերկ րի
մինչ բարկութիւն քո անցա նի։

*Պօղոս 12·

*Սան նզինակի խորհրդով հարցմանն տա ընդ նախնեան։

*Տաղս 60·

Անձառ խորհուրդն ածայ ին·
ծածկեալ 'ի բանս իւր անքընն ին

այն

այնպէս խօսէր նա ընդ նախ նին·
որպէս անարտն եղև բա նին·
Մինն ըստ բանին անարտե ցան·
միւսոյն գործով տայր պատասխան·
և երկոքին կատարե ցան·
ածային կամքն և նրա ման:
Նոյ զայս պատմեալ մարգարէ ին·
ուսուցանէր զխորս անձա ռին·
թէ միանգամ աստուած խօ սի·
և երկուս զայս լըւաք յայտ նի·

* Տէրն առ ժողովուրդն: *

Ուր ես ադամ և դու ընդ իմ·
քըննեմ ըզ բանս որ քեզ խօ սիմ·
ուր ես անձառ և անքըն նին·
ածացնեմ ըզ քեզ ընդ իմ:
Ուր ես ադամ և դու ընդ իմ·
մի երկընչէր վասըն պըղ ղին·
այդ քեզ բարեաց պատճառք լեցին·
ելցես ՚ի փառս ուր ես լի նիմ:

* Ժողովուրդն առ Տէր: *

Լըւայ ըզձայն քո անքըն նին·
և ցընծացայ հոգւով ՚ի դմին·

 բայց

բայց երկընչիմ յահէ՜ քա նին.
եթէ զիա՞րդ այդ լինի ցին։
Ես մերկ և լոկ եմ և չըն չին.
զիա՞րդ խառնի ա՟ծ ընդ իմ.
վասն այն թաքչիմ առ թըզե նին.
զի չհանդարտիմ առ խընդա լին։

Տէրն յԱդամ ասէ։

Ուր ես ադամ բնութե՟ քոյ ին.
և ես ընդ քեզ անդ լինի ցիմ.
ըստ քո բնութե՟ ճանապար հին.
եկեալ տանիմ ըզ քեզ ընդ իմ։
Նախ յըղանամ յարգանդ կու սին.
ծընեալ աճիմ ըստ հասա կին.
մահուամբ դընիմ'ի տապա նին.
յարուցանեմ ըզ քեզ ընդ իմ։

*Ադամ յՏէր ասէ։

Լըսա՛յ ըզձայն քո հրաշա գին.
որ ընդ երեկոյետին դա րին։
աստուա՛ծըդ մարդ լինիս վասն իմ.
խառնես ըզ տիպդ ը՟ պատկե րին։
Լըւեալ ըզձայն քո զարհու րիմ.
և փախուցեալ յահէդ սար սիմ.

Թէ

Թէ ես զի՞րդ արժանաս ցիմ.
զաստուածդ որդի ծնանիլ վ՟ իմ։

*Տէրն առ յԱդամ։

Որպէս դու մերկ առ Թըզե նին.
Նոյնպէս և ես 'ի խանձար րին.
Ըզքեզ ծածկեաց տերև փայ տին.
և զիս իմ մայրն յօրօ ցին.
Դու մերկացեալ կաս 'ի ծա ռին.
ես վասըն քոյ 'ի ծառ խա չին.
զքեզ պարտակեաց տերև դո րին.
և զիս պատանքն 'ի տապա նին։

Ադամ առ յՏէր

Լըւ՛այ ըզձայնքո ահա գին.
զոր բարբառես դու 'ի խա չին.
երկեայ ազգօքն իմ 'ի բան տին։
'իթաքուցեալ խա՛ւար տե ղին։
Լըւ՛եալ զայս և մարգարէ ին.
ամբակումայ հօգեպատ մին.
Լըւ՛այ ըզլուր ասէ քո յին.
երկեայ յերկիւղ անհընա րին։
Լերկեա՛ւ երկիրս այս ընդ նո սին.
և դողալով շարժէր ուժ գին.

վէմք

վէմք սարսեցեալ պատառե ին.
յահէ փառաց տեառն արար չին.
Որպէս երկինք սասանե ին.
և լուսաւորք խաւարե ին.
տապանք նախնեացըն բանայ ին.
և յարուցեալ զարմանայ ին.
Օ՛ այս ամենայն տեսեալ նախնին.
ասէր երկեայ ընդ քոյ ձայ նին.
կամ թափուցեալ առ թըղե նին.
զարմանուլ ընդ գործ քոյ ին.

* Տէր [illegible] *

Որ ես լինիմ և դու ընդ իմ.
և ես ընդ քեզ 'ի մահ խա չին.
լինիմ ընդ քեզ 'ի տապա նին.
Հանեմ զքեզ յերկինս վե րին.
Նա որ ընկեցի զծառն 'ի դրախ տին.
և զգիտութ՟ն պըտուղն 'ի նմին.
իմ թոյլ տալովս եկեալ օ ձին.
փորձեաց զքեզ 'ի մէջ դրախտին.
Օ՛ քեզ 'ի Հողոյ ձեռքն իմ ա ռին.
և յիմ պատկերս յօրինե ցին.

Հո

Հոգի մարմին միտք լուսա ծին.
մեզ նըմանեալ երրեակ ան ձին:
Դու զուտ արծաթ ըստ պատկերին.
հողս պարզեալ ձեռքն իմ ա ռին.
քեզ բով լիցի պընտուղ ծա ռին.
զի մաքրեսցէ զժանկ արծա թին:
Ջալեալ 'ի հող դարձնեմ կըրկին.
և նորոգեմ զպատկերս 'ի դմին.
նոր կերպարան տամ վերըս տին.
մեծապայծառ քան ըզ դրախ տին:
Քանզի փառացն այն առա ջին.
չհանդարտեցար կալ 'ի նը մին.
այլ ցանկացար դու անհա սին.
նմանիլ յա̃ծ. քոյ նախա ազ̃ին:
Վասն այն քեզ թոյլ ետու դըմին.
որ ցանկացար անճառ բա նին.
զի յետ փորձութեցդ որ է կին.
առցես փութով ըզ ցանկա լին:
Քանզի փրկութն իմոյ շնոր հին.
զանճառանիմ սէր 'ի քեզ հե ղին.
դու իմ պատկերն և սիրե լին.
զինչ և կամիս քեզ լինե ցին:

Մ.րդ

Արդ թոյլ ետու քոյ փորձո ղին·
լինիլ այդպէս որպէս ե ղին·
զի խորհուրդն իմ ծածկէլ խո րին·
այդ փորձութեբըդ կատա րին։
Հատք ցորենոյն քեզ նըմա նին·
անկեալ յերկիր նախ մեռա նին·
հատքն անհամար բուսնել կըր կին·
ընտրին 'ի կալ դատաստա նին։
Անհուն ծաղկունք քև բողբո ջին·
ա͞ծութեամբս իմ պըսա կին·
զհողըն բուրել գունով փայ լին·
'ի յառագաստ հարսնարա նին։
Հատքն որ 'ի հողըն սերմա նին·
ելեալ նախ խոտքըն բուսա նին·
և'ի կատար իւրոյ հաս կին·
յատուկ ցորեանքն երևես ցին։
Այսպէս և քե՛ մարդդ առա ջին·
նախ բազում խոտքըն բուսա նին·
յետոյ 'ի ծայր նոցին հաս կին·
կեանք քոյ յա͞ծ պըտղաբե րին։
Ուրես ադամ և դու ընդ ի մ·
հանգչիս 'ի փառս իմ հայրե նին·

պէս

պէսպէս ծաղկօք ծննդեամբ քոյին.
որք խաչակիցք ինձ լինի ցին,

*Ադամ առէ ՅՏէր:

Լըւայ ըզձայն քո քաղցրա գին.
և մերկացայ զհանդերձըն հին.
զի խոստացեալ 'ի փառս քոյ ին.
զգեցայց լուսով յօրն վեր ջին,
Տեսի զանձառ փառսըդ քոյ ին.
և ցանկացայ հասնիլ դը մին.
վասն այն թաքեայ առ թըզե նին.
զի ոչ կամիմ զփառըս դըրախ տին;
Օձն իմաստուն ամենե ւին.
ծանոյց կընոջս ըզ ցանկա լին.
մեք վասն անձառ սիրոյ քոյ ին.
առաք ըզդեղ մահու պըտ ղին,
Ծանեաք ըզքեզ մերկ ի խա չին.
և մերկացաք առ թըզե նին.
յորժամ յայտնիս փառօք քոյ ին.
զգեցցես և մեզ զանձառե լին,

*Տէրն առէ յԱդամ:

Ա՛ ի՛ երկընչիր դու 'ի նո սին.
թէպէտ կերեր զհրաժարե լին.
կե

կծրից և ես փոխումն դը մին.
զլեղի քացախն ՚ի ծարա ւին:
Ով երկրասէր մարդիկ ստո րին.
անէծք լիցին ընդ գործ քոյ ին.
զի փուշք մեղաց տատասկ չա րին.
յոդիս նոցա միշտ բուսա նին:

*Առ– յՈՀԱՆՆ տուէ:

Կին դու տըրտմեալ ծընցես զորդին
զի ժամ հասաւ քեղ ցաւա գին.
բայց յետ ծննդեանն ա̃ծայ ին.
խնդաս փառօք մանկամբ կու սին.
Ու այր քո դարձ զի յըղաս ցի.
ծընօղ մանկան քո կենսատ ւին.
զի նա տիրէ հանդերձ քոյ ին.
երկնաւորաց և երկրայ ին:
Պարձցի առ այր դուստրը քոյ ին,
՚ի բեթլեհեմ ծննդեան տե ղին.
ձեզ տիրեսցէ ծընեալ որ դին;
դարձուցանել յանմահ տե ղին:
Յայրին ծընաւ կոյսըն զոր դին.
էր մանկաբարձ և ա նը մին.

 այսէ

այս է դառնալ յայրըն նո րին.
որով դարձաւ յանմահ տե ղին:
Ո՛ւ այր քո դարձ ողորմե լին.
զոր խոցեցեր դու ՚ի հո գին.
մխիթարեա՛ յուսով դար ձին.
դիր խոցուածոյն գըսպեղա նին:
Ո՛սմ թէ մի՛ ողբար ուժ գին.
միտքս յըղացաւ զանձառե լին.
ծնանիմ ըզ մայր կենարա րին.
զի քեզ ծընցի զ՚ծ որ դին:
Ո՛ւ այր քո դարձ հաշտիլ նը մին.
զի խռովէ քեզ և դու նո րին.
թողէք միմեանց զյանցանս բանին.
զի ես թողից ձեզ երկո սին:
Ո՛ւ այր քո դարձ ՚ի գործ յա րին.
ապաշխարեա՛ զմեղքըն առա ջին.
քեզ տիրեսցէ գործքըն բա րին.
ոչ ճնազանդիլ փորձող չա րին:
Ո՛ւ այր քո դարձ հարցնել նորին.
թէ զինչ է կամքն աստուածայ ին.
քեզ լըսելով կորեաւ նախ. նին.
լո՛ւր դու նըմա՛ զի շահ լի ցին:

Ո՛ւ

Ով այր քո դարձ ադամըն   հին.
այլ մի խորհիր չար առան   ձին.
ըզ ձեզ ստեղծի 'ի մի մար   մին.
կամք ձեր լիցին 'ի միա   սին.
Թէ այլ քեզ չար ուսցնեն կըրկին.
մի' հաւատար բանից նո   ցին.
այլ նախ առա' քոյ կողակ   ցին.
զինա տացէ զպատասխա   նին.
Ով այր քո դարձ խորհել կըրկին.
գործել ըղ դարձ փոխարի   նին.
լերուք օրի'նակ ձերոյ ազ   գին.
ապաշխարել յորժամ սխա   լին.
Ի՛ւր դուստր և տես զորինչ լը̂ւար.
այլ մի' կենար անհոգա   բար.
դու որ մահու ըսկիզըն ե   ղար.
ջանա' լինիլ կենաց պատ   ճառ.
Դարձցի առ այր դուստըր քոյ ին.
'ի ս̃բ տաճար սողոմո   նին.
անդ սընանի ս̃բ աղաւ   նին.
մեծասան ամ 'ի տաճա   րին.
Դարձցի առ այր դուստըր քոյ ին.
տունըն յովակէփայ ս̃յ ծե   րին.

բնա

բնակի ՚ի նմա ա՛ծ հո գին.
ծնանիլ մարմնով զա՛ծ որ դին.
Դարձցի առ այր դուստր քոյ ին.
յետ ա՛ւետեացըն հրեշտա կին.
փակեալ ըղ դուռըն սենե կին.
քննել ըղ բան ՚ւ ողջու նին.
Դարձցի առ այր դուստր քոյ ին.
՚ի գերեզմանն աստ՛ւածայ ին.
լսել ըղ ձայնըն հրեշտա կին.
եթէ յարեա՛ւ աստ՛ւած որ դին.
Նա տիրեացէ ձեզ վերըս տին.
յետ յարութեն ա՛ծայ ին.
դարձնէ ըղ ձեզ յանմահ տե ղին.
յերկնից յերկինս տուն հայրե նին.
Դարձցին առ արս դըստերք քոյին.
դասք կուսանաց ՚ի միա սին.
որք ընդ մարդկան ոչ խառնա կին.
այլ հարսնանան երկնա՛ւո րին.
Դաձրցին առ արս դըստերք քոյին.
յօրինա՛ւոր սուրբ անկո ղին.
զդասըս սըրբոց ծընանի ցին.
լընուլ զերկնից արքայու թին.

Դար

Զուարճցուք և մեք ամենե քին.
յայր կատարեալ չափ հասա կին.
մաքուր սրտիւ ըստ պօղո սին.
՚ի չափ լրման մերոյ փըրկ չին:
Որդ՝ ամենայն բանք արար չին.
այն քան խորհուրդ մեզ ուսու ցին.
օրհնեալ է կամքն արարո ղին.
և օրհնութ͞ի բանից նո րին:

---

*Գլուխ 13:

*Աւան խորհրդոյ Հարցմանն Ո՞
աս օջն խորամանն:

*Տուն 52:

Ե՞ քեզ ասեմ օձ խորա գէտ.
որ ուսուցեր զկինըն տըգէտ.
թէպէտ յանցանքեր այդ և գէթ.
բայց ոչ ՚ի քէն այլ ՚ի չա րէդ:
Օ՜ քեզ օձ ստեղծի իմաստնագոյն.
զի ջնջեսցես զչարն ՚ի բա րույն.
եղեր չարեաց դու վեհա գոյն.
մարտեար ա͞ծ իմ պատկեր մար դոյն:

Խօրցէլ պիտէր զակամն քոյ ին·
չլըսել ըղձայն ճարտար Թով չին·
զի մի ըղդեղ Թունից չա րին·
խառնէր ՚իքեղ չարն առա ջին։
Ա՛նմեղ ստեղծի զբնութ̃ի քոյ ին·
լըցար Թունոք մահաբե րին·
վասըն Թունից քոց մահա ծին·
զքեղ ըսպանցեն ամենե քին։
Ո՜ ինչ արարից անձին քոյ ին·
զի տիպ եղեր դու բանսարկ ուին·
Թէպէտ դու չես չարն առա ջին·
այլ դու եղեր պատճառ չա րին։
Բայց ըղպատիժ վըճռոյ քոյ ին·
տամ անմարմին վիշապ օ ձին·
երբ յորդանան գետ մըկըր տիմ·
անդ խորտ̃կեմ զգլուխ վիշա պին։
Ո՜ ի բանսարկուն յերկնից անկե̃լ·
ցանկայր ՚ի տիպ քո ձեւա նալ·
զոր ինչ պատիժ քեղ ասաց եալ·
՚ինմ՛ լեցի բովանդակ եալ։
Բայց զի դու օձ շարժմամբ չար ին·
գնացեր վերայ նախնեաց վի մին·

այնպէս ջընջեմ զյանցանս նո ցին.
որ բըռնած հետք քո չերե ծին.
Դո՛ւ քեղ նըման օձ անմար մին.
փորձէ զիս վէմս յանապա տին.
բայց յարկածից չարեաց նո րին.
յիս չի գտանի ամենե ծին.
Այլ եւ մանչն օձէ դըժնայ ին.
ընթանայ ընդ վէմս իմոյ ան ձին.
ընդ իս յարուցից զամենե սին.
մինչ հետք մահուն այլ չերե ծին.
Զի որք ընդ այս վէմըս հար ցին.
ոչ փոշի լուծեալ փըշ րին.
եւ յոյր վերայ անկանի ցիմ.
զայն հոսեսցեմ նըման ջը րին.
Այն կամած ես թողտըլ ծից.
չարչարանաց մահու կը րից.
զի զոր ինչ ես անձամբ ա ռից.
յամենեցունց անձանց բար ձից.
[?]ուեալ ըղ մանչն ըսպանե ցից.
եւ ըղ խայթոցըն փըշրե ցից.
զմահ դառնուէն քոյին թու նից.
՚ի բանսարկուին սըրտըն լը ցից.

 Ոռվէ

Ծուլէ աշխարհս խաւարայ ին·
որք բնակութեան չար վիշա պին·
սուրբքըն մարմնով 'ի սմա վա րին·
բայց հետք մեղաց ոչ երե ւին։
Թէպէտ մարմին ունին ղգա լի·
մտօք թռչին զերդ զարծը ւի·
միտք նոցա միշտ շրջագայ ի·
բայց հետ մեղաց գը՛նալ չու նի։
Թռչունըն չար զերթ արծը ւի·
թռչի 'ի տէւ 'ի գիշե րի·
բայց պարզ հոգին նըման օ դի·
զհետք չարութեն ոչ ընդու նի։
Ո այս երեք բանս որ ծանու ցի·
ըստ իմաստնոյն սողոմո նի·
զօձն և ըղնաւն և զարծը ւի·
վէմն և 'ի ծով միտքն որ ծը փի·
Բայց դու էիր նախ իմաս տուն·
օձ թևաւոր զերդ հաւ թռչուն·
եղեր զինչ ծով ալեօք ծը փուն·
վէմ կարծրացել չար խըստա գոյն·
Ո ի՛նչ շահեցար 'ի չար գործոյն·
քան թէ պատիժըս դառնա գոյն։

բայց

բայց ոչ թողեց զքեզ յար 'ի նոյն.
այլ տամ քեզ յոյս յյժ բարեգոյն:
Այժմ ինախնեցդ որք հողայինին.
'ի կերակուր քեզ եղի ցին.
այս քեզ մեծ փառքէ անքըն նին.
զի ճաշակես զնիւթ պատկե րին.
Այն զգաւնազանըն մովսէ սի.
յորմէ հըրաշքըն կատա րի.
դարձնեմ 'ի յօձ քեզ նըմա նի.
որ քո անունդ փառաւո րի:
Այն յապագայ ժամանա կին.
առնում զքեզ զէն յիմում ձեռ ին.
որք մեղանչեն յանապա տին.
դու հարկանես զմարմինս նո ցին:
Այն 'ի պատին քեզ վեհա գին.
զոխպ.քո հանել տամ 'ի ձո զին.
որք հաւատով 'ի քեզ հայ ին.
յայլոց թունից ոչ վընա սին:
Այն այլ մեծ փառքքեզ անքըննին.
ես 'ի քո տիպն օրինա կիմ.
զինչ ձողով օձն յանապա տին.
ես բարձրանամ 'ի ձող խա չին:

 Այն

Այս որպէս օձըն պըղըն ձին·
ապրեցուսցէ զհարեալս օ ձին·
և ես անճառ կեանս 'ի խա չին·
հերքեմ զխայթոց չար բանսարկուին:
Սուրբ և զանէծք անձին քոյ ին·
զոր քեզ տուրի մերձ 'ի դրախ տին·
տամ զայն հրէից տէրասպա նին·
ծննդոց իժից օձից ազ գին:
Չարն որ 'ի քեզ եմուտ նախ կին·
մտցէ 'ի սիրտ հրէից ազ գին·
դու սպանեցեր զմարդն առա ջին·
նոքա՛ ըզ տէրն ամենայ նին:
Դու ատելի ամենայ նի·
որ կորուսեր զմարդըն նախ նի·
նոքա նախատ յամէն ազ գի·
գերեալ ցրուին 'ի մէջ երկ րի:
Զի բանսարկուն 'ի քէն ե լաւ·
և 'ի նոսա բընակե ցաւ·
'ի քեզ բազմաց մինըն մը տաւ·
իսկ 'ի նոսա եօթն այս գը տաւ:
Յորժամ 'ի քէն դև ն ելա նէր·
յայլըն յանջըրդին տեղիս շըրջէր·
Թա

Թափուր զհրեշտակն գըրտա նէր·
եօթնապատկեալ անդ բընա կէր։
Դու շատ անմեղ քան ըզնո սա·
բայց պատրեցեր յայլմէ զե ւա·
քեզ յաւիտեան տանջանք ըն կայ·
բայց նոցա հուրն ոչ զովա նայ։
Քեզ ոչ տրւի պատւէրք բա նի·
ըզգուշանալ վասըն չա րի·
վասն այն եղեր չարին տե ղի·
պատուհասեալ և ատե լի։
Նոցա բազումըս ծանու ցի·
և սքանչելեօք քարոզե ցի·
Հաւատացին յամենայ նի·
վասն այն տանջանքն ոչ խափա նի։
Բայց դու հնազանդ ամենայ նի·
պատւիրանին զոր քեզ ե տի·
քեզ հող ուտել հրամայե ցի·
և կաս 'ի նոյն պատւիրա նի։
Հոգի չունիս դու բանա կան·
որ քեզ մեծ փառք տամ անվախճան·
այլ զի մարմին ես նիւթա կան·
այդ քեզ պատիժ գերագրա կան։

 Ոչ

Զի փրկելոց եմ ըզ նախնին.
զայլմէ՛ պատրեալ անմեղ հո գին.
այդ չափըդ քեզ մասն ընդ նը մին.
որ ճնազանդ կաս իմ հրամա նին.
Այս զի պատիժ առեք կըր կին.
դու և նախնի մարդն առա ջին.
ձեր պատիժն այն է զինչ է կին.
բայց կայ անանց այժմ յանցո ղին:
Նոյն չարն ՚ի յօձ կերպարա նի.
՚ի խորամանկ թունաւո րի.
զի որ չարին հետեւես ցի.
նըմանակից նոցա լի նի:
Այսըմ դիմակ սատանայ հո գի.
՚ի յաղանի կերպարա նի.
հեզ միամիտ քաղցր և բա րի.
զմարդիկ առնէ իւր նըմա նի:
Այս ամենայն ոք որ կա մի.
մըտօք ՚ի նոյն կերպարա նի.
եթէ ընդ չարն և թէ ընդ բա րի.
ըստ նոյն բարուցն եղաշըր ջի:
Այս վըկայէ՛ այսըմ բա նի.
աւետարանըն քըրիստո սի.
ով

ով որ աչօք յարատ հայ ի.
նա շուն դարձաւ յիւրում սըր տի.
Վասն այն բարւոյն ցանկալ պիտի.
որ մարդն յաստուած կերպարա նի.
իսկ որ չարեացըն հետե ւի.
սատանայի նըման լի նի.
Զի ցանկութիւն որ 'ի սըր տին.
զմիտքըն ներկէ յորակի րին.
իսկ փոփոխել զգոյն որա կին.
կամ ոչ լինի կամ դըժուա րին:
Զներկեն 'ի չարն կամ 'ի բա րին.
փոփոխելն է յոյժ դըժուա րին.
բայց թէ երանգք հընոյն մա շին.
ապա նոր գոյն առնու կըր կին:
Պէս պէս որակք 'ի միա սին.
չկարեն լինիլ 'ի մի մա սին.
զի թէ յերոր խառնեալ լի նին.
ապականեն զմիմեանս նա քին.
Նոյնպէս որք կան 'ի գործ չա րին.
և 'ի բարեաց մասն ինչ ու նին.
առնուն անտի զքանքարըն մին.
տան հընդեկի շահեցո ղին:

Օի թէ սակաւ է գործ բա   րին.
Առաւել շատ մասըն չա   րին.
երբ հասանին յոր վախճա   նին.
յորս և գըտցին 'ի նոյն դա   տին,
Լոյս և խաւար 'ի միա   սին.
չկարեն լինել ամենե   ւին.
այսպէս և չար գործքն և բա   րին.
ապականեալ ոչ հաստա   տին:
Պարտէ ջընջել զորակ չա   րին.
ապա երանգք բարեաց ներ   կին.
քաղեա՛ զորոմըն բանսարկ   ուին.
ապա ցորեանքըն բուսա   նին:
Իսկ թէ արատ կայ 'ի հո   գին.
և ոչ հանէ փութով նախ   կին.
սերմունք չարեացըն բուսա   նին.
և նիւթք անշէջ հըրոյն լի՛   նին:
Թէ դու որակ ունիս կըր   կին.
զմինըն ջընջեա՛ յանձնէ՛ քոյ   ին.
զմիւսըն ներկեա՛ արեամբ կո   ղին.
քեզ զարդարանք առագաս   տին,
Եթէ ներեաց աստուած օ   ձին.
և մեր նախնեացն որք մեղու   ցին.

որ

որչափ ներէ մեզ յետ դար ձին·
յորժամ մեզայ առեմք նը մին։

*Գլուխ 14։

*Վասն գովելոյ ճշմարտին անախտաբելոյ
շինչեանս նախատեչծիյն։

*Տուն 61։

Յետքըննուն բանից հարցման·
տը՛կուսեալ նախնիքն ող բան·
եթէ վասնէ՞ր հանդիպե ցան·
այսքան չարեացըս փորձու թե՛ն։

*Իբր Նուէին· *

Նայն ինչ դըրախտէր լուսա փայլ·
որ զմեզ արար ուշի՛ն ըղ մայլ·
մըտօք կայաք մէք հիաց եալ·
և զպատո՛ւիրանըն մոռաց եալ։
Նայն ինչ ծառէր անուշա համ·
որոյ հոտքն ըղ միտս մեր տա րան·
և մեք ապշեալ 'ի զարմաց ման·
ոչ քըննեցաք զօձին ըղ բան։
Նայն ինչ պըտուղք անմահու թե՛ն·
որ ինձ ուտել հրամայե ցան·

և ես

և ես յիմար որպէս ան   բան.
չառի զմիոյ պըտղոյն ըղ   համ։
Ո՜յն ինչ ծաղկունք էր անթառամ.
որ 'ի դրախտին միջին բու   սան.
գոյնքըն փայլէ տայր զանա   զան.
զերթ ճառագայթս արեգա   կան։
Ո՜յն ինչ բուրումն անուշա   լի.
որ 'ի դրախտէն միշտ կու բու   րի.
հոգիս բաղձայ միտքըս ցըն   դի.
յորժամ յիշեմ սիրտըս ճըմ   լի։
Այլին ծաղկունք բազմագի   մակ.
գունով փայլուն լուսատե   սակ.
ազգի ազգի անօրի   նակ.
պայծառ ատես քան զարե   գակ։
Խառնեալ անուշ հոտքն է՜   իրար.
բըղխեալ բուրեն անմահա   բար.
հոգիս զմայլեալ զըւարճա   նայր,
մարմինս թըմրէր և արբե   նայր։
Ո՜չքըս ցընծայր 'ի գոյնս ծըղկանց.
հոտն 'ի հոգիս լինէր թա   փանց.
մարմինս անմահէր և ան   անց.
ծաղկափըթիթ պայծառա   ցանց։

Վէս

Պէսպէս ծաղկունք կայր անթիւ.
երանգ գունոցըն զանա զան.
այնպէս փայլէն յաչըս մարդ կան.
մինչ զի տեսօղք ոչ դիմա նան:
Հոտն անուշից նոցին բուր ման.
Նմաղէ ըզ սիրտս որդւոց մըրդկան.
պէս պէս բուրէր յորդահո սան.
որ տեսողաց միտքըն գը նան:
Որպէս ըզ խունկ 'ի մէջ հը րին.
յորդեալ ծըխայր հոտըն նո ցին.
խառնեալ ծըխոցն 'ի միա սին.
ծախէր ըզ քիմս հոտոտո ղին:
Այն զանազան ծառք 'ի դըրախ տին:
լուսափըթիթ և ծաղկա ծին.
անմահութեան պըտուղք 'ի նմին.
տերևո՛ք նոցա ոչ թառա մին:
Ո՜յն ինչ տեղիքեր հըրճուա լի.
յոր խընդութեան միշտ ցընծայ ի.
հոգիս զմայլէր խըրախճանա լի.
զբնութիւն մարմնոյս մոռանայ ի:
Ո՜յն ինչ հրեշտակք պայծառափայլ.
կային զինև միշտ պար առ եալ.

 Նը

Նշոյլք լուսոյ Նոցին վառեալ·
՚ի մէջ դրախտին կայր կառուցեալ։
Տեսի ըզ փառս անճառելոյ·
՚ի զանազան որակ լուսոյ·
պէսպէս փայլմունք Նոցին գունոյ·
զմայլէր ըզ սիրտս մասամբ ոգւոյ։
Այն ինչ Նոր լոյս էր աննըման·
որ ՚ի դրախտի անդ փայլէցան·
զի ճառագայթս արեգական·
ոչ ճըրագ էր առ լոյսն այն։
Այն ինչ տեսիլ անճառական·
՚ի մէջ լուսոյն զարմանազան·
Նշոյլ փառաց Նոցին ծագման·
ճառագայթէր զիմովս անձամբ։
Այն ինչ քրովբէքէր բազմաչեան·
և սերովբէքըն վեցթևեան·
աթոռք ահեղք չորեքկերպեան·
առ որս հանգչէր անմահ արքայն։
Այնինչ զուարթունքէր հրճուաձայն
քաղցրանուագ օրհներգաբան·
որպէս ծաղկունըս զանազան·
շուրջ զաթոռովըն փայլէցան։

Այն

Այն ինչ անճառ սէր անհաս սին։
որ ինձ արար անքըննե լին.
առեալ ըզ հողս յիւրում ձե ռին.
ստեղծ ՚ի պատկերն անձայ ին։
Այն ինչ փըրկումն էր հըրճ՟անաց.
որ ինձ շնորհեաց պարգև փա ռաց.
շնորհս եօթն արփէն ինձ նըկարեց.
ազգաց իմ՟ց և զաւ՟ա կաց.
Այն ինչ բարբառ էր աննը ման.
որ յիս խօսէր միշտ քաղցրա ձայն.
կէր յամենայն ծառոց որ կան.
բաց ՚ի պըտղո՟յն չար գիտու թե՟։
Այն ինչ մարմին էր լուսա փայլ.
որ ՚ի դրախտին միջին մեղ կայր.
ներշ՟յլ փառաց յինէն ցո լայր.
տրեգականըն հաւ՟ա սար։
Այնքան հըրաշք որ անդ կայ ին.
անճառակերպ և անքըն նին.
ո՟վ փոխարկեաց զայն ընդ չա րին.
որ ըզ դիմակն ունիմ նո ցին։
Այն ինչ չար ծառ էր մահա բեր.
որ զմեզ արար հանց անհամ բեր.

 հա

հատեալէ քուն յաչացըս   մէր·
և պատառեալ սըրտիցս աղ   բեր։
Ա՜յն ինչ պըտուղ էր ցա՛նա   գին·
որ մեղ եած չարիս կըր   կին·
դարձոյց ՚ի մահ զկենենքն անքըննին·
գըլյան ՚ի խաւար աղջամըղ   ջին։
Ա՜յն ինչ արմատ էր դառնա   գին·
որ ետ պըտուղ մեղ մահա   ծին·
զի ոստք նորա բողբոջեց   ին·
մեղ ցա՛ւ և սուգ և ողբ ուժ   գին։
Ա՜յն ինչ սև օր էր ինձ բօ   թի·
այն ինչ չար ժամ էր խաւա   րի·
այն ինչ պահէր ինձ ցա՛ւա   լի·
որ հրով անշէջ զիս վառե   ցի։
Ա՜յն ինչ չար ժամ էր ինձ հա   սել·
այս ինչ մատունքէր չորաց   եալ·
ընդ չար լեզւ՛իս բերանս կարկեալ·
և ատամունքս ՚ի հող փըշ   րեալ։
Ա՜յս ինչ բերան էր կարկա   մեալ·
այս ինչ լեզու էր կատաղ   եալ·
այս ինչ ատամն էր չորաց   եալ·
մահու թունից ծարաւեց   եալ։

Ա՜յս

Այս ինչ գազանէր դըժնեայ ին.
և որջացեալ չարն 'ինը մին.
միով ձայնիւըն դառնա գին.
յայնքան փառաց զիս զըրկե ցին.
Այս ինչ չար սիրտէր յարաց եալ.
այս ինչ խորհուրդ է. խաւար եալ.
կամ ըս չարինէր հաւան եալ.
և ցանկութ̄իս ընդ նմ վառ եալ:
Այս ուստ եղև ձիչս ահա գին.
կամ զայս ինձ ով պատմեաց նախկին.
թէ դէմ փառացս իմ փայլա ծին.
դառնայ 'ի հող մահու սուե րին.
Այլ շատ ծառէր կայր զանազան.
'ի մէջ դըրախտին անմահու թ̄ն.
ես յիմարեալ որպէս ան բան.
առի զպըտուղըն չարու թ̄ն.
Ս՛ին անասունէր 'ինքն ան բան.
սողուն 'ի դըրախտն արքունա կան.
առեալ տարաւ զմեզ է̃ ին քեան.
'ի խորխորատըն չարու թ̄ն.
Այն մին պըտղոյն որ զմեզ կըրթեց.
և 'ի դըրախտէն քարշեաց 'ի բաց.

արար խորտիկս իւրոյն կա մաց·
անշէջ հըրովըն խորով եաց·
Աչքս և ականջս էր ինձ խա բօղ·
կամքս և խորհուրդըս հեռա ցօղ·
յօժարութիւնս ինձ հաւա նօղ·
զիս դարձուցին մահուամբ 'ի հող·
Ձեռքս ընդ ոտացս էր մոլոր եալ·
և ատամունքըս ծարաւ եալ·
չար ցանկութիս իմ փափագ եալ·
զմանչն ըմպեցի մաղձաժայթ եալ·
Սրտին ցաւօք անձն իմ տան ջի·
եթէ վասն էր զայն գործե ցի·
փոշիմանեալ ոչ հասա նի·
այլ մոլորեալ կամ 'ի հո գի·
Պըտուղն էանց զոր ես տե սի·
համըն գընաց զոր ծամե ցի·
ում ցանկացայ նա ոչ հա սի·
բայց տարտարոսն ինձ կու պա հի·
Օձըն մեռաւ որ յիս խօ սէր·
ձայնըն կորեաւ որ զիս խա բէր·
զոր նա ասաց լինելոյ չէր·
բայց զայս չարիքըս գուշա կէր·

Այժմ ո՞ւրէ դրախտն իմ ցանկալի·
ո՞ւրէ իմ լոյսըն գերար փի·
յորժամ յիշեմ հոգիս մա շի·
և գալարի սիրտս 'ի փո րի:
Ո՛վ լոյս անճառ իմ բաղձա լի·
'ի քո սիրոյդ միտքըս ցըն դի·
հոգիս վառեալ մարմինս հա լի·
ուշըս գնացեալ քեզ տագնա պի:
Քեզ բաղձալով զպըտուղն առի·
աստուա՛ծութեդ քոյ ցանկայ ի·
Թէպէտ փառացն այն ո՛չ հա սի·
բայց նոյն սիրովն հոգիս վա ռի:
Աչք իմ հարեալ կայ յարտա սուս·
սիրտ իմ գոչէ՛ հառաչա գոյնս·
աղաղակէ՛ հոգւոյս մա սունս·
առ ցանկալիդ իմ 'ի բար ձունս·
Այժմ ինչ առնեմ անճարաց եալս·
յայնքան փառաց կամա՛ւ զրըկեալս·
փոշիմանիմ տարակու սեալս·
կըսկըծամահ աղէկիզ եալս·
Այլ ազգ սիրով չըմխիթա րիմ·
զաշխարհս ոչինչըս համա րիմ·

 անո

սնոտի փառօք ես ոչ լա գիմ·
զի անձառ էր իմ ցանկա լին։
Ո՛ որ դառնութիս իմ ողբա ցից·
կա՛մ վասն որո՛ց հառաչե ցից·
վասըն փառացըն անձա ռից·
Թէ պարակցմանն ընդ անմա հից։
Երբ մըտածեմ ըզ ցանկա լին·
ըզ փառազարդըն զայն ադին·
Թըշուառ տղէք իմ գալա րին·
և յարտասուս աչք իմ շար ժին։
Աւէ խորախութի՛ք համայն ի րաց·
կացցեն հանդէպ իմոց ա չաց·
ըզ տըրտմութիւնս իմ՝ի մը տաց·
ոչ փարատել կարեն՝ի բաց·

---

*Տէր ասացեալ ամի Շնորհալւոյն
հեղինակեալ տաղիցս։

Տեղիք չունիմ ես հանգըստ եան·
և ոչ պատճառ ինչ խընդու Թե·
սիրտ իմ պահէ՝ զիս յերեր ման·
և յարտասուս հառաչա կան·

 ԱւԹէ

Եթէ թաքչիմ 'ի տան սըր տիս·
ոչ հանդարտի առիս հո գիս·
եթէ յայտնեմ զխորհուրդն որ յիս·
չտանի աշխարհս ըզձայն գու ժիս·
Բամբեալ մասամբ հոգեկա նիս·
և անդամօք բոլոր մարմ նիս·
սկըսնում 'ի յողբս հառաչա լիս·
որ վայելէ' հանուրց աղ գիս:
Աչքիմ հեղուն զհոսանս գե տոց·
սիրտ իմ բըղխէ զվըտակս ող բոց·
մըտօք տանջիմ 'ի խորհըր դոց·
վառիմ անձամբս ոչ ըղ բոց:
Ոստիկ մասունքս իմ ցաւա գին·
չարեաց պըտուղ ինձ քաղե ցին·
և ատամունքս իմ դըժնայ ին·
զմաղձըն մահու ճաշակե ցին:
Անձն իմ ինձ ամպ եղև չար եաց·
զանձրև ցաւոց ինձ հեղեղ եաց·
համարք ցօղոյն որ ինձ հոս եաց·
պէս պէս կըսկիծ տընօրին եաց·
Բաղեալ ըղ ցաւըս զանա զան·
փունջ կապեցի որպէս շու շան·

 փուշ

փուշ և տատասկ կըսկըծա կան․
եղեն պըտուղք ինձ անվախ ճան․
Նուայ խորհուրդս իմ անդա դար․
զի հրով վառեալ կամ հանա սար․
զմիտս և զխորհուրդս անսանաբար․
ինև գործել տըրին ինձ չար։
Մասց ինձ տալ զփառս Քե հա նուր․
ես ցանկացայ մըտօքս իմ կուր․
ձեռօքս առի բնութենըս հուր․
ծըծումբ լեղի դառն և մը րուր։
Լըռել սըրտին ոչ հանդար տիմ․
լըլով ցանք իմ ոչ փարա տին․
անցեալ փառացն ոչ հասա նիմ․
Խտանջանացս ոչ ազա տիմ։

*Գլուխ 15․

*Աստն շնչմամբ ողբալոյ Նախամօրն Եւայի․

*Տուն 30․

Այն ինչ չար ժամ էր ինձ պղծ․ որ օձն եկեղ ինձ բարբառեց․

 այն

այն ինչ ականջէր չար ՚ի բաց·
յոր սատանայ զմաղձըն թափ եաց։
Այն ինչ չար մտքէր խառնա րած·
որ զթըշնամւոյն բանն ոչ քըննենց·
այն ինչ ատամն էր չորա ցած·
որ զբան լեզուի օձին ծամ եաց։
Այս ինչ չար ոտքէր մոլո րած·
որ առ մահու ծառըն գը նաց·
այս ինչ չար ձեռքէր չորա ցած·
որ զայն պըտուղըն շօշափ եաց։
Վայ իմ աչացս որ ես տե սայ·
զչարեաց պըտուղն և ցանկա ցայ·
վայ ականջացս որ ես լը ւայ·
ըզձայն օձին և խաբե ցայ։
Վայ իմ լեզուիս որ խօսե ցայ·
և ընդ օձին ընկերա ցայ·
վայ բերանոյս իմ որ կե րայ·
զծըծումբ հըրոյն և վառե ցայ։
Վայ ըռընկացս իմ անըզ գայ·
որ յայն հոտոցն ես հեշտա ցայ·
վայ ստամոքացս իմ խաբե բայ·
յոր զհամն առեալ անուշա ցայ։

 Վայ

Վա՛յ ատամանցս իմ դըժընդ եայ·
որ ծամելով զմահըն կը լայ
սառնամանեօք սա կըրծը տայ·
որ փափագեաց ծասքելըղ նայ:
Վա՛յ իմ ոտացս որ ընթա ցայ·
հանիլ չարեացս որ այժմ ինձ կայ·
'ի հուրն անշէջ սա ընթա նայ·
փոխան 'ի ծառն երթման սո րայ·
Վա՛յ իմ ձեռացս որ մերձե ցայ·
յայն չարութիւնն որ չվերջա նայ·
երբ տոչորի 'ի հուրըն սայ·
ծագիւ մատին ջուր ոչ տան սմայ·
Վա՛յ իմ մըտացս որ չխորհե ցայ·
վա՛յ իմ խելացս որ չիմա ցայ·
օձին խաբմամբըն կուրա ցայ·
իբրև անմիտ մոլորե ցայ:
Վա՛յ իմ մըտացս որ իմա ցայ·
բան նորածին զինչ սատա նայ·
նըման նըմին և ես կոր եայ·
միհէր խորհուրդն իմ և նո րայ:
Վա՛յ իմ սըրտիս որ խորհե ցայ·
զկորուստ անձին իմ հաղա մայ·

զնա

զնա՛ խաբելով ոչ փըրկե ցայ·
այլ մորմոք ի մես ընդ նը մայ·
Ես յադամայ կողից ա ռայ·
զի օգնական եղէց նը մայ·
զնա կորուսի և ես կոր եայ·
և նոր չարիս վաստակե ցայ:
Ես որ սըտրուկս եմ եղե լոց·
և վերջին մասն արարա ծոց·
վասն այն ես մայր եղէ ցա ւոց·
չարչարանաց և դըժո խոց:
Կամ թէ տաւրտինն եմ տարե րաց·
դառնամըրուր թունոք լը ցած·
վասն այն եղէ ըսկիզբ չար եաց·
մորմոքանաց և արտաս ւաց:
Ես դայթակղէլ կամ ընդ ան ձին·
զի մատնեցայ սկըզբնաչա րին·
գոնեայ ստեղծ ւած եմ արար չին·
վասն էր չարեք զիս պատե ցին:
Եղե՛լքս ամէն յիւրեանց կար գին·
և ես միայն կամ լալա գին·
իւրաքանչիւրք յիւր կայա նին·
ես տարագրեալ ամենե ւին:

Ոնա

Ո՜նանին ծաղկունք յոստըս ծառին.
և այլ ծընունդք ա՛ռ ծըլո ղին.
այլ ես ցամօք ծնանիմ զոր դին.
խայտառակեալ յամենե սին:
Կամ զինչ ոմանք 'ի հրեշտա կաց.
խոտանք եղեն դևք չարա ցած.
և ես յազգէս հողեղէ նաց.
նոյնպէս գըտակ եղէ չար եաց:
Բայց չեմ նըման անկեալ դիւաց.
զի նոցա մին մասըն սղալ եաց.
իսկ ես բոլորն եմ խաւա րած.
սեռս անհատից և տեսա կաց:
Օ՜ ինչ արարից իմոյ ան ձին.
որ հակառակէ արար չին.
երթամ 'ի հուրըն յաւիտե նին.
զի խոց վիրացըս խարա կին:
Թէ դառնայի յոչ էու թիւն.
էր երանի և խընդու թիւն.
բայց կայ յաւէտ ինձ նեղու թիւն.
անանց տանջանք և դառնու թիւն:
Ադամ պատկեր էր արար չին.
փըրկման շնորհաց առեալ զհոգին.

խօ

խօսիլ չիշխեաց չարն ընդ նը մին·
քանզի սարսէր յահէ նո րին:
Այս ջոկեցայ յանձնէ նո րին·
շնորհաց զըրկեալ ամենե ւին·
զիս գըտաւ նիւթ չարն առա ջին·
ինև կորոյս զամենե սին:
Բայց յոյս ունիմ ես առ ա̃ծ·
չթողու իսպառ զիս մոլո րած·
զիս որ պատճառ եղէ չար եաց·
առնէ առիթ անճառ բար եաց·
Այն ըզ պատիժ իմոյ ան ձին·
տայ թըշնամւոյն իմ յետ դարձին·
և զոր խաբեաց յուսով բա նին·
տեսցէ 'ի փառս աստուածայ ին:
Որ խաբողին թվէր անհը նար·
տեսցէ զիս լեալ աստուածա մայր·
և ծառ կենաց ինև տըն կեալ:
պըտուղ նորա անմահա բար:
Այս որ եղէ անէծք նա խատ·
առից անուն մեծ փառա զարդ·
անեղն անտես էիցս ան յայտ·
ինև յայտնի զերթ ճառա գայթ:

Զմեզ ազգակից առնել ինքեան·
տանիլ յերկնիցըն կայա րան·
յորոյ ահէն երկինք դո ղան·
՚ի տեսութիւն գայցէ մարդ կան,
Յայնժամ ցընծամք անձառ սիրով·
յերկինս երկնից թըռուչիլ ամ պով·
բազմիլ յաթոռ ծագեալ լու սով·
ընդ հրեշտակաց պարակցե լով:

*Պօղոսի 16·

*Ս[illegible] որ եղեւ պատճառ
[illegible]:

*Տառն 22·

*Ն[illegible] շին·
[illegible] գին,
[illegible] նին·
[illegible] տին,

Այնինչ սեւ կողէր յիսծ,ծկծ·
որ ինձ պատճառ եղեւ չարեց·
յանձառ բա[illegible]եց նա զիս զըրկ եաց·
՚ի տարտարոսըն հրաւիր եաց·

Նայն

Այն ինչ սև օրեր ինձ պա հած.
որ ը̊նկեր չառի յայլ կենդանեաց.
վասն այն զե՜ա յինէն ստեղծեաց.
զի ինձ հաճոյ լիցի կա մաց.
Այն ինչ սև պահեր ինձ թըմրած.
որ զկողն յինէն ա[illegible] բաց.
ը̊նդ այնըր մարմին եղ[illegible].
զիս աստուծոյ էհա[illegible]ա չաց:
Կամ թէ նա կողէր յիմ ձա խի.
վասն այն գործեաց ձախող[illegible]ի.
զի ամենայն իր ըստ կար գի.
ըստ իւր բնութե գործոյն շար ժի:
Կամ թէ եղա՛ւ յիմոյս մի ջաց.
վասն այն նա զիս ընդ մէջ կըտրեաց.
որպէս ըղկոթ փայտահա րաց.
նովա՛ւ զմորխըն կոտոր եաց:
Կամ որպէս նա եղա՛ւ յի նէն.
եհան և զիս յիմ արար չէն.
ուստի բնութիւնս մեր հողե ղէն.
մահըամբ 'ի հո[illegible] դարձա՛ւ անդրէն:
Կամ որպէս կողն է ինքըն կեռ.
վասն այն վարեաց նա ընդ իս խեռ:

ասէ

տաէ դու զիս 'ի քէն հա   ներ.
մին օր ընդ քեղ ոչ պահե   ցեր.
Կամ զի կողին մէջն է փուշ   փուշ:
Թոյլ և տըկարէ և ան   ուժ.
առեալ զպըտուղն այն ան ըզ գուշ:
մեղ նոր կըսկիծ էած և   գուժ,
Կամ զի երկու երես կո   ղին.
դուրս կոյսն 'ի բացներսըն ծ,ծկին.
Նա զկամքն եբաց ընդ դէմ չարին.
յինէն ծածուկ ամենե   ւին,
Կամ զի կողնէ միագըըլ   խի.
զի այր և կինըն մի լը   ցի.
այսըմ դիմակ եռա խոր   հի.
ինքնագըլուխ գոլ 'ի մարմ   նի:
Կամ զի կողնէ հաճաքա   րար.
զի մի՛ կորչցի իր ինչ ընդ   վայր.
վասն այն խորհուրդ ա̄ չարն արար.
դաղտ յընկերէսիւբ ծածկա   բար:
Կամ ո՞չ տեղ կողին դար   տակ.
նոյնպէս արար զեդեմ ան   բնակ.
և յամենայն տեղ նոյն գու   նակ.
չեկաց զկայանըն բովան   դակ.
Կամ

Կամ որպէս է անունըն կող·
անկման մերոյ նըշանա կօղ·
զմեզ ընկեցեալ դարձոյց ՚ի հող·
յերկրէ փոշի մեզ լուծա նօղ·
Կամ զի կողնէ ՚ի ծածուկ տեղ·
օձին նըման երկայնա ձև·
յորժամ ետես զօձն իւր ըն կեր·
բանիւ նորին զպըտուղն ե կեր·
Կամ զի հազար ազգ կենդա նեց·
ոչ ընտրեցի կըցորդ կե նաց·
վասն այն յինէն զկողըն քարշ եաց·
ինձ հակառակ զկինն օրին եաց·
Կամ զի յինէն էր նա սկըս եալ·
չհաւանեցաւ մենակ կե նալ·
կամէր ըսկիզբըն լինե նալ·
նոր խոր հըրդոց ինչ հանդեր ձել·
Կամ զի ծածուկ յինէն հա նաւ·
վն այն զպըտուղըն գաղտ կե րաւ·
երբ մերկութիւնըն յայտնե ցաւ·
առ թըզենեաւն յինէն թաք եաւ·
Կամ գողութե յինէն հա նաւ·
վասն այն զպըտուղըն գողա ցաւ·

նոյն

Նոյնպէս և զիս պատրովա կա՛ն.
յիմ արարչէն հանեալ տա րա՛ն.
Կամ զի ստեղծ՛ած էր նա յե տին.
վ̄ն այն սիրեաց զգործըն վեր ջին.
բայց նախամայրն էր առա ջին.
մանձ ըսփռեցա՛ն յամենե սին:
Կամ որպէս նախ էի թըմր եալ.
այսպէս յետոյ մըտօք ապշ եալ.
յորժամ լըւ՛այ զձայնըն դիւթ եալ.
հաւանեցայ մըտօք ցընդ եալ:
Կամ յորժամ կողն յինէն հա նա՛ն.
ինձ գիտութեամբ ոչ ազդե ցա՛ն.
՛երբ սէր պըտղոյն զմիտքըն տրա՛ն.
ես չգիտացի մինչև կե րա՛ն:
Կամ զօրութեան մասն որ 'ի յիս.
ելա՛ն յինէն ըզ հետ կո ղիս.
վ̄ն այն լըւ՛եալ նըմա գե րիս.
խաւար աչի իմոյ ազ գիս:

*Գլուխ 17։

*Վասն ԺԷ. որդւոյ տէր ներքն այլս այլ դաշնաւորութեն մարդոյն։

*Տաղս 64։

*Պարծեալ խորհուրդ վասն նո չէն։
Չոր յինքն ունի ծածուկ մին մին.
Գործով եցոյց նա առ նախ նին.
Ի հնարական յամենե սին։

Նախ զիս կոչէր առիս ծածուկ.
Երկրորդ հանած յինէն գ̃ղտուկ.
Երրորդ զիս կին ստեղծած յատուկ.
Չորրորդ ընկեր արած ինձ զոյգ։
Նախ ընդ օձին խօսէր ծա ծուկ.
Երկրորդ զպտուղն եկեր գաղ տուկ.
Երրորդ խաբեաց զիս հընար իւք.
Չորրորդ արար դառն և տաղ տուկ։
Ո՛ի սա իմ կող էր և մար մին.
յիս կապակցեալ ամենե ւին.
սիրով լըծայ բանից սա րին.
վասն այն կորեաց ՚ի միա սին։

Չարն որ ուսաւ զկինըն խա բել։
առանց նըմա գործ ոչ առ նել։
դևըն զինչ չար կամի խոր հել։
կնոջ պատճառաւ տայ կատա րել։
Սա որ եղաւ յիմոյս անձ նէ.
յատուծոյ կամքըն կալոյ չէ.
յամենայն տեղ ուր և ի ցէ։
սըրտի մըտօք չիմամը տէ։
Սա սկիզբն արար բաժանե լոյ.
առն և կընոջ եղբօր որդ ւոյ.
ջոկին հոգիք յիւրեանց մարմ նոյ.
և ամենայն մարդ յատու ծոյ։
Սորա լինիլըն ես Թըմրե ցայ.
և՛ի կողից պակասե ցայ.
որ ընդ կընոջ սիրոյն եր Թայ.
խելքն և ապրանք իւր չէ մը նայ։
Նա ըղ հազար աղդ կենդա նին.
Թողեալ հաւան կացի նը մին.
որք կնոջ կամացըն հետե ւին.
՚ի սիրելեաց հաղդէն զըր կին.
Նա՛ զի անուանէ սորա կին.
մոյլ և կընամէ ՚ի բա ըին.

որք ընդ կանանցըն հեած ւ̂ին·
արիութիք հոգւոյն լու ծին·
Սինս կէս մարմնոյ զիս բոլոր եաց·
յանանց կենաց զիս կիսատ եաց·
լա՛ւ թէ կիսատէի կա ցած·
քան թէ բոլորս եղէ կո րած·
Սինս կըցորդէր ինձ մարմ նոյ:
բայց բաժանեաց զիս յաստու ծոյ·
բաժ՝ի հոգիս իմ 'ի մարմ նոյ·
վասն կընոջս ունկըն դնե լոյ·
Օ՛ ի որպէս սա յինէն ան կա՛ւ·
անկեալ դասին ընկերա ցա՛ւ·
'ինոցանէ հընարք ու սա՛ւ·
և զիս խաբեաց պատըրվա կա՛ւ:
Սամ զի կոչի կենըն կը րող·
չար և բարի իրաց տա նող·
բայց զի չունէր սա միտ քըն նող·
դարձ յց չարեա՛ն ըղձեղ'ի հող·
Լա՛ւ էր սա կող իմում մարմ նի·
եղեալ ստեղծա՛ւ այլ կենդա նի·
կինն ընդ մարդոյն չմիաբա նի·
միաքն այլակերպ իւք ծընա նի·

Մայր իմ կող և սիրե լի·
այսպէս խոցեաց զիս 'ի հո գի·
որ օտարին հետեւեա ցի·
որչափ քան զայս չար լինե ցի:
Այն կեանս կոչի անուն սո րին·
է մահ և կեանք 'ի կնոջ ձե ռին·
Եւա մեզ մահ ծընաւ կըր կին·
իսկ մարիամ զկեանքն անքըն նին:
Այն զի կոչնէ բնութե՟ ե րուն·
վասն այն չեկաց առ իւր մար դոյն·
Թէպէտ նըստի 'ի տան մարմ նոյն·
բայց միտքն երթայ 'ի վանս հոգւոյն·
Այս այս չկարեց կալ ընդ իս մին·
ելեալ ստեղծած մարմնով 'ի կին·
զտեառըն պատուէրն ասի սը մին·
առեալ զայն նիւթ արար չա րին·
Այն զի կինն ոտքէ և մար մին·
չունի զխորհուրդ հոգւոյ գըլխին·
զոր ինչ խորհի մարդն 'ի հո գին·
չայտնէ կընոջն ամենե ւին:
Այլըն թերի էր առան ձին·
ելից մարմնով զնորա թե րին·

նու

ընու զպակաս մարմնոյ մա սին.
կերպին զարդուց մարմնակա նին:
Սամ թէ կոչի կողըն գըր կող.
զադամ գըրկեալ դարձոյց 'ի հող.
կինըն ընութեամբ է կողոպ տող.
այլ և աչաց մարդոյն գե րող.
Այն կողըն զայս նըշանա կէ.
ինքըն չըմնչին զայլըս պար տէ'.
և կինն աղքատ 'ի բնութե նէ.
զայլս տեսութե՛ հարըստա ցնէ.
Սամ կողըն կրօղ բացա յայ տի.
կրեաց ոմն ըզ չար ոմն ըզ բա րի.
եւա կըրեաց զմահ ցաւա լի.
իսկ Մարիամ զկեանքըն բա րի:
Պարծէլ զի կին ասեմք կո չին.
այս 'ի խորհուրդ զանազա նին.
զոր ասացից սակաւ մին մին.
զոր ինչ ունա բացայայ տին:
Նախ զի ծընաւ յառնէն նախ կին.
տեսակ անհատ իւրոյ սե ռին.
ապա ծնանին կարգաւ մին մին.
յառնէ՛ հէգէ դուստր և որ դին:

Պար

Պորճլ ստեղծ-հածէր նա՛ կըր կին·
Ձեռամբ նա խնուոյ արարո զին·
վասն այն ասեմք զանունըն կին·
ցուցեալ զերկուսն 'ի միա սին։
Պարձեալ ասեմք զանունըն կին·
կեանք և կըցորդ և կէս մար մին·
դարձեալ՝ է կող կերպըն նո րին·
կընաստ և կարթ եղև մար դին։
Սակուղ մարմին տըն՛ան կո զին·
վասն այն կոչեաց ըղ կողըն կին·
և կատարող կամաց մար դին·
և կամք սիրոյ կացեալ 'ի մին։
Պարձեալ զի կապ ասի մար դին·
զի մի՛ առ այլս աղտեղաս ցին·
այլ և նա՛ կամք է արար չին·
զի ծնունդք Մրդկին նորա՛ն ա ծին։
Պարձեալ ասեմք զանունըն կին·
զի դևքն ըղ չարս 'ինա ար կին·
պէս պէս պատիժք նորա՛ն ե կին·
վասն այն կոչի անունըն կին։
Պարձեալ թէ չէր խաբէլ օ ձին·
այր և կին ոչ մեռանէ ին·

թէ

Թէպէտ մեռան մարմնով նո   քին.
անհատքըն կան 'ի տեսա   կին.
Դարձեալ կոչի անուներըն   կին.
կորուստ և կեանք նովաւ լի   նին.
եւա կորոյս զամենե   սին.
կենդանացոյց դուստըր նո   րին:
Որդ կերպացաւ անուն կո   ղին.
քըսան կերպիւ անուանի   կին.
Թէպէտ բազմօք զանազա   նին.
այս բանականն է դըլխո   վին:
Ադամ լըցաւ փըչմամբ շնոր   հին.
բայց ընդ կողիւն էլից մար   մին.
չուներ զհանճար շնորհաց նո   րին.
դատարկէր տուն եղև չա   րին:
Նա զի կողն ոսկր էր և մար   մին.
պարտէր հոգի հեղուլ նը   մին.
իսկ նա ելից ընդ այն ըր մար   մին.
վասն այն չուներ զհանճար բա   նին.
Նա զի լըցաւ 'ի նմա մար   մին.
առ 'ի խորհուրդ անձման ազ_   գին.
Թէպէտ յառնէն նախ սերմա   նին.
բայց 'ի կանանց մարմնով ծնա   նին:

    Տէրն

Տէրն որ ըստեղծ զմ̄րդն 'ի հողոյն.
կենդանացոյց փըչմամբ շնոր հին.
յորժամ մըխեաց զձեռն 'ի կո ղին.
ընդ նոյն կողին ելած հո գին.
Յորժամ ըզ կող մարդոյն հանեն.
այլ տեղ չըկայ նորա ցա ծին.
քարշեցին ըզ կողն ադա մին.
վասն այն մեռած խըղճուկ գերին.
Չէ բարւոք մարդըն առանց կին.
բայց ոչ կնոջ ով բարի լի նին.
զինչ արասցուք յայս երկո սին.
զի ոչ գոյ վարք առանց սո ցին.
Հրեշտակք միայն բարի մնա ցին.
և դևք միայն չարեն յան ձին.
սոքա պատճառք ասին բա նին.
որք պատճառելըն կամ ցին.
Լաւ է միայն կալ առան ձին.
քան թէ ընկեր դառնալ չա րին.
իսկ թէ երկուք բարի լի նին.
լաւ է երկու բարի քանզ մին.
Ադամ Եւա բարիք էին.
բայց չարացած կինն ընդ օ ձին.

 հա

Հակառական բնութեան կար գին·
չարիս ծնանի իւր տեսա կին։
Ոգտամ առէ զայս ընդ ան ձին·
խանգարութեան ընդ արար չին·
զի որք արբեալ չարեօք մո լին·
ոչ գիտենան զինչ բարբա ռին։
Ոկողն որ առին յիմոյս մարմ նոյ·
այն ինձ ոչ էր նշան բար ւոյ·
կարծեմ նա չէր առխ կա լոյ·
զի զայս վընասս էր գործե լոյ։
Յորժամ ըզ մարդըն խիլայ են·
յայլ ինչ իրաց պարգևք բաշխեն·
քան զկողոպտելն այլ վընա սեն·
որ յիւր անձնէն իրք հաստա նեն։
Թէ էր ստեղծեալ յիմոյս ո տաց·
կամ ՚ի գըլխոյս մասն ինչ ա ռած·
սա հնազանդէր ինձ ՚ի սըր տաց·
կամ ես սըմա ըստ օրի նաց։
Բայց ՚ի կողիցս ինձ հանա սար·
տիրել չկարէր իշխանա բար·
թէ հնազանդէր կու դառնա նար·
վասն այն կորեաք անկարգա բար։

Թէ սէր լինի՝ հաստատա րին.
բարիք ծնանին ՚ի մէջ նո ցին.
սէրէ աստուած անճառ բա րին.
որք սէր ունին տեառըն նմա նին,
Երկու անձինք թէ սէր ու նին.
երրորդութեանըն նըմա նին.
մին անձըն սէր՝ երկուք նո քին.
նըման լինի մարդն արար չին:
Բայց որ դարձնէ զսէրն ՚ի չա րին.
կռապաշտութիւն բերէ յան ձին.
զի զտիպ սիրոյ տիրակա նին.
ձևակերպեաց ՚ի տիպ չա րին,
Սէրն աստուծոյ նըմա նած.
ի սկըզբանէ կայր ընդ աստ ուած.
որ սէր ունի հետ ընկե րաց.
նա է՝ գողած յամէն դի հաց,
Ի աստուծոյ անունն որ էն.
այսպէս և սէրն յայն անձա նէն.
զի մի և նոյնէ էրն և էն.
որ ցուցանէ զիսկըզբա նէն:

Սէրն

Սէրն և բարին միմեանց նմա	նին.
զի յաստուածոյ են երկո	քին.
Հարկէ կապել զսէրն ընդ բա	րին.
և ոչ ընդ չար ներհակ նո	րին:
Զի աստուած սէր է յարա	կայ.
իսկ չար նոյն ինքն է սատա	նայ.
միաբանիլ նոցա չք	կայ.
քեզ այս բանիս պօղոս վը	կայ.
Իսկ թէ խառնի սէրն ընդ չա	րին.
այլատեսակ իրք ծընա	նին.
ապականեն զտեսակ սե	ռին,
որպէս նախնեացն և բանսարկ՟	ին,
Այսպէս և որք միշտ փոփո	խին.
մի օր ընդ չար՝ մի ընդ բա	րին.
՚ի պօղոսէ՛ յանդիմա	նին.
ոչ խառնիլ լոյսն ընդ խաւա	րին:
Զայս և քրիստոս ասէ յայտ	նի.
ոչ խառնել զլոյսն ընդ խաւա	րի.
թէ չգոյ ՚ի քեզ մասն խաւա	րի.
բոլորըն քո լոյս եղի	ցի.

Ա՜յ որք գործեն 'ի խաւա րի.
մթին մըտօք ծածուկ գաղտ նի.
երբ անըստուեր լոյսն ծա գի.
գործ խաւարին յանդիմա նի։
Այժմ աստ գործօղքն չար ախ տի.
գործն 'ի ծածուկ և ինքն յայտ նի.
իսկ անդ գործօղն մըթամբ ծածկի.
և գործն յայտնեալ հրապարա կի։
Այս ձեզ խըրատ ազգ մարդկային.
որ կայք վառեալ 'ի սէր չա րին.
լաւ է թէ աստ գործք ձեր յայտնին.
քան թէ յաւուրն այն ահե ղին,
Ոմանք ծըրարեն բանիւ ղըա րին.
'ի ծուլութե վարշամա կին.
և դնեն յայտնի զգործքըն չա րին.
'ի մէծ աթոռ բազմակա նին,
Ոէսք ըղձբարին բանիւ ա սեն.
գործով զդիմակ նոյին առ նեն.
թէ յայլս բարի գործք տեսա նեն.
չար և կեղծիկ զայն համբա ւեն,
Այս և խաւար 'ի միա սին.
չկարեն լինիլ ամէնե ւին.

բայց մոլորեալ որդիք չա րին.
ունին յինքեանս զչարն եւ զբա րին:
Զբարին ՚ի ծայր լեզուին ու նին.
վասն փառաց զի գովես ցին.
բայց կամքն չար ՚ի գործ չա րին.
զչարն ՚ի ծածուկ գործեն յան ձին:

---

*Պուլս ի 18.

*Ս՜ Բէ բազ․ամ ջուծայ այծմ ցուցանէն
շբնորհին ջուշին:

*Տօնն 20.

* Պարզերեւեալ [illegible] շին.
այլ ազգ [illegible] նո րին.
այս [illegible] ցին.
որ ինչ գործեաց նա ընդ նմա նին:
Խորք հանդիպին [illegible] մօր ՚ի ջին.
[illegible] զ՚ ջարդար նո ցին.
որ [illegible] նո րին.
[illegible] նո ցին.

[illegible] մայ·
[illegible] տայ·
[illegible] խայ·
[illegible] մայ:

Սամ զի կողն ոսկրէ անըղ գայ·
ինքն ըստ ինքեն բան չիմանայ·
վասն այն կնոջըն խելք չը կայ·
զուլ տեսանէ շուտ հաւատայ·
Սամ զի կինն ոտքէ որ գը նայ·
ուր և կամի միշտ ընթա նայ·
վասն այն կընոջն ընտրել չը կայ·
զուլ տեսանէ 'ի հետն եր թայ·
Սամ զի դատարկէ մէջ նու րայ·
պարարտ ուղեղ 'ի նմա չը կայ·
և կինն իրօք ոչ լի նայ·
այլ զինչ տեսնու աչօք՝ ցան կայ·
Սողըն նըմանէ պինտ ոսկ րի·
բայց միջըն փուճ չեշուլ ի լի·
կինն այլ տեսօք լաւ կերե ւի·
բայց տեսանօղըն կու խաբ ւի·

Կամ կողին ներսն է կոկ ՚ի բաց·
ծածկըթ չունի իւրն երե սաց·
այսպէս կընոջ միտքն է ցըն գած:
միշտ կու խաբէ՛ի յամէն դի հաց:
Կողին դուրս դինձն է ՚ի ծա ծուկ·
մորթով պատեալ կայ ՚ի գաղ տուկ·
կանայք ըղգարշ դէմս հընարիւք·
ծաղկեն դեղօք և ծարու րիւք:
Այն զի կողն է աղեղնա ձև·
կնոջ դէմքըն նետ իւր տեսըն թև·
ով որ հայ ՚ի կնոջըն դեղ·
նորա ցա ին ոչ լինի դեղ:
Դարձեալ կողն է նըման թըր րի·
խոցեաց զադամ բանի՛ւ լեզ ուի·
կընոջ լեզուն սուր երկսայ րի·
զով որ խոցէ դըժվար բու ժի:
Այն զի կողն է ան հաւա սար·
մեկ կոյսըն փոս մեկ կոյսըն դար·
այսպէս կընոջ միտքն անդա դար·
միշտ շըրջմըրջի ՚ի վեր ՚ի վայր·
Կողն է պատեալ զմէջ կենդանւոյն·
Ինքն ՚ի դուրս կոյս անհոգագոյն·

 կինն

կինըն ծըարէ զմիտըըն մար դոյն·
Ինքն ումկամի երթայ առ նոյն·
Եւ զի կողն է 'ի կուս կըշ տին·
իւր մէջըն փուշ է և դըըռ տին·
կինըն տըկար է և չըն չին·
կուշտ երևի ամենե ւին·
Կողըն ջոկեալ յիւր ընկե րաց·
ջոկեաց զադամ յիւրըն տեղ եաց·
կինըն հանէ' զմարդն 'ի խե լաց·
պահէ' դեդեր տանից օտա րաց·
Կողն որ ելաւ 'ի յադա մայ·
պակաս մընաց տեղըն նո րա·
մարդն որ 'ի կինըն մերձե նայ·
յոյժ պակասի բնութի՛ն նո րա·
Երբ կինըն մտէր 'ի դըրախ տին·
այսպէս չարիք արար մար դին·
այժմ որ բազումք են նիւթք չարին·
քանի քան զայս չարք լինի ցին·
Ո զկողըն հարսն եկին տա րան·
զարդարեցին հետուն ցա դան·
փութով դեղեաց նա ըզփե սայն·
և սուդ էած տանն ամե նայն·

Ադ

Ադամ առեալ է 'ի հո ղոյ.
այլ կողն Եւա 'ի կենդան ւոյ.
թէպէտ հնազանդ է առն իւ րոյ.
ունի պատիւ մեծ քան մար դոյ.
Հողըն բուսցնէ զխոտըն ծաղկով.
բայց կողն անբոյս է լոկ մոր թով.
մարդըն ծաղկի մորվաց մա զով.
բայց կինըն լոկ է երե սով:
Հողըն ծնանի ըզ կենդա նիք.
բայց կողն անծին է առ մար դիք.
յառնէ լինին դուստր և որ դիք.
իսկ կինն յետոյ յղացման տե ղիք.
Կանայք յառնէն ծընեալ լե նին.
վասն այն սիրով ընդ նա կա պին.
մարդն 'ի հողոյ ծընեալ նախ կին.
վասն այն յերկիր հայիլ պար տին,
Իսկ որ հայի տարփմամբ 'ի կին.
շատ չարութիւն կայ 'ի սըր տին.
և զըննելով զդեղ պատկե րին.
տըգեղացնէ՝ զանեղծ հո գին:

*Պօղոսի 19.

*Ս... [illegible]

*Տօնի 17.

Իսկ թէ վա՜յ էր ստեղծ 'ի հո ղոյ.
և ոչ յայլ ինչ պայծառութեոյ.
զի թէ պատկեր էր աստուա ծոյ.
պարտէր առնել զնիւթն 'ի լու սոյ:
Նա պատկերաւն ըզմեզ պատ ուէց.
և ոչ նիւթով սոսկ զարդար եաց.
բայց 'ի հողոյ զմարմինս կազմ եաց.
զի մի' լիցուք հըպարտա ցած:
Ոչ 'ի լուսոյ հրեշտակք ստեղծան.
հըպարտացեալ յերկնից ան կան.
վասն այն հողոյ արար զա դամ.
զի մի' անկցի դիւաց նը ման:
Ոչ 'ի հողոյ ծնանին ծաղկունք.
ազգի ազգի և բազմա գոյնք.
նոյնպէս արդարք լինին բա զումք.
որպէս զաստեղս երկնից փայլունք.

Հողըն բուսցնէ՛ ըզ կենդանին.
որ ՚ի հողոյ ծընեալ նախկին.
՚ի հողն անկեալ ապականին.
դարձել ընդ նոյն բուսել ծաղկին։
Այսպէս բնութըս մեր նախկին.
էր ՚ի հողոյ մարդն առաջին.
Թաղեալք ՚ի նոյն հող լուծանին.
բուսեալ ծաղկին յօրըն վերջին։
Ծաղկունքն ունին զտիպ արդարոց.
պէս պէս լուսով պըսակելոց.
կերպ զանազան սոցին գունոց.
զցեղ ցեղ երամս բարեց գործոց.
Ծաղկունքն ամէն մի գունով չեն.
այլ զանազան գոյնս ցուցանեն,
այսպէս արդարք յորժամ յառնեն.
պէս պէս պըսակ առեալ փայլեն.
Եւ զայս յայտնեալ մարգարէին.
եթէ սոյնք այսպէս եղիցին.
զերդ խոտ երկրի ասէ ծաղկին.
՚ի լուսեղէն սուրբ քաղաքին։
Ծաղկանց նըման զանազանին.
բայց ոչ որպէս ըզգոյն խոտին.

պէս պէս փայլմունք գունոց նոցին։
զերդ ղարեգակն աստ ծա գին։
Դարձեալ վս՛ այն ստեղծ ՚ի հո ղմ։
քան զամենայն տարերս ներ քոյ։
զի զնա հանցէ յարկսըն լու սոյ։
հրեղէն դասուց գերի վե րոյ։
Զանզի հրեշտակք յորժամ ան կան։
՚ի ստոր երկրիս բընակե ցան։
վասն այն հողոյ ըստեղծ զա դամ։
Ըեհան իվեր քան զամե նայն։
Ո ի անկելոց տեղներ դա տարկ։
չէ թող ըզնա մըն անբը նակ։
ըստեղծ զադամ լուսատե սակ։
ըլնուլ զկայանս ածու նակ։
Դարձել վս՛ այն ստեղծ ՚ի հո ղոյ։
զի նա անշարժ է ըստ տեղ ւոյ։
բայց շարժի ըստ բնութե իւ րոյ։
՚իպէս պէս ծնունդս որ ՚ի հո ղոյ։
Դարձեալ վս՛ այն ստեղծ ՚ի հո ղէ։
զի զօրութիւնըն իւր ցուց ցէ։
որ յայսպիսի անարգ նիւ թէ։
յաստուածային փառսըն հա նէ։

 Դար

Պարծել յամօթ դիմաց գընդին.
որ զփառս իւրեանց ոչ պահե ցին.
ստեղծ 'ի հողոյ զմարդն առա ջին.
'ի հրեղինաց հանել զե ղին։
Նոյն զամենայն հրաշազարդ եաց.
Իր ոչ եթող առանց փա ռաց.
զհողս այս անարգ նախստա նաց.
է հան 'ի փառս անճառել եաց։

*Գլուխ 20.

*Վասն Տարերաց. որք են մառանք Արարչին։

*Տուն 45.

*Տարերքս մառանքեն արարչին.
***պէս պ̃ս բարիս լցեալ ու նին.
զոր ինչ կամի յառաջ բե րին.
քանզի իւր կամքն է բանա լին.
Հողոյ յառաջ եբեր զնախ նին.
և'ի նմանէ զկողն որ 'ի կին.
և'ի կնոջէն ծնանի որ դին.
և'ի յորդւոյն տեսակ ազ գին։

Շինեաց իւր տուն չորս անկիւնի·
ըզ չորս տարերս արար զգա լի·
պէս պէս բարեօք լըցեալ ու նի·
առատ բաշխէ ում և կա մի:
Եթէ կամիս դու առան ձին·
մառանապան լինիլ նը մին·
ա՛ռ պահեա՛ դու զայն բանա լին·
զի զոր կամիս քեզ լինի ցին:
Հաստատն է նիւթ այն բանալ եաց·
իսկ յոյսըն ձև որ զայն զուգ եաց·
սէրըն կոտիտ որ զփակն ե բաց·
սոքա են նիւթք տեառըն կա մաց·
Ենովք սոքօք ըզ դըրախտն ե բաց·
և ըզմահու դուռն փակ եաց·
մեծն եղիա ընդ նոյն գը նաց·
մեզ յորդորիչք և նախըն թաց·
Մովսէս ըզ ծովն այսու ե բաց·
և զփարաւօն 'ի ներս փակ եաց·
այլ և զանդունդս երկրի ե բաց·
և ըզ դադան 'ի ներս փափ եաց:
Երէք մանկունքն 'ի մէջ հընո ցին·
ըզ հըրոյ բերանըն փակե ցին·

այլ

տալ և զբերան բոցոյն բա ցին.
զանձրև ցօղոյն անտի հա նին.
Նո՛յ դանիէլ պետրոն նո սին.
եբաց զերաղ փակեալ բա նին.
փակեաց զբերանըն գազա նին.
զինչ սուրբ գրիգոր զօձ վիրապին։
Նախավըկայն զերկինս ե բաց.
ետես զյիսուս ընդ հօր բազ մած.
և զտեսութիւն հրեից փակ եաց.
զի մի տեսցեն զխաչեալն ա՜ծ։
Սուրբք ամենայն նըմանք սո ցին.
որք պահեցին զայն բանա լին.
միշտ բանային և փակէ ին.
զամենեցունց անհընա րին.
Տէրն ե՜ պետրոս ասաց զայս բան.
տա ըզ փականս արքայու թե.
փակել բանալ որդւոց մարդ կան.
յերկրէ յերկինս համանգա մայն։
Օ՜ որ կապիցէք աստ յերկ րի.
կապեալ յերկինս նա՛ եղի ցի.
զոր արձակէքյայս աշխար հի.
նա և յերկինս արձակեա ցի։

 Օ՜ կամք

Օ կամք իւր անճառ ածայ լին.
ետ մեզ յաւանդ անքըննե լին.
որ կատարէ զկամըս նո րին.
զինչ եւ կամի՛ միշտ եղի ցին,
Թէ զմեզս թողուն գիրըն ջըն ջին.
որպէս բարսեղ ըղ պոռնը կին.
եւ թէ կապեն կապեալ լի նին.
որպէս յօհան զեր՟դոքսի կին,
Բայց որ թողու զկամս արար չին.
՚ի խոր սըրտէ ամենե ւին.
զոր ինչ ասէ ոչ լինի ցին.
զի ոչ ունի զկամըս նո րին,
Այլ զայս ՚ի ճառս անառա կին.
յայտնի առնէ զխորհուրդ բանին.
դա չէ զենող պարարա կին.
դուք զենեցէք վասն դո րին,
Այլ թէ ոմանք հակառա կին.
ոչ հաւանեալ բանիս կար գին.
թէ ներգործէ՛ բանն արար չին.
՚ի ձեռս անարժան քահանայ ին:
Ասք զայսպիսիսըն բարբա ռին:
զտէր հակառակ ինքեանց ու նին.
՚ինկա

Ի կափառնայ անարժա   նին.
չկարաց առնել ինչ զօրու   թին.
Եւ թէ դարձեալ հակառա   կին.
չեմք անհաւատք որպէս նո   քին.
տեառնէ առցեն զպատասխա   նին.
թէ զինչ ասէ առայնկի   սին.
Ոչ որ տր տր առ իս գո   չէ.
յարքայութիւնըն մըտա   նէ.
այլ որ ըզ կամս իմ արա   ցէ.
նըմա՛ լինի զինչ որ   ասէ.
Բայց որ փըրկչին կամի լը   սել.
կամաց նորին աշակեր   տել.
թարց իմ ոչինչ կարէք առ   նել.
թէ ոչ ըզկամս իմ կատա   րել.
Օ ի նա՛ կամօքն իւր ներգոր   ծէ.
առ որ ըզ կամս նորին առ   նէ.
իսկ որ ըզ կամս նորին չառ   նէ.
զիմարդ լինի զինչ և   ասէ.
Եւ այս է կամք կենարա   րին.
հակառակիլ կամաց նա   րին.
իսկ ուր չար կամքըն կատա   րին.
զիմարդ գործէ կամքն արար   չին.

Դարձեալ և այս է կամք փըրկ չին·
ըսպանանել զմեղս ՚ի մար մին·
իսկ որ յարգէ՛ զմեղս ՚ի հո գին·
զինչ մասն ունի նա ընդ փըր կին:
Դարձեալ նա Տ̃ր է և ար դար·
և դու պէս պէս մեղօք լը ցար·
արդ նա՛ լոյսէ և դու խա ւար·
միմեանց դիմակ ներհակա բար:
Իշխանութիւն ասէ ու նիմ·
զինչ և առնեմ միշտ կատա րիմ·
թէ և՛ ՚ի մեղըս զառա ծիմ·
յիշխանութե̄ս ոչ խափա նիմ:
Իշխանութիւնքն աստ̂ածայ ին·
՚ի սըրբութեան վերայ հանգ չին·
երբ ենթակայքն լուծա նին·
իշխանութիւնքըն խափա նին:
Որպէս սպիտակ որակ ձիւ նին:
որ սառուցեալ կայ ՚ի նը մին·
յորժամ սառումըն լուծա նին·
սպիտակութիւնըն խափա նին:
Նա՛ որպէս կայծ վառեալ նիւթին·
որքան ՚ի վառ կայ լոյսն ՚ի նմին·

երբ

երբ շրջանի կայծն 'ինիւ թին.
այլ չներգործէ ամենե ՛ւին։
Որքան 'ի վառ կաս արծարծ եա.
պօղոս ասէ զայս տիմօթ եա.
այսպէս և դու վառել փու թա.
զիշխանութիւն շնորհաց նո րա։
Երբ զայս փրկումն էառ ա դամ.
վառեալ եղև յիշխանութ եան.
դու արծարծեա զփրկումըն զայն.
որով լինիս տէր և իշ խան։
Ե՛ւ յառաջեալըն մեռա սան.
փրկեցաց ըզնոյն 'ի վերնա տան.
արար զնոսա տէր և իշ խան.
յերկրէ յերկինս համանգա մայն։
Առեր և դու զփրկումըն զայն.
սուրբ մեռոնիւն օծելու թեան.
փութա վառել զայդ անխա փան.
ընդ առաքեալսն լինել իշ խան։
Արդ որ մաքուրն է 'ի հո գի.
լինել միջնորդ է արժա նի.
իսկ որ կարօտն է միջնոր դի.
այլոց միջնորդ զիարդ լի նի.

Ե՛

Եւ՜ այսէ գործ քահանայ ին.
զանձն օրինակ տալ 'ի բա րին.
իսկ որ ունի զչարն 'ի յան ձին.
գայթակղեցնէ զամենե սին:
Բայց որ ճնաղանդնէ ասսու ծոյ.
յորժամ սխալի մեղօք մարմ նոյ.
յեօթըն խորհուրդ եկեղեց ւոյ.
չունի հրաման մերձենա լոյ.
Կանոնքըն զայս օրինադ րէ.
թէ մեղուցեալ ոք 'ի կար գէ'.
տասն երկու ամ ապաշխա րէ'.
այլ 'ի խորհուրդ մերձիլ չիշ խէ.
Թէ որք անարժան ճաշա կեն.
դատաստանըս անձին ու տեն.
որքան ապա պատուհա սին.
որք անարժան պատարա գեն.
Որդ մի՛ առնէք զայս քինս անփոյթ
որպէս նաբաթ և աբէ, հուգ:
որ 'ի խընկել միայն է մուտ.
հրով այրեցան մեղ 'ի խոր հուրդ:
Սան որդ պարտէ սասա նիլ.
զփոքըր սխալմունս մեծ համարիլ.

քան

քանզի ահ մեծ է և սար սիլ.
յաստուծոյ սրոյն ձեռն անկանիլ։
Որք ՚ի խորհուրդն ա̃ծայ ին.
մեռեալ հոգւով մեղօք մեր ձին։
ընդ ա̃ծասպանսըն կարգես ցին.
կայիափայ և աննայ ին.
Նորեցն ունի չկարգ հրեշտա կի.
սղալեալն ՚ի կարգ դիւաց դա սի.
Թէ ապաշխարէ՛ ազա տի.
բայց այլ հրեշտակ ոչ անձա նի.
Իսկ թէ ՚ի մեղսըն յամա ռի.
և անխոտիր ՚ի կարգ մեր ձի.
ոչ թէ մարդկան հանգոյն տան ջի.
այլ և դիւաց ներքոյ դա սի.
Նայս բանականէ նիւթ բա նին.
որք յաստուծոյ ահէն սար սին.
Իսկ որք չունին զանձն ՚ի սըր տին.
յանհաւատից կարգն են նո քին.

*Գլուխ 21։

*Վասն համբարձութեան Սուրբ Հոգւոյն
ընդ առաքելոցն։

*Տունք 15։

Տեառըն նըման ասի հօ գին.
լոյս և անման և անմար մին.
բանըն ծընունդ միտքն և հօ գին.
տեառըն նըման երեք և մին։
Այնպէս համբանքըն ՚ի կենդան եաց.
նըմանութիւն չունին յաստ հած.
այսպէս ադամ ոչ հաւան եաց.
առնուլ ընկեր ՚ի յանբան եաց.
Ադամ պատկեր էր աստու ծոյ.
որ ստեղծ անախտ զնա ՚ի հօ ղոյ.
և նա ըզ կինն առանց աղ տոյ.
ծընաւ ՚ի կողս մարմնոյ իւ րոյ.
Տէր զամենայն ծածուկ գէ տէ.
և զլինելոցըն ճանա չէ.
ադամ ըզ կինն ոսկր իւր յայտ նէ.
և մայր կենաց զնա գուշա կէ.
Ասա

Աստուած զէակսըն սահմա ներ·
բնութի յատուկ կացուցա ներ·
ադամ անուանս կենդանեաց դներ·
բնութեան նոցին անուն կո չէր·
Իշխան և տէր ասի աստ ուած·
իմանալեաց և զգալ եաց·
իշխանութի նախնւոյն շնորհ եաց·
առ ամենայն ազգ կենդան եաց·
Ի վեց աւուրս ած գործ եաց·
որպէս և մեզ օրինադր եաց·
նոյնն ադամայ գործել ա սաց·
պահել ըզդրախտըն հրամանաց·
Հրեշտակք որդիք լուսոյ է ին·
կէսք չարացեալ դևք անշա նին·
այսպէս ՚ի ծնունդս ադամայ ին·
կէսք մեղուցեալ նոցա նմա նին·
Ի բանական սեռից մա սին·
ըստեղծ նըման իւր ըզնախ նին·
ստեղծօղ արար զընութի մար դին·
զնըմանս իւրեանց միշտ ծընա նին·
Զի զոր կըրեաց անձամբ նախ նին·
զնոյն և քրիստոս եբարձ յան ձին·

ահա

ահա եղև ասէ ցնախ   նին.
զերդ մի՛ ՚ի մենջ երրեակս ան   ձին:
Այժմ զի ծընաւ կինն ՚ի մար   դոյն.
անբիծ անախտ ՚ի մ՟ջ մարմ   նոյն.
ծնաւ ՚ի կնոջէ՛ մարդ վեհա   գոյն.
անսերմն և մ՟ջ ՚ի կոյս մարմ   նոյն:
Այժմ կինն ՚ի կոյս մարդէ ծը   նաւ.
և ծնող մարդոյ սահմանե   ցաւ.
և մարդն ՚ի կոյս կնոջէ՛ ծը   նաւ.
այն որ արար զէակս կար   գաւ:
Ադամ ծընաւ զմայր իւր որդւոյն.
առ ՚ի խորհուրդ մեզ բարձրագոյն.
ստեղծ հայրն ա՟ծ կոյս մաքրագոյն.
մայր և ծընող իւր մ՟ջ որդ   ւոյն:
Այտես Եւա զորդին սպան   եալ.
և մորմոքէր աղեկիզ   եալ.
և մարիամ զորդին խաչ   եալ.
տեսեալ ողբայր սրգաւոր   եալ:
Մարդըն ծընաւ կին առանց   մօր.
առ ՚ի խորհուրդ մեզ աստա   նօր.
կինըն ծընաւ մարդ առանց   հօր.
զաստուածն յիսուս մեծ և հը   զօր:

Փրկու

*Պօղոսի 22.

*Ս. ան հաղորդութեան հոգւոյն յանձա ծին հոգւոյն.

*Տոնին 86.

*Պատրաստեալ խորհուրդ վասն քո շին.
հաւատալով յաստուածածն նին.
Աստուածոյ նախատեսց ծին.
Նորին աստուածոյ սուրբ մարմ նին.

Զծածկել խորհրդն անճառական
հրեշտակք եւ դեւքըն չիմացին.
Թէ զոր ըստեղծ իւրըն նը ման.
ծնցանէ զնա ընդ ին քեան.
Բազում կոչիցն առեալ ըզ մին.
Եկից ընդ այնր յատուկ մար մին.
Նոյնպէս երից անձանցըն մին.
՚ի նոյն կնոջէ՛ էառ մար մին.
Զոր ըստեղծեալ արար ըզ կին
ոչ ՚ի հողոյ ոչ երկնայ ին.
զի ծնանիցի զայն կենդա նին.
յորմէ ստեղծան երկիր եւ եր կին.

Օ կողն որ էառ 'ի կենդան ւոյ.
եբեր 'ի լոյս ծածուկ տեղ ւոյ.
զի ծնանիցի զմայրըն լու սոյ.
ծնանիլ ըզ կեանքն բնութ՟ մե րոյ։
'Ի ձեռըն կնոջն որ 'ի դրախ տին.
աստուած լինիլ ցանկանայ ին.
Նոյնպէս 'ի ձեռըն տ՟ր կու սին.
անեղն աստուած եղև մար մին։
Այն ոչ կողն անախտ ծը նաւ.
և օգնական մարդոյն տը ռաւ.
մայրըն կենաց կոյս պահե ցաւ.
զմեր օգնականն յղացեալ ծը նաւ.
Ադամ ծընաւ նախ 'ի հո ղոյ.
զկին իւր ծընաւ չոր ըստ հոգ ւոյ.
բայց կինն եւա 'ի կենդան ւոյ.
ծընաւ ըզ կեանք հոգւոյս մե րոյ.
Օ ի մարդըն կին ծընաւ մեզ չար.
որ էր բնութեանս մահու պատ ճառ.
կինըն ծնաւ մարդ անմահա բար.
որ է' աստուած հօր հաւա սար.
Մարդըն ծընաւ զկողըն ձա խի.
որ մեզ պատճառ եղև չա րի.

կինըն ծնաւ զայրըն հայրե նի·
յաջ կողմանէն աստուած որ դի։
Մարդըն ծընաւ զկինն առա ջին·
որ զմեզ 'ի հող դարձոյց կըր կին·
կինըն ծընաւ զայն կենդա նին·
որ զմեզ եհան յերկրէս յեր կին։
Զ կողն որ առել ըստեղծ զե ւա·
անճառ խորհուրդ ծածկիւր 'ի նմա·
ինքն 'ի խաչին զկողըն բա նայ·
Թէ ես առի զկողն ադա մայ·
Զ ձեռըն մըխեց 'ի կողն ադամայ·
առ 'ի խորհուրդ մեզ յապա գայ·
և նոյն ա̅ծն ասէ ցԹով մայ·
մըխեա 'ի կողս և հաւա տայ։
Իւ՛ զի ձեռօք ըստեղծ զե ւա·
մատամբ առեալ զկողն ադա մայ·
ա՛րկ ըզ մատունսդ ասէ ցԹո մայ·
տեղ բեւեռացն և հաւա տա։
Յորժամ 'ի կող նախնւոյն մըխ եաց·
ապա ադամ յետոյ գի տաց·
Թումաս երբ զտ̅րըն շօշափ եաց·
ապա ծանեաւ զխաչեալն ա̅ծ·

Նախ թըմրեցոյց զադամըն հին:
ապա եբաց զկողըն նո րին:
Ննջեաց աստուած նոյն ՚ի խա չին:
զկողն իւր եբաց վասն նո րին:
Ո կողն ադամայ ըստեղծ ՚ի կին:
զի ծնունդք մրդկան նովաւ լը ցին:
բացմամբ կողին զեկեղե ցին:
յոր միշտ ծնանիմք յաւազա նին:
Յետ թըմրութեն մարդն առա ջին:
յորժամ զարթեաւ ետես ըզ կինն:
յետ յարութեն մահու խա չին:
երեւեցաւ կանանց դա սին:
Յետ ննջելոյ ադամըն հին:
ոչ իմացաւ զառնուլ կո ղին:
և յեմմաուս երթալ փըրկ չին:
զինչ գործեցաւ հարցնէր նո ցին:
Ննջեաց ադամ միայն ինք նին:
յորժամ զարթեաւ կինն ընդ մին:
Ննջեաց աստուած ՚ի տապա նին:
յարեաւ բազմօք միշտ կենդա նին:
Որք թըմրեցաւ մրմռով նախ նին:
կենդանութիւնն էր ՚ի մարմ նին:

Նոյն

Նոյնպէս ննջեաց տ̃րն 'ի խա չին.
անմահ մարմնովն աստուածայ ին.
Ննջեաց ադամ իմէջ դրախ տին.
Նոյնպէս զարթեաւ անմահ տե ղին.
Մեռաւ և տ̃րն 'ի պարտէ զին.
յարոյց զադամ 'ինոյն տե ղին:
Յորժամ ննջեաց մարմնով նախ նին.
գործ էր 'ինմա ձեռք արար չին.
Եւ երբ արարիչն էր 'ի խա չին.
ձեռք հողեղէնք բեւեռե ցին:
Յորժամ ննջեաց ադամըն հին.
էր պահապան աստուած նը մին.
Ննջեաց աստուած 'ի տապա նին.
և հողեղէնքըն պահէ ին:
Յորժամ ննջեց հայր մեր նախ նին.
ապա աճեաց ազգ մարդկայ ին.
և յետ մահուան տ̃ն 'ի խա չին.
Մեռեալքս յառնեմք ամենե քին:
Ադամ ննջեաց 'ի յուրբա թին.
և ծնաւ ինքեամբ զմին կենդանին.
Ննջեաց և տ̃րն 'ինոյն ժա մին.
կենդանացոյց զամենե սին:

Յորժամ յանցեա՟ն մարդն առաջին·
դատապարտեաց տ՟րն զնո սին:
և ինքն աստ՟ուած յորդւոց նո ցին·
դատապարտեալ կայր ի խա չին:
Ադամ յանցեալ պատ՟իրա նին·
կայր թաքուցեալ առ թըզե նին·
և տէր աստ՟ուած յորդւոց նո րին·
թաքեա՟ն յա՟ուր հինգ շաբաթին:
Ադամ թաքեա՟ն առ թըզե նին·
ծածկիլ յաչաց իւր արար չին·
և տ՟րն եկեալ առ թըզե նին·
անէծ զծածկոյթ մեղաւո րին:
Ա՟ն զայս խորհուրդ յայտնել փրկչին
ընդ նաթանայէլ նախնւոյ որ դին·
մինչև կոչեալ էր զքեզ ձայ նին·
տեսի ըզքեզ առ թըզե նին:
Մարդն որ թաքեա՟ն առ թըզենին·
ծածկեալք ընդ նոյն ապաւէ նին·
նա չորացոյց ըզ թըզե նին·
զի մըրտաքն եկեալ խոստովա նին:
Ստեղծման նախնիքն յառաւօ տին·
և խաբեցան յերեք ժա մին·

՚ի վեց

՚ի վեց ժամուն ճաշակե ցին.
յինըն ժամուն արտասուքս ե լին.
Տէրն ըմբռնեալ յառաւօ տին.
վճիռ հատեալ յերեք ժա մին.
ելեալ ՚ի խաչ վեցերոր դին.
յիններն ժամուն հանէ՛ զհո գին.
Զորեք նիւթեայ բնութ̃ նախ նին.
Ըստ աւելածոց հիւթոցն յանցին.
և որն ՚ի փայտ քառաթե ւին.
զորս վերք եառ յոտն ընդ ձե ռին.
Եռամասնեայ հոգւով նախ նին.
երրեակ անձանցըն մեղու ցին.
յերեք ժամուն որն ՚ի խա չին.
երեք բեւեռս եառ յան ձին.
Երեսնամեայ ստեղծա՛ծ նախ նին.
մահ՛ամբ ՚ի հող դարձա՛ծ կըր կին.
նոյնքան ժամ որն ՚ի տապա նին.
յարուցանէր դարձեալ զնո սին:
Երեք իրօք նախնիքն յան ցին.
հոգի մարմին և միտք նո ցին.
երեքօրեայ թաղմամբ փըրկ չին.
երեք յանցանք նոցա ջըն ջին:

Ո՞ր զի երկուքըն մեղու ցին.
ադամ եւա՝ հոգի մար մին.
հոգւով մարմնով տրն՝ ի խա չին.
չարչարանօք մահուամբ ան ձին:
Ո՞ր զի երեքեր նիւթ չա րին.
պըտուղն և օձն և թըշնա մին.
վասն այն երեք ժամ՝ ի խա չին.
դեղն ետ ցաւ՛ին զպատասխա նին:
Ո՞ր եօթն յանցանք մրդկն ազգին.
եօթն այլ յանցանքն է բանտրկ՛ին.
եօթըն բանիւ տրն՝ ի խա չին.
մին մին առնէր զպատասխա նին.
Հինգ զգայարանք մարդկն ազգին.
՝ի զանազան գործըս վա րին.
Հինգ վէրք էառ տրն՝ ի մարմ նին.
և խափանեաց զարկածք չա րին:
Վեցիւք շարժմամբ մրդկ սղալին.
՝ի վեց դարուց վարեալք ՝ի նմին.
վեց ազգ փորձանք ը տրն ան ցին.
՝ի վեցերորդ օր ուրբա թին.
Օձըն պատճառ եղև նո ցին.
գտանալ՝ ի հող ուստի է ին.

վա

Վա՜ այն աստուած բանն ՚ի խա չին.
օրինակ իւր յօձ պղղն ձին.
Ծառն և պտուղն էր նիւթ չարին.
որով մեռաք ամենե քին.
կենաց պտուղն ՚ի ծառ խա չին.
կենագործեաց զամենե սին.
Նախկին զանէծքն ետուր օ ձին.
առ՚ի խորհուրդ մեզ յապառ նին.
զի յետ զղջման մերոյ ան ձին.
տացէ զպատիժն ՚ի գլուխ չա րին.
Յետ մերկուն զադամըն հին.
ծածկէր տերեւն ՚ի թզե նին.
յետ մերկութեն տրն ՚ի խա չին.
լինէր ծածկեալ քողով ստուե րին.
Յետ յանցանաց մարդն առա ջին.
մատնէր ըզ կին իւր՝ արար չին.
նոյն արարիչն յորդւոյ նո ցին.
եղև մատնեալ ՚ի մահ խա չին.
Ընծանէր տրն ըզ նախ նին.
փուշ և տատասկ ՚ի քեզ բուս ցին.
զնոյն արարիչն ՚ի ժամ խա չին.
փշով անիծեալ պսակե ին.

 Ա՜

Մասըն միոյ յանցման պըտ ղին.
Անանց պատժոց դիպան նո քին.
Վասն այն ասէր տ̃րն 'ի խա չին:
Հայր թող սոցա զոր ինչ յան ցին.
Զըղջեաց ադամ զձեռն 'ի ծառին:
տ̃րն ըղ բազուկն 'ի ծառ խա չին.
Եկեր ադամ զպըտուղ չա րին.
տ̃րն ըղ լեղին ընդ քացա խին:
Օ անեղական փառս արար չին.
Խոնկայր զգենուլ մարդն առա ջին.
Վասն այն աստուած 'ի ժամ խա չին.
Կայր մերկացեալ ամենե ւին.
Օ հանդերձ փառացն ա̃ծայ ին.
Կամէր զգեցնել հանուրց ան ձին.
Եւ յայս խորհուրդս 'ի ժամ խաչին.
զհանդերձ նորա բաժանե ցին:
Բայց որ յատուկնէ արար չին.
Շնորհէ որոց խաչակցե ցին:
Վիճակելոց զինուց դա սին.
Նըման անկար պատմուճա նին,
Նախ քան զուտել մահու պըտղին.
Զյիմարութեան գինին ար բին.

 Նախ

Նախքան ըզմահ տ̃ն 'ի խա չին.
գինի զմըռսեալըս մատու ցին:
Ոմանք զբաժակ մահու փըրկ չին.
կամաւ արբեալ սիրով Թըմ բին.
Յայս միտս 'ի ժամ մահու խա չին.
գինի զմըռսեալ արբեալ նո րին:
Վըրպըրհեցաւ մարդն առա ջին.
այլ կենք ստանալ մեծ անքըննին.
վ̃ն այն անճառ կեանքն 'ի խա չին.
մեռեալ կամաւ էհան զհո գին:
Օ հանդերձ փ̃ոց պատմուճանին.
զգեցոյց նախնոյն հաստատ անձին.
Ծանոյց զըմռաւ̃ն է̃ պատա նին.
յոր պատեցաւ տեառըն մար մին:
Յըպարտացաւ մըտօք նախ նին.
Թըռչիլ մարմնով յերկրէ յեր կին.
բարձրեալն աստուած հեզահո գին.
իջաւ 'ի հող գերեզմա նին.
Վ երայ ջըրեղէնըն կամա րին.
կամէր ճեմել մարդն առա ջին:
վ̃ն այն բնակելն յերկինս երկ նին.
ներքոյ եղև 'ի տապա նին:

 Յետ

Յետ յանցանացն որ 'ի դրախ տին.
կընքեաց վըճիռ մահու նո ցին.
եւ նոյն ած միշտ կենդա նին.
կընքեալ մահուամբ 'ի տապա նին.
Արքային պատիժ ունէր նախ նին.
մարմինն 'ի հող՝ տանջիւր հո գին.
եւ զի բարձցէ զպատիժ նո ցին.
կըրկինէր վէմ գերեզմա նին.
Յորժամ մեղօք մեռաւ նախ նին.
հոգաց աստուած վասըն նո րին.
նընջեաց աստուած 'ի տապա նին.
լային ողբով դըստերք նո րին.
Իբր մերկացաւ մարդն առա ջին.
զգեցոյց ած զմաշկ հանդեր ձին.
զորըն տեսեալ մերկ 'ի խա չին.
պատեաց յօվսէփ փոխան նո րին.
Ծառըն կենաց էր փայտ խա չին.
անմահ պըտուղն ած 'ի նմին.
անդ որք կերին մեռանէ ին.
որք այժմ ուտեն կենդանաս ցին.
Որչափ սիրեաց ադամ ըզ կինն.
զմահ յանձն առնոյր վասըն նո րին.

քո՛ սիրեաց զեկեղե ցին.
եկեալ 'ի մահ վասըն նո րին.
Ը զճանապարհ կենաց ծա ռին.
հրեղէն սըրովըն պահէ ին.
ըզ ճանապարհ գերեզմա նին.
պահէն սուսերբք դասք զինուո րին:
Ո՛ւր ես ադամ ասէր ցնախ նին.
ցուցել զխորհուրդ մեծ ահագ ին.
դըստերք նախնոյն զտն մար մին.
լան և խնդրեն թէ ո՛ւր է դին:
Ողբայր եւա հառաչա գին.
յուսահատեալ վասըն պըտ ղին.
վասն այն հրեշտակ տն 'ի վե մին:
ասէր ընդէ՛ր ողբաս դու կին:
Ո՛ է արփեն շնորհս անուշա լին.
շնորհեաց նախնոյն օծումն անձին.
և յօծանել զտեառըն մար մին.
ըզ խունկս և զիւղս անոյշ բերին:
Եւա եկեր զպըտուղ ծա ռին.
զի մայր լեցի կենարա րին.
վասն այն ասէր 'ի պարտի զին.
մի՛ լայր դու՝ ես եմ կենդա նին:

 Ո՛ւր

Ո՞ւրես ադամ ասէր ցնախ   նին.
ուր ես հանգչիմ և դու ընդ   իմ.
յետ յանցնելոյ կենարա   րին.
երիտասարդն էր ընդ նը   մին,
Տընկեաց ըզ դըրախտըն 'ի յա դին.
Էինքըն նընջեաց 'ի պարտէ   զին.
զոր ծանուցեալ իւղաբե   րին.
դու պարտիզպան ես պարտէ   զին:
Որպէս մեռաւ կեանքն 'ի խա չին.
անգիտանամք ամենե   ւին.
զոր յարութեամբն ածայ   ին.
ծալուածս եցոյց վարշամա   կին:
Որակք մարմնոյն է պատա   նին.
ոչ յարիցեն ընդ նոյն մար   մին.
որպէս յայտնեաց մարմին փըրկչին.
Թողեալ զգըմուռն է պատա   նին:
Ել 'ի դըրախտէն ադամըն   հին.
Թողեալ զտերեւն առ թըզե   նին.
յորժամ յարեաւ միշտ կենդանին.
զպատանքն եթող 'ի տապա   նին:
Եւ որք խաբեցաւ մարդն առա ջին.
դեւք ժողովեալ ծափըս տայ   ին.

Իսկ

իսկ յարութեամբն ածայ ին։
ընդ պահապանս դեւքըն ցըր ւին։
Նա՛ զայս պատմեալ մարգարէ ին։
յարեա՛ւ ած միշտ կենդա նին։
չար թըշնամիք նորա ցըր ւին։
և ատելիքն յահէն փախ չին։
Փըչեաց յադմ զշունչ կենդանին։
տըպաւորեաց զխորհուրդ վերջին։
յետ յարութեանն ածայ ին։
փըչեաց յառաքեալսն ըզ հո գին։
Երկու անձինք պատրել նախնեաց։
զմանչն ՚ի բնութիւս տարած եաց։
երկու հրեշտակք սպիտակազգ եաց։
տան զաւետիս յարեաւ աստ ւած։
Յորժամ պատրեալ եղև Ե ւա։
խաւար ծածկեաց զանձըն նո րա։
կանանց հրեշտակն աւետիս տա։
փայլակնաձև տեսիլ նո րա։
Նախ ըստեղծ տր զդրխտըն ադին։
յետոյ եդեր զադամ ՚ի նմին։
սոմնաս փորեաց նախ ըզ տե ղին։
ապա յետոյ զքրիստոս ե դին։

Թա

Թափուր մնաց տեղիք դրախ տին.
յորժամ ելաւ ադամըն հին.
Թափուր մընաց տեղ տապա նին.
յորժմ յարեաւ միշտ կենդա նին.
Ադամ պատկեր էր արար չին.
Ունէր ծածուկ զխորհուրդ փրկչին.
որ գործեցաւ անդ ՚ի դրախ տին.
նոյնպէս ՚ի ժամ մահու խա չին.
Այն ՚ի խընդիր իւր պատկե րին.
ըստ բընութեան ճանապար հին.
եգիտ ըզնա ՚ի տապա նին.
յարոյց ը̃ իւր փառս անքըն նին.
Աւ՛ մեք թողցուք զպողոտայն հին.
գնասցուք ըզ հետ կենարա րին.
որ զիս պաշտէ՛ գայ ըզ հետ իմ.
անդ եղիցի պաշտօնեայն իմ.
Ահա՛ մեծ փառք և անքըն նին.
զոր չէ տեսեալ ոք երկրա ծին.
զի հողեղէն մարդիք ստո րին.
բազմին ՚ի փառս ա̃ծայ ին.
Տուք օրհնութի̃ մեծի փրըկ չին.
այս քան հրաշից ներգործո ղին.

որ

որ զիւր ստեղծէր գործըս ձեռին.
եհան 'ի փառս իւր անկըրն նիին.

*Գլուխ 23.

*Սրբոց հինգեւ.ց ոգեբերելմանն յԷ քԷ
տեառն Դրոյ.

*Տաղս 90.

Գծարհելու խորհուրդ ծն. անսըն ն.ին.
Վասն ձըներելու գեբերելմ. ն.ին.
յոր հնանամբ ա.ենե ....ին.
Ըն որդին ... ցին.

Մ որՀըրդս այս մեծ եղանազան.
որ կընքեցին ըղգերեզմանն.
զոր եւ ցուցից սակաւ ինչ բան.
ըստ իմոյս մըտաց տըկարութեան.
Ծաղկանց ծառոց որ 'ի հո ղէ.
նա կուսական ծընունդ շնոր հէ.
զի՛ զարմանաս դու զարար չէ.
թէ նա յարեաւ 'ի կոյս վի մէ.
Հոտըն 'ի ծաղկանց յառաջ բե րին.
առանց բեկման նիւթոյ ծաղ կին.

զՀօր ծաղկի հոտն 'ի տապա նին.
զի՞նչ արգելըր կընիք վի մին.
Ոչ արգելին միտք մարդկայ ին.
Թէ յերկաթի տըփում դը նին.
զիմաստութիւնըն հօր զոր դին.
զիա՞րդ կընիքն արգելու ին.
Տիպ մեր ծնանի 'ի հայե լին.
առանց բեկման արտաքս բե րին.
զի՞ զարմանաս հօր պատկե րին.
Թէ չխորտակեաց ըզ կնիք վի մին:
Ի կոյս հօրէ մայր մեր նախ նին.
Ը՛'ի կոյս մօրէ ստեղծօղ նո րին.
և կոյս ծնացեալ գերեզմա նին.
յետ յարութեանն ա̃ծայ ին:
Աստ̂ած 'ի կոյս մօրէ ծըն եալ:
Ը՛'ի կոյս վիմէ՛ նոյն յարուց եալ:
և վերնատան դրունքըն փակ եալ:
եմուտ ինքըքս առանց բա նալ:
Յետ յարութե՛ն կընքեալ վի մին.
Զգործն անմարմնոյ ցուցնել նո րին.
և կղէոպանցն 'ի սեղա նին.
աներևոյթ եղեալ նո ցին:

Որ թէ կամէր 'ի ժամ խա չին.
այսպէս առնէր հրեից ազ գին.
այլ զի կամաւ էր մահ նո րին.
այժըմ ծանոյց զինքն անքըն նին:
Յետ յարութեն վէմըն կընք եալ.
ըզ կուսական ծընունդն յայտն եալ.
զի մի լիցիս տարակուս եալ.
թէ կուսութին անխախտ մնաց եալ:
Յետ յարութեն վէմըն կընք եալ.
զի ոչ քըննի 'ի նմայն եդ եալ.
զգրեալըն պարտէ հաւա տալ.
և ոչ քըննել թէ որպէս լեալ:
Աընիքն անշարժ էր 'ի վի մին.
զի քարոզէ բան նորա ծին.
թէ ճանապարհ անեղ բա նին.
չէ ըստ կարգի եղակա նին.
Աընիքն անշարժ էր 'ի վի մին.
զի ոչ ինչ գոյ արգելք նո րին.
այսպէս և ոչ ծածկոյթ բնա ծին.
զոր ինչ գործէ ոք առան ձին.
Աընիքն անշարժ էր 'ի վի մին.
ցուցեալ զանբաւ կարողու թին.

 զի

զի զոր կամի թէ եղի ցին.
ոչ ինչ լինի անհընա րին։
Կընինքն անշարժ էր 'ի վե մին.
յետ յարութեան զմահ լուծո ղին.
թէպէտ լուծան անէծքըն հին.
բայց կայ կընքեալ այժմ յանցո ղին։
Դարձել անշարժ էր կնիք վե մին.
որ ցուցանէ զբանըս խո րին։
քանզի կապեց ըզ գունդ չա րին.
կընքեալ 'ի խորս անեղ բա նին։
Դարձեալ անշարժ էր կնիք վե մին.
որ ցուցանէ խորհուրդ խո րին.
զի յարութեամբըն այս քարո զին.
տանջանք և մահ փակեալ կըն քին։
Դարձեալ կընիքն անշարժ մը նաց.
զի մեզ ցուցէ բան նորի մաց.
թէ զամ զոր նա գոր ծեաց.
անքըննելի է 'ի մը տաց։
Դարձել կընինքն անշարժ մը նաց.
և հըրեշիցըն քարոզ եաց.
խաչեալըն որ է և աստ ուած.
առանց դըռանց ելեալ գը նաց։

Տաւն վըկայս այսօր յայտն եաց.
Թէ ճըշմարիտ յարեաւ աստ ուած.
այսու զհրէայսն յանդիման եաց.
և մեզ հաւատըս հաստատ եաց.
Նախ վարշամակն որ է ծա լած.
երկրորդ պատանքն եդեալ 'ի բաց.
երրորդ կընիքըն մատան եաց.
սոքա գոչեն յարեաւ աստ ուած.
Չորս երևումըն հրեշտա կաց.
հինգ զի տեղին Թափուր մը նաց.
վեցնէ փախուստըն զինուո րաց.
յանդիմանիչ հակառա կաց.
Եօթնըն շարժումն արարա ծոց.
ութ՝ յարութիւնըն մեռե լոց
ինըն՝ արծաթըն կաշա ռոց.
տասն՝ երեւումն եմաւուսացւոց.
Տաւն այս վըկայք հակառա կաց.
զի ծանիցեն զխաչեալն ած.
իսկ մեզ բազում վկայս յայտնեց.
յիւղաբերից աշակեր տաց.
Նախ իւղաբերքն ըզնա տե սին.
երկոտասանքն ի միա սին.

եօթանասունքն ըզ հետ նո   ցին.
   և հինգ հարիւրքն ամենե   քին։
Պարծեալ կընքի խորհըրդա բար.
   Թէ վո՞ էր եղած մատնէ   հար.
զի ո՛չ էր այն ընդ վայրա   պար.
այլ զօրութի յայտնէ ան   ճառ։
Նախ զի թէ չէր վէմըն կըն քեալ.
կարէին ասել զնա գողա   ցեալ.
բայց զի յարեաւ ածա   բար.
կընիքն անշարժ էր անսը   խալ։
Ո՛ր գործեցին ձեռօք նո քին.
ափի բերան արար զնո   սին.
զոր ջատագով ինքեանց և   դին.
զտեառն յարութի հաստատե ցին։
Պւիր մատանւոյն որ կընքե   ցին.
ընդ տիեզերս հրատարա   կին.
եթէ յարեաւ միշտ կենդա   նին.
կընիքն անշարժ էր 'ի վի   մին.
Ո՛ ի այս ըզ մեր կարծիս և բարձ.
և թումային տեղն բեւե   ռաց.
զի նոյն մարմնովն յարեաւ   ած.
մեք մի լիցուք տարակու   սած.

Պւիր

Գիր մատանոյն անշարժ մը նաց·
որ ցուցանէ բան նորի մաց·
զի զօրէնս որ նախագրը եաց·
այժմ ոչ ելոյծ այլ հաստատ եաց։
Գիր մատանոյ քահանայ ին·
որ էն անուներ անե զին·
յարձան վիմին այն դրոշմե ցին·
սա է որ էն միշտ կենդա նին։
Անեղծ մնաց գիրն մատա նոյ·
՚ի յօրինակ բնութեան մե րոյ·
մահճամբ փոշի դառնամք հո ղոյ·
դարձեալ յառնեմք ՚ի նոյն փո շոյ։
Գիր մատանոյն զնա չարգել եաց·
ոպ պօղոս մեկնեալ յայտն եաց·
Թէպէտ յետոյ զօրէնս գըր եաց·
զհարցն անետիս ոչ խափան եաց·
Անփակ գրով վէմըն կըն քի·
որ վկայէ Թէ չարգե լի·
Ծննդեամբ չելոյծ զարգանդ կուսի·
անփակ գրով զխորդ փա կի։
Ան որ անուներ անե զին·
զայն պահապան եդին նը մին·

 փա

փառօք յարեաւ անըննե լին.
վըկայ զանունն եթող նո ցին.
Ա․զգըն հրէից զայն խորհէ ին.
մահուամբ ջընջել զանունն փըրկչին.
յորժամ յարեաւ միշտ կենդանին.
անունն անեղծ կայր 'ի վէ մին.
Ո՜ գործ հըրաշիցն որ 'ի խա չին.
տեսանելով զարհուրէ ին.
հանդիստ հատեալ լինէր նո ցին.
տարակուսեալ ամենե ւին:
Հրէայքն մտօք զայն խորհէ ին.
Թէ էն անունէ անե ղին.
զայն պահապան դընեմք որ մին.
որ տարակոյսք մեր լուծա նին:
Թ․ է սա զանուն իւր խորտա կէ.
նա հակառակ աստուծոյ է.
եթէ անունն ըզնա փա կէ.
ապա ուրեմըն սա նա չէ:
Ա․ յսպէս յարեաւ փեսայն փա ռաց.
որ նորահրաշ գործ կատար եաց.
զի ոչ նա զգիրըն խորտակ եաց.
և ոչ անունն ըզնա փակ եաց.

Անպարագիր է լոյսն աստ ուած.
մարմնով ըզ նոյն գործ կատար եաց.
Թէպէտ կընքեալ վիմով նընջ եաց.
նա արտաքոյ վիմին մը նաց:
Դուք ասէիք թէ ո՛վ սա նա.
զիա՞րդ ասէք թէ չէ սա՛ նա.
ո՛վ նախանձովըն կուրա նայ.
զիմաստութի՛ն հոգւոյն բառ նայ:
Արդ զինչ ունիք ասել հի մայ.
ո՛վ կատաղեալ չար և դըժն եայ.
յորժամ յերկնից փառօք նա գայ.
վայ և եղուկ 'ի ձեր վե րայ:
Բազում հըրաշս աչօք տե սին.
նախ քան ըզ խաչն և առ խա չին:
ամենեքի՛ն չհաւատա ցին.
ըստ եսայեայ սըրբոյ ձայ նին:
Հաւատալոյ տեղիք չունէք ին.
զի էր լըցեալ չարն 'ի նո սին.
զի որք տեղի չարեաց լի ցին.
չկարեն ունիլ զաստուած հո գին:
Վէմք խըստացեալք պատառե ին.
և նոքա նոր խըստանայ ին.

'ի հը

'ի ձնոց մեռեալքըն յառնէ ին·
Նորա 'ի մահ Նոր մատնե ին·
Ս՟դ գիր անճառն էակա նին·
եդին ծածկոյթ էացուց չին·
մոլեալ հոգիքն ոչ գիտէ ին·
Թէ անուանն յայտնէ զընութ՟ իրին։
Օ ի գիրն ունի զընութ՟ բա նին·
որէ ծածկեալ 'ի մէջ նո րին·
բնութ՟ աստուած էր զոր և դին·
ծածկեալ կրնքով 'ի տապա նին։
Ի կոյս մօրէ նա ծընա նի·
և կոյս մարմնով յերկրի սնա նի·
աթենակոյս գըրով կըն քի·
Ի՛ր կոյս վիմէ յարուցա նի։
Նախ յեօթներորդ օրըն հանգ չի·
յօթնում եղած 'ի տապա նի·
եօթնաթիւ գրով մատնա հարի·
եօթանց դարուց տ՟ր քարո զի·
Ստամբ գըրօղն 'ի սինայ ի·
գրով մատանոյն մատնահա րի·
Թումայի մատամբըն շօշա փի·
համայն էից տէր քարո զի։

Այս փակ նարգելքէր ընդ գա լին·
զոր զդալապէս մարմնոյն ե դին·
այլ այժմ իջցուք ՚ի խորս ներ քին·
՚ի ստորս երկրի անդընդա յին։
Յորժամ տեսին զտէրն ՚ի խա չին·
չարատեսակ դասք խաւա րին·
սաստիկ ողբով հառաչէ ին·
զնորեանց կորուստն յաւիտե նին։
Ասեն եկայք ամենե քին·
հընարեսցուք ընդ պիտա նին·
զի թէ հընար գըտցուք բա նին·
ոչ ողբասցուք զանլըռե լին։
Պանձէ մեր բանտըս խաւա րին·
ուր ամենայն հոգիք տան ջին·
տէրըն խաչեալ վասըն նո ցին·
գայ աղատել զամենե սին։
Արթնել պընդեմք զդուրըս բանտին·
պէս պէս փակօք ան հընա րին·
զոր ինչ հընար ունիմք խո րին·
հընարեսցուք վասըն նո րին։
Փիցուք ընդ դուռըն պըղըն ձին·
և՚ի վերայ զնիգ երկա թին·

ոչ

ոչ ըղձգալիս տարրակա նին·
այլ զկարծր և զխիստ զհիմանա լին:
Ո՛ գործըս մեղացըն զանա զան·
որ յայտ հոգւոյըդ գործե ցան·
պըղընձահոտ ժանկանը ման·
որպէս զերկաթ անլուծա կան:
Ո՛ սոսա արկցուք զամենես եան·
շուրջանակի մեզ պահա պան·
զի զայս հոգւեքս որ այսըր կան·
չարչարեսցուք 'ի յաւի տեան:
Իսկ մինչ զհոգին տ՟րն աւանդեաց·
զերկիր հիմամբ սաստիկ շարժեաց·
զսանդարամետըս պատառ եաց·
և զդժոխոց դրունսըն փըշր եաց:
Թընդիւն լինէր մեծ 'ի բան տին·
և աղաղակ անհընա րին·
զի դասք դիւացն ամենե քին·
հառաչելով սասանե ին·
Գընաց ա՟ծ 'ի բանտն հոգ ւոց·
շարժեաց զհիմունս արարա ծոց·
հրով հալեցան դրունք դըժոխոց·
և լոյս ծագեաց խաւարե լոց:

 Որ

Յորժամ գոչեաց տ͞ր ՚ի խա չին.
զէլի էլին հէհան զհո գին.
երթալ դիւացն ՚ի բանտն ներքին.
անդ ամրացան յիւրեանց տե ղին։
Իսկ հետամուտ եղեալ նո ցա.
ահեղ փառօք խաչեալն ար քայ.
զբանտն աւերեալ կապեաց զնոսա.
և ազատեաց զհոգիսն ՚ի նմա։
Յորժամ ՚ի բանտն ներքին գընաց.
ա͞ծապէս ճառագայթ եաց.
բանտեալ հոգւոյն քարոզ եաց.
ո͞պ պետրոս վէմըն գըր եաց։
Հոգւով զհոգիսն անտի է հան.
և Ն͞ծք մարմնով յար եան.
ողջա ընդ տեառըն վերա ցան.
յաւուր մեծի ո͞բ համբարձ ման։
Արկին փականս տ͞ն և դին.
Հրէայք չիրմին դևքըն բան տին.
բանտին փըշրեալ չիրմին մնա ցին.
յըսքանչացումըն տեսո ղին։
Հրէայքն ըղձիրըն կնիք և դին.
և դևք զյանցանս գրոյ օրի նին.

զյան

զյանցանս եղած գիրըն մեծա ցին․
զի որք պահեն կենդանաս ցին․
Ըստեղծ զա՜մ մատամբ ևզկինն․
և գրեաց մատամբ ՚ի տախտա կին․
գրով մատանւոյն կընքեալ վի մին․
Թէեսեմ ո՞ք նախ և վեր ջին։
Ո՛ որ ինչ գործէ մ՛րդն առանձին։
՚ի յա՜յ գիրըն գը րին․
յորժամ յառնեմք յօրըն վեր ջին․
անջինջ կընքեալ յառաջ բե րին։
Ո՛ ի մարդ պատկերէ արար չին․
զոր ինչ գործէ անջինջ պա հին․
մինչև ՚ի գալ դատաստա նին․
որ նա քըննէ զամէն մին․
Բազում մեռեալ կայր ՚ի տա պան․
նոցին շիրիմքըն ոչ կընքե ցան․
կընքի միայն փըրկչին տա պան․
Թէ սա՛ է գանձն անապա կան։
Սալ և կընքի նա մատան եան․
Թէ սա՛ է կընքեց զծոցն ա՜ա զան․
և զա՜մ ստեղծուած կար գան․
սա սահմանեաց իւր հրամա նան․

Թ.է

Թէ զարմանաս դու ը՞ փոքրկ չ՚ին.
թէ՞ ո՞չ յարեւան կընքեալ վի մին.
ըզ հատ նըռանն որ ստեղծ մին մին.
՚ի մէջ բոլոր իւր պատե   նին։
Նա ուր կամի անդ ե   ըւի.
ամենեւին արգելք չու   նի.
յեր՚ ինս խընդրես անգէտ յայտ նի.
և թէ յանդունդս մերձ ե   ըւի։
Զերկինս երկնից նա բնակեա լէ.
՚ի մէջ սըրտիդ զգործըդ քըն նէ.
զբանս որ ՚ի միտս դեռ անցեալ չէ.
անդ շըրջելով նա տեսա   նէ։
Պրձ̄ըլ վասն այն վէմըն կըն   քի.
թէ սա է լոյսն անմատչե   լի.
որ ոչ ՚ի սա մերձիլ կա   մի.
գործ անմարմնոյ ստանալ պէ   տի։
Պրձ̄ըլ գըրով վէմըն կըն   քի.
սկիզբն արարեալ նոր խորհըր դի.
թէ զոր գործեաց սա յաշխար հի.
գըրով ընդ ոլորտըս տարա   ծի.
Պրձ̄ըլ ըզ գիրըն մերձ ե   գին.
թէ սա շնորհեաց զօրէնքն   հին.

յետ

յետ յարութեան ո՛չ խորտա կին.
զի ո՛չ եղծ զգիրն օրի նին.
Պօրձ̃լ գրով կընիք ե դին.
զծածկեալ խորհուրդ յայտեն նո քին.
զոր մարգարէքըն գըրե ցին.
սա կատարեաց զամէն մին մին.
Պօրձ̃լ եդին զգիրն 'ի վի մին.
թէ սա գրեաց զտախտակ քա րին.
սա՛ է որ էնն և գրօղ բա նին.
զիւրն 'ի յիւրոցըն մատու ցին.
Պօրձ̃լ թերիէր գիրըն հին.
նըման թափուր գերեզմա նին.
էլ՛ց անձաւ լոյսն ըղ թե րին.
ըր՛ղով մորմնով զփորուած վի մին.
Գիրն յետ մահուան զվէմըն կըն քէ.
ցուցեալ թէ գիրն ըսպանա նէ.
հոգի գըրոյն քո՛ յառ նէ.
նոյն և ըզմեզ կեցուցա նէ.
Որ էնըն կայր 'ի տապա նին.
և իւր անուննն վերայ վի մին.
վէմն որ մինջնորմ էր երկո սին.
չկարաց պահել ջոկ ըզ նո սին.

Սրբեքէր տրըն պահապա նըմ.
վէմ և կընիք և զօրա կան.
այս երեքեանս վըկայք ե ղան.
հրատարակիչք մե յարու թե.
Գործըլ երեք վըկայք ներ սին.
լուսատեսակ և երկնայ ին.
երիտասարդն յաջմէ նո րին.
Երկու հրեշտակքն որ նըստէ ին.
Պարծէլ երեք վըկայք փըրկչ ին.
կանայքն որ զխուկն անուշ բեր ին.
և աշակերտքն ամենե քին.
և կղէոպեանքն որ զնա տե սին.
Օրհնեալ ած միշտ կենդա նին.
յարոյց ընդ իւր զամենե սին.
զբանտեալսն ՚ի խորս աղջամըղ ջին.
էհան յանձառ լուսըն վե րին.
Նոյժմ օրհնութի տամք արար չին.
փառաւորութե զան գըլըռե լին.
այսքան հրաշից ներգործո ղին.
որ նորոգեաց զմեզ վերըս տին.

*Գլուխ 24։

*Սուն հանճառելոյ շառաւիղն առաքելու-
թեան երկրորդ նորոգութեան։

*Դաւրծեալ խորհուրդ ըստ այլ չէր այե.
ներբողաբանեալ իմացս չե.
յարարչութեանցն ըմբռնա նե.
Ա'յիսաշ ծերենչին խորհրդա ծե.

*Տուն 112։

Յերրորդութէն խորհրդա ծի.
ստեղծանել մարդ ըստ պատկերի.
ընդ աշակերտացն յն խոր հի.
վն յարութէն զաղա րի.
Ընդ 'ի ստեղծումն մրդոյն գայ.
առնել զադամ չորեք նիւ թեայ.
եկաւորեալ 'ի բեթան եայ.
յարոյց զղազար չորեքօր եայ.
Յորժամ ըստեղծ տրն ըզնախնին.
դեք ժողովեալ չար խորհէ ին.
յետ յարութն զղազարու սին.
հրէայք մահճան տեաւըն խորհին.

Մեղքն ադամայ երկոտա   սան.
մինըն պատճառ եղև անկ   ման.
առաքելոցն երկոտա   սան.
մինն էր պատճառ տ͞րն մահ   ուան:
Անրզգայ ոսկրըն ադա   մայ.
պատճառ մահու լինէր նը   մա.
և անհաւատ գողն այն յու   դա.
մատնեաց 'ի մահ զտ͞րն ադա   մայ.
Մողն որ հանին գողանա   լով.
կորոյս զադամ գաղտուկ պըտ   ղով.
և գողն յուդա գաղտուկ հնա   րով.
զա͞ծ 'ի խաչ եհան մարմ   նով.
Եւա յօձէն խաբեալ նախ   կին.
ապա եկեալ խօսէր ցնախ   նին.
յուդա առեալ նախ զարծա   թին.
ապա համբոյր տայր արար   չին:
Մասըն միոյ դառըն պըտ   ղին.
կորոյս և զփառըս դրախ   տին.
նոյնպէս յուդա վ͞ս արծա   թին.
կորոյս զանձնն զփառս անքըննին.
Եւա ստեղծեալ էր յադա   մայ.
որ մահացոյց խաբմամբ ըզ   նա.

յու

յուդա ստեղծուած ձեռին նորա·
որ ետ 'ի խաչ հանել ըզ նա:
Դեւն անդ 'ի օձըն մըտա նէր·
և ընդ նախնիսըն բարբա ռէր·
յուդա ը̃ հըրէայսըն բան կա պէր·
զփըրկիչն 'ի մահ խաչին մատ նէր:
Այն որպէս օձըն դըժնայ ին·
յանձն իւր կրէր զչարն անմար մին·
զչարսն որք յերկնից անկանէ ին·
յուդաս կըրէր զամենե սին:
Դեւն ըզ նըմանն իւր ճանա չէր·
յօձ նենգաւորըն մըտա նէր·
և սատանայ զյուդա սի րէր·
յետ պատառոյն 'ի նա մըտա նէր:
Ընդ սատանայ զադամ պատ րէր·
չար նախանձովըն զոր ու նէր·
օձն ի՛նչ դըրտաւ որ բարբա ռէր·
զատ յանիծիցն այլ շահ չու նէր:
Հրէայքն ընդ տ̃րն նախանձ եալ·
վ̃ս այն ըզ նա 'ի խաչ հան եալ·
յուդայի զի՛նչ շահ աւել եալ·
քան թէ կըրկին պատուհաս եալ:

 Տ̃րն

Տրն անդ զօձըն բանիւ պատժէր.
անանցական պատուհա   սէր.
և աստ զյուդաս յանդիմա   նէր.
և կորըստեան որդի ա   սէր։
Պասքըն դիմաց խաւարայ   ին։
վառեալ զևա 'ի սէր պըտ   ղին.
ամբոխ հրէից 'ի գիշե   րին.
ջահ վառեն յորս երթալ փըրկչին։
Ընդ բարբառէր օձն ը̃ նախ   նին.
սէր նենգութե ցուցեալ նը   մին.
աստ օձն յուդա չարեօք ի   լին.
համբուրելով մատնէր զոր   դին։
Յետ խաբելոյն անդ ըզ նախ   նին.
դևքն յանլոյծ բանտն անկանէին.
չոգան յետըս ամբոխք չա   րին.
ձանկան սոքա նըման նո   ցին։
Մեղաւորաց դասքն ամե   նայն.
մահճամբ փըրկչին ազատե   ցան.
բայց գողն յուդս նախնոյն նըման.
եղև անձամբըն ինքնա   սպան։
Ըստ հատանի ունկ մաղքո   սին.
որ անդ չըրւաւ պատուիրա   նին.

և յօրինակ հրէից ազ գին.
որ ոչ լըւան բանից փըրկ չին.
Տէրն ողջացոյց զունկըն նո րին.
շնորհեաց մեզ ունկն 'ի լուր բանին.
այլ և նոցա իսրայէ լին.
որք հաւատան յետոյ նե ռին.
Ընդ կապեցաւ մեղք նախ նին.
չարչարանօք 'ի մահս ան ձին.
և աստ կապեալ կենարա րին.
'ի չարչարանս մահու տա նին:
Յետ յանցանացն որ 'ի դրախ տին.
մեծ ամօթով պատկառէ ին.
ապտակ և թուք տան աստ փըրկչին.
բառնալ զամօթ նախաստեղ ծին.
Զոր ինչ և կամքն էր արար չին.
հրէայքն ըզնոյն բարբառէ ին.
զոր մարգարէքըն դըրե ցին.
գործով ըզնոյն կատարե ցին:
Մարգարէեաց ասեն փըրկ չին.
եթէ բարձաւ նախատ նո ցին.
և նա՛ չըտայր զպատասխա նին.
զի այլ կամէր կըրել յան ձին:

Հարցմանցն յետոյ պատասխա նէ․
Երբ զչարչարանսըն վըճա րէ․
Մերձ յաւանդելըն հոգւոյն ա սէ,
ա՟մ ինչ կատարեալ է։
Հողով ծածկել նախնայն մարմին․
և չարչարեալ տանջիւր հո գին․
ծածկեալ ըղ գլուխ կենարա րին․
և կռվելով չարչարէ ին․
Ապ՟ ժողովեալ հրէից ազ գին․
դըժ՟ըլ ըղ նա հարցանէ ին․
դու ես ք՟ս փըրկիչ նո ցին․
այսու ազատ եղև՞ նախ նին։
Պատասխանեալ կենարա րին․
ես եմ ք՟ս նըստեալըն յեր կին․
բայց չարձակէք դուք զիս նախկ ին․
մինչև մահուամբ մահըն լու ծին։
Ապ՟ բազմութ՟ի հրէից ազ գին․
առեալ զփըրկիչըն տանէ ին․
ո՟ւր և դևք զնախնեաց հո գին․
'ի չարչարանս արկանէ ին։
Ապ՟ ո՟ւր անդ նախ 'ի դըրախ տին․
գընաց դատէլ նա ըղ նախ նին․

 այս

այսպէս և աստ փոխանն ըզ   մին.
երթայ ՚ի տուն դատաւո՛   րին.
Ա՛ռ զայս պատմէ մեծն եսայ   ին.
ինքնին ՚ի դատ գալ արար   չին.
ընդ ծերակոյտ ժողովըր   դին.
և ընդ իշխանս հրէից ազ   գին.
Ա՛ռ իմացեալ պիղատո   սի.
Թէ սա փրկիչն է աշխար   հի.
և աղաչէր զորն յատե   նի.
զի՞նչ գործեր ով հրաշա   լի:
Դու թագաւո՛ր հրէից ազ   գին.
մեր քո ծառայք ստեղծել ձե   ռին.
զի՞նչ չար արեր դու առ նախ   նին.
որ մեռանիս վասըն նո   ցին:
Տէրն ոչ առնէր զպատասխա   նին.
զի չիմանայր զպատճառ բա   նին.
քանզի դեռ չէր իջեալ հո   գին.
որ զայս յայտնէր յամենե   սին:
Յորժամ ասէր նա ը՟դ փըրկ   չին.
վասնէր չետուր պատասխա   նին:
զինչ չար գործեալ է քեզ անձնին.
որ կատարիչ դրեր զես չա   րին.

Պա

Պատասխանեալ մըտաց նո րին·
Ես Թագաւոր եմ երկնայ ին·
'ի դոյն ծընեալ ամենև ին·
Ո՛'ի դոյն եկեալ զի կատա րին։
Քեզ մեղք չըկայ ամենև ին·
զի այս իմ կամքն էր որ լի նին·
բայց որ մատնեցայ զիս քեզ նախ կին·
նըմա մեծ մեղքէ անքըն նին։
Աւա՜ ժողովս հրէից ազ գին·
և նախատեաց զամենե սին·
սա վնաս չունի ամենև ին·
չէ պարտական մահու ընա ծին։
Իսկ բնակըրանքն դիւաց գըն դին·
ո՛չ կամեցան լըսել նո րին·
նախ ըստ չարեաց իւրեանց սըր տին·
ապա զի կամք փըրկչին լի ցին։
Աւ՜ զաղաղակ բարձեալ նո ցին·
դա՛ մահապարտ է ըստ օրի նին·
ասաց որդի եմ անե ղին·
դորա մահ՜ամբն այլքն ազա տին։
Պորձւ եհարց զտէրն առան ձին·
ուստի՞ ես դու ո՛վ ահա գին·

և

և տէրն չէտուր զպատասխա նին.
զի մի խափան լիցի խա չին:
Ատուր տանել առ հերով դէս.
զինքն ազատել այս վըտան գէս.
իսկ նա ցանկայր սիրով պէս պէս.
տեսնուլ ըզ հրաշքն ածա պէս:
Ուրախացաւ ընդ տես նո րին.
որում ցանկան զօրքն երկնա յին.
հարցաքըննէր ողոքա գին.
տեսնուլ նըշան ինչ երկնայ ին:
Տէրն շըրջեաց ըզ միտս նո րին.
զի մի խափան լիցի խա չին.
և իմացեալ զկամըս փըրկ չին.
Թէ նախատինք խնդրէ ան ձին:
Զի գուշակէր բնութին նո րա.
Թէ ազատիչն է ադա մայ.
ապիտակ հանդերձ զգեցոյցնը մա.
Թէ աշխարհի լոյս կու տայ սա:
Առ պիղատոս դարձոյց ըզ նա.
քղամիթ կարմիր զգեցոյց նը մա.
որ զտրտմութին բնութեան բառ նա.
մեզ հաշտարար արիւն նո րա:

Գայ պիղատոս յատեանս նո ցին.
դատապարտէ զազգն չա րին:
ես վնաս մահու չգտայ դը մին.
ո՜չ հերովդէս ամենե ւին.
Ատաղեցան ազգն չա րին.
ո՜վ ըզ շունք լրբեալք յան ձին.
որք շուրջ գալով ղօղանջէ ին.
սրբով լցեալ շրթունք նո ցին:
Թէ մահապարտ չէր դա՛ բնա ւին.
ոչ մատնէաք ամենե ւին.
դա՛ է ստեղծեալ զմարդն առա ջին.
վճիռ մահու եդեալ նը մին:
Ասաց որդի եմ անե ղին.
ուրեմն տուօղ պատուիրա նին.
դա՛ որ պատժեց մահուամբ զնախնին.
անձամբ բարձցէ զմահն առա ջին:
Եւ ջուր առեալ պիղատո սի.
լուաց ըզ ձեռն ՚ի յատե նի.
անպարտեմ ես այդըմ բա նի.
դուք տայք դըմա պատասխա նի:
Բայց է օրէնք ձեր ըստ տօ նի.
ըմինն արձակել յերկուց աս տի.

յս

յո՜ անպարտէ արձա կի·
և բարաբայն մահու մատ նի:
Աղաղակեալ ամբոխք չա րին·
ըզ բարաբայն տալ խնդրէ ին·
զ յո՜ ՚ի խաչ հան ասէ ին·
զի մեռանի փոխան դը մին:
Բարաբայն տիպ էր ադա մայ·
լեալ մահապարտ նըման նը մա·
յո՜ խաչի վասըն նո քա·
զի ազատին նմանք նո ցա:
Յայնժմ ՚ի ձեռն տըւեալ նո ցին·
յորոյ ահէն լերինք հա լին·
լուծան վըճիռն որ ՚ի դըրախտին·
ընդ վըճռոյ կենսաբաշ խին:
Իսկ երկնաւոր սուրբ փեսայ ին·
կարմիր հանդերձ ըզգեցու ցին·
երկըրպագեալ ծունր ածէ ին·
արքայ և տր դաւանէ ին:
Եղէգն եդեալ յաջոյ ձե ռին·
ջընջել ըզգիր նախաստեղ ծին·
այլ և զանուանս հրէից ազ գին:
գրել ՚ի տանջանսն յաւիտե նին:

Իսկ

Իսկ որ զգեցաւ քղամիթ կար   միր·
Թէ զմեզ արեամբ նորոգե   ցեր·
և փշոց պսակ գըլխոյդ ար   կեր·
Թէ զփուշ մեղացնախնւոյն բարձեր:
Յետ մերկութեն նախաստեղ   ծին·
զգեցոյց հանդերձ մաշկեղէ   նին·
ասա մերկացեալ նոյն տրար   չին·
արկաւ զիւրեաւ ըզ ծիրա   նին:
Յետ վիճելոյ օձն ընդ նախ   նին:
՚ի ծառ մահուն ուղարկե   ին·
յետ վիճելոյ դատախա   զին·
առեալ ՚ի խաչըն տանէ   ին:
Ընդ թըմրեցոյց մըտօք զնախ   նին·
ոչ ինչ խոկալ վասըն պըտ   ղին·
ասա թըմրութեն գինի տը   ւին·
զի մի զգայցէ զկըսկիծ խա   չին:
Ընդ յետ ձգելոյ զձեռն ա̃ ծառին·
ապա կերաւ զպըտուղ չա   րին·
յետ տարածման զձեռսն ՚ի խաչին·
ապա էառ զդառն և զլե   ղին:
Ընդ երկու բանէր նիւթ չա   րին·
Ճաշակ պըտղոյն և ձայն օ   ձին,

և

և աստ համբոյրըն մատըն չին·
և բանսարկըն ընդ թըշնա մին·
Ընդ էն երեք անձինք պատժ եալ·
ադամ և ա օձն անիծ եալ·
և աստ երեք անձըն խաչ եալ·
մինն օձատիպ չհաւատաց եալ·
Ընդ ուրացաւ նախնին ըզ տէր·
և 'ի դըրախտէն տըն արտաք սէր·
աստ աւազակըն դաւա նէր·
և 'ի դըրախտըն մըտա նէր·
Ընդ 'ի կողէն կին ստեղծա նէր·
և ըզ բնութիս 'ի մահ մատ նէր·
աստ 'ի խաչին զկողըն բա նայր·
և զմահացեալսն կենագոր ծէր:
Նաւ ժողովեալ հրէից ազ գին·
դասուց զօրաց լեգէո նին·
զբերանս բուրեանց յերկինս եդին·
բանս առ բարձրեալըն խօսէ ին:
Վահ որ քակէիր զտաճարըն հին·
և նոր շինէիր առանց ձե ռին·
էջ 'ի խաչէդ կամաւ քոյ. ին·
զի հաւատամք ամենե քին·

Այս բարբանջմունք էր բանսարկուին·
որ ոչ կամէր զմահն ՚ի խա չին·
զի մի գնասցէ ՚ի բանտ ներ քին·
և ազատէ զամենե սին·
Այլ ապրեցոյց զորս կամե նայ·
ով զենովք և զե ղիւ·
գամէ որհօղ կենացնո ցա·
գայ եղիւ փրրկել ըզ գա·
Մահն ըզնախնին ըսպանա նէր·
և ըզ ծնընդոց հոգին հա նէր·
որն մեր մահուն մահըն լի նէր·
մահուամբ ըզ մահ մեռուցա նէր։
Սողն որ պատճառ եղև մա հուն·
դըրոտին և կարծր և խըստա գոյն·
ասա ՚ի կողէն ջուր և ա րիւն·
պարզէր և լոյծ և քաղցրա գոյն·
Ջուրըն լուանայ զմեղ ըզնախնւոյն
՚ի ժանկատեալ թունից հո տոյն·
արեամբ ներկէ զարթ կրմրագոյն·
և ճաշակումըն տայ հոգ ւոյն։
Օ ծարաւ կախնեցն որ ՚ի բանտին·
կարօտ ջըրոյ ծագին մա տին·

ջու

Ջուրն ՚ի կողէն յարբումն նո ցին·
արիւնն մեզ յուխտ պատարագ ին։
Ո՜վ ի ջուրն ունէր զխնդ մահուն·
մահճացելոյն դեղ և նոյն·
իսկ սբ արիւնն ՚ի կենդան ւոյն·
մեզ կենդանեաց ճաշակ հոգ ւոյն։
Բանալ կողից նախաստեղ ծին·
մահըն բուրեաց յամենե սին·
իսկ ՚ի կողից կենարա րին·
անմահուիք տարածա նին։
Պունկիանոս զկողըն խոց եաց·
ջուր և արիւն յորդահոս եաց։
ջուրըն մահուանըն վըկայ եաց·
արիւնն անմահ զնա քարոզ եաց։
Երկիրս հիմամբքըն շարժե ցաւ·
և խապառնալ հրէից յար եաւ·
և զարթուցեալ ըղ գաստա ցաւ·
եթէ այսօր զինչ գործե ցաւ·
Ո՜վ ի հայր առնէր սուգ սիրելոյն·
դասուք վերնոցըն խըստա գոյն·
վս այն շարժէր երկիրս ընդ նոյն·
խաւար առնէր ամենե ցուն·

Օ՜ այս հայր ասաց յառաջա գոյն.
մարգարէին ամովսած նոյն.
թէ արարից սուգ սիրել ւոյն.
իմ միածնի մահուան որդ ւոյն:
Արարածովքս ՚ի սուգ շարժ եալ.
վէմք խստագոյնքս պատառ եալ.
ըզ լուսաւորսըն խաւար եալ.
ոչ ՚ի սուգ սեւ զգեց եալ.
Անբան տարերքս իմանայ ին.
թէ սասանեցան դասքն երկնայ ին.
համաձայնեալ լինէր նո ցին.
՚ի սուգ շարժիլ ա՜ն արար չին.
Շարժէր զերկիրս զի իմաս ցին.
՚ի նըշանացն որ լինէ ին.
թէ զգաստացէք ամենե քին.
զի արարիչն է ՚ի խա չին:
Այլ ևբնակչօք ՚ի սուգ շարժ եալ.
և զլուսաւորսըն խաւար եալ.
վ՜ն որոյ վէմքըն պատառ եալ.
և վարագոյրն ընդ մէջ հերձ եալ.
Իսկ փոփոխումնէր շարժեց եալ.
և գերեզմանս շարժէր բա նալ.

մարմինք բազմացըն յարուց եալ.
զի մահն ՚ի կեանք էր փոխարկել:
Նոյն եզրնակիցս թուր զարհուրել.
յերկրէ յերկինս շարժէր զը նալ.
զՀին լուսաւորսըն խաւար եալ.
մեզ նոր պայծառ լոյս տարած եալ.
Որպէս խօսէրն ընդ մովսէ սի.
շարժմամբ միգով ՚ի սի նայի.
նոյն խաւարմամբ երկիր շար ժի.
զի նոյն ածնէր ՚ի խա չի:
Յոր ժամ նախնին մեղօք մե ռաւ.
երկիր շարժեալ ՚ի խուզ դար ձաւ.
և յորժամ նա ազատե ցաւ.
ապա երկիրս խաղաղա ցաւ:
Մարմնով ՚ի հող դարձաւ նախնին.
հոգովն ՚ի բանտըն խաւա րին.
մինչ հինգ հազար տարի ան ցին.
անդ չարչարիւր նախնեց հո գին:
Տէրն ՚ի խնդիր եկեալ նո ցին.
չարչարանօք ՚ի մահ խա չին.
մարմնով ՚ի հողն երթ առ նո սին.
հոգւովն ՚ի բանտն ուր տանջէ ին.

Ներեալ զՀոգիսն եդ ՚ի մարմին·
բազմօք յարոյց զմարմինս նո ցին·
որ ՚ի քաղաքն սուրբ մը տին·
և յայտնեցան բազմաց նո ցին։
Լա՛ որք յարեան ամենե քին·
Թ՛ով հինգ հարիւր ասի նո քին·
զի խորհրդով յարեան նո քին·
ի հինգ հազարս անցած ա մին։
Հինգ հազար ամ ՚ի տապա նին·
՚ի հազարէն հարիւքն ե կին·
առ հա՛ատչեայեն մեզ նո քին·
մինչև յառնեմք ամենե քին·
Ի հազարէն հարիւրքն ե կին·
՚ի տասնէն մին տեառն բա ժին·
իսկ յարութեան օրըն վեր ջին·
համանգամայն տեառն եղի ցին·
Ո ի զգայարանք մեր հընգե քին·
նոցին յուսով հաստատես ցին·
զի Ե հարիւրքն յերկինս ե լին·
ըստ իմաստնոց հընգից կու սին·
Լուծա՛ միջնորմն մեր ա՛րար չին·
ընդ պատուիլ փարագու րին·

նո

նորա մարմնով յերկինս ե՛ լին.
ընդ համբառնալն երկնաւո րին.
Ո՜ի որք խաչէն յառաջ յար եան.
մահ՟ չէր լուծեալ դրժել մե ռան.
որք յետ մահուան փըրկ չին յարեն.
մահ խափանեալ էր ոչ մե ռան.
Պատառեցաւ մեր թշնա մին.
ընդ պատառեալ փըշրեալ վի մին.
լաւ թէ չէաք խափեալ զնախ նին.
քան թէ մարմնով յերկինս ե լին.
Ընդ խաւարիլ լուսաւո րաց.
խաւարծածկեց զդասքըն դիւաց.
զի մարդացեալ տեսին զա՟ծ.
և վասըն մեր զայս արա րած։
Յա՛ ՚ի շարժիլ երկրիս հի ման.
դեւքն ՚ի կըսկիծ շարժեն ող բան.
մարդիկք միայն յերկինս չե լան.
այլ ՚ի սեղանըն հայրա կան։
Ընդ մեռելոց որք յառնէ ին.
հոգիք դիւացըն քաղե ին.
զի ազգ մարդկան հողեղի նին.
գոտի ածեալ տեառնէ՛ պաշ տին.

Բայց

Բայց 'ի խորհուրդ մերոյ անձին.
այս գործեցաւ 'ի ժամ խաչին.
բերցուք 'ի մեզ զաւակ բա նին.
տացուք 'ի միտ ըզ պիտա նին:
Ընդ գերեզմանս որ բանայ ին.
բացցուք զաչքս մտաց սըր տին.
ընդ մեռելոցն որք յառնէ ին.
ելցուք զըննել զփառսն անքըն նին:
Ո՜ ընդ շարժիլ երկրի սոսո րին.
շարժեալ գնասցուք յանձառե լին.
ընդ պատառիլ կարծըր վի մին.
սիրտք խըստուն մեր պատա ռին:
Ո՜ ընդ ցելուլ վարագու րին.
մեր վարագոյր մըտաց լուծ ցին.
անմիջաբար դիտել զբա րին.
առանց ժըժմաց մարմնակա նին:
Ընդ խաւարման լուսաւո րաց.
ծածկին 'ի մէնջ տեսակք չար եաց.
լոյսն որ խաւար ածէ մը տաց.
խաւարեսցի յոգւոյս յար կաց.
Ո՜ 'ընդ մահուան տ՟ն 'ի խա չին.
անդամք մարմնոյ մերոյ մեռ ցին.

 Ա

և ընդ թաղումն ա̃ծայ ին.
թաղիմք 'ի սէր մահուան Նո րին:
Եւ ընդ յառնել կենարա րին.
մասունք բարեաց հոգւոց զարթ չին.
և ընդ ցրուիլ դիւաց դա սին.
խորհուրդք չարեաց մեր ցրու եսցին:
Ընդ լոյս ծագել հոգւոց բանաւ ին.
զեղցին յանդիմքս փայլմունք գ լխին.
ընդ խաւարի դժոխոց բան տին.
տանջանարանք մեր խափա նին:
Ընդ համբառնալ առ հայր փրկչին.
միշտ վերանալ մտօք յեր կին.
զի գալստեան յօրն ահա գին.
թռիցուք ամպով ընդ առ̃ջնորին:
Եւ ընդ սրբոցն որք պսա կին.
ղդեցցուք և մեք զանճառե լին.
տալ օրհնութիւն երրեակ ան ձին.
յանցեալ ներկայս և յապառ նին:

*Յուլիս 25:

*Սման մահուան և յարութեան փեսան
՚ի Քրզ համեմատութեան:

*Տաղն 20:

Դրօշմ խորհրդ այլ զանազան.
մահու փրկչին և յարութեան.
զի որ ինչ անդ կատարեցան.
բերին ՚ի մեզ խորհրդական.
Ծարաւեցաւ տ՟րն ՚ի խաչին.
նորա զլեղի ըմպել տային.
այժմ է ծարաւ ՚ի սէր քոյին.
դու լեղի մի՛ դառնար նմին:
Մասըն մեղաց նախաստեղծին.
մեռաւ ա՟ծ բանն ՚ի խաչին.
դու մի՛ խորհիր մահ արարչին.
գործել ըզնոյն մեղս կրկին:
Պոնտիանոս որ նախ խոցեաց.
փոփոխմանեալ յետոյ պաշտեաց.
բայց դու յառաջն ասես աստ ա՟ծ.
յետոյ խոցես տիգաւ մեղաց.

Զինչ որք ընդ տէրըն պահէ ին.
վ̃ս յարուէ կարծեաց նո րին.
յետ գթելոյ մեր ՚ի մար մին.
զօրքըն պահէին թէ չկանգնի ցին:
Զնա պահէին այս պատճառ ուն.
Թէ չգողանան ասեն յար եան.
Իսկ դեւք կրծեօք շնորհին ապշեալ.
ընդ մեզ պահեն ընդ գուշաց եալ:
Յորժամ յարեաւ միշտ կենդանին.
չար պահապանքըն փախչէ ին.
յորժամ կանգնի գլորեալ հոգին.
արկածք չարեացըն հալա ծին:
Մին լուսափայլ հրեշտակ տեսին.
դասք զինուորացն փախչէ ին.
մեզ մին ազդմունք լուսոյ յայտնին.
դեւքն յայն լուսոյն յոյժ հալածին:
Կանայքն եկին նըստան ՚ի լալ.
տեսին ընդ տէրըն յարուց եալ.
յորժամ նըստիս զհոգիդ ող բալ.
զքեզ տեսանես կենդանաց եալ:
Հրեշտակն ընդ վէմըն թաւալ եաց.
ինքն ոչ լոյս ճառագայթ եաց.

շըրջեա՛ և դու զբեռըն մե ղաց·
՚ի լուսատու լիցիս բազ մաց։
Երկու հրեշտակ սպիտակա փայլ·
մէջ գիշերին կանանցն յայտն եալ·
հոգւով մարմնով լեր սպիտակեալ·
մէջ խորհըրդոց քոց խաւար եալ։
՚Ի գիշերի կանայքն ե կին·
զիւղս անուշից և խունկ բե րին·
՚ի յօծանել զտեառըն մար մին·
խորհըրդաբար մեզ ուսու ցին։
Պայ խաւարեալ մասամբք հոգին·
զիւղս արտասուաց և զխունկ բա նին·
օծցէ զմարմինն ՚ի տիպ փըրկ չին·
որ է՛ անդամք մարմնոյ նո րին։
Արիացեալ կանայքն ե կին·
՚Ի զինուորաց չերկընչէ ին·
զմահն յանձն առել վ՟ըն փըրկ չին·
ըզմահն ՚ի կեանք փոխեալ տե սին։
Արիասցուք հեղգս ՚ի բա րին·
Ընդ չարս որ զինեալ կան ՚ի մար մին·
մահացնելով զանդամք սո րին·
կենդանասցուք մեք ՚ի նո սին։

 Ար

Արտասու̂ելով հառաչէ ին.
վարըն մահճան անմահ թա նին.
լուսափայլեալ հրեշտակ տե սին.
և յարուցեալ զա̂ծ որ դին.
Արտասու̂եսցուք մեք զմեր հո գին.
որք մեղօք մեռեալ կըր կին.
զի մեզ փայլեն ազդմունք շնոր հին.
մտօք տեսանել զանճառե լին.
Ընդ լուսափայլ հրեշտակք իջին.
և զպահապանսըն փախու ցին.
ազդմունք շնորհացն 'ի մեզ յայտ նին.
չար պահապանքըն հալա ծին:
Հրեշտակ լուսոյ անդ իջա նէ.
զդասք զին̂ն որաց մեռու̂ցա նէ.
հոգին շնորհաց 'ի մեզ փայ լէ.
զմեր մարտակիցն ըսպանա նէ.
Որով ընդ հօր և ընդ հոգ ւոյն.
տամք օրհնութի̅ փառաց որդ ւոյն.
որ ըզ խորհուրդըս բարձրա գոյն.
հրաշագործեց յորդիս նախն ւոյն.

*Գլուխ 26։

Մ̃ երկրպագութեան ասանձելեացն, որ եղեն յա ռուր խաչելութեան սի. Նաև խաչին սի.

*Տունք 28։

Գործք արարչին համանգամայն.
էն սքանչելիք ամենեք եան.
զոր նախ արար յարարչու թե.
և յերկրորդին նորոգու թե.
Նա՛ ՚ի խորհուրդըս մտու թե.
նոյն և նորոյս արարչու թե.
միաւորեաց աստ զերկոս եան.
զի ինքն է մի համանգա մայն։
Մեց օր հընոյն արարչու թե.
վեց օր նորոյս նորոգու թե.
զայս մի՛ եցոյց գործով յինք եան.
ըսքանչելեօքն երկոտա սան։
Յաւուր մեծի հընոյ զատ կին.
զենման նորոյ պատարա գին.
եցոյց քո գործով մին մին.
զերկոտասան ըսքանչե լին։

Օ ի

Զի վերջին Թիւ է կատար եալ.
կըրկնեց ըզնոյն տ̃րն մարդացեալ.
զի նախ ըստեղծ զէակս իւր գոն·
Աստ կատարեաց հըզօրա բար·
Նոյն զի չէթող ինչ անկա տար·
զգործ փըրկութ̃ե մեր զոր ա րար·
վ̃ս այն 'ի խաչըն բարբառ եալ·
Թէ է համայն ինչ կատար եալ։
Բայց զառաջինըն զոր ա րար·
յետ վեց աւուրն ասէ հանգեաւ·
ոչ թէ անդ ինչ աշխատե ցաւ·
բայց գործ վերին նախկին գրեցաւ·
Աստ աշխատեալ չարչարե ցաւ·
և 'ի գերեզման եդեալ հանգեաւ·
զդժոխս աւերել մըմնով յարեաւ·
փառօք յերկինըս համբար ձաւ։
Զի յաստուծոյ են երկո քին·
նախկին ստեղծումն և երկրորդին·
զոր աստ կըրեաց մարմնով յանձին·
անդ գըրեցաւ խորհուրդ բանին։
Նոյն գայ կամաւ 'ի չարչա րանս·
առ առաքեալս երկոտա սանս·

մինըն կորեա՛ւ զինչ դեռ յանկմանս.
այլքըն մնացին յիւրենց կայանս:
Ի փրկութե՛ մեր գիշե րին.
սկըսաւ 'ի նոր ըսքանչե լին.
յորժամ ամբոխք հրէից ե կին.
զարկոյց զգետնի զամենե սին:
Նա՛ զհատեալ ունկըն մաղքո սին.
առեղծագործեց յիւրում տե ղին.
զայս երկուսեանս 'ի գիշե րին.
զայլ 'ի տա՛ընջեն գործեց մին մին.
Որ բարձրացաւ տերն 'ի խա չին.
նոյն ժամայն վէմք պատառե ին.
Երկիր շարժեալ սասանե ին.
չարչարակից լինիլ նը մին:
Նա՛ գերեզմանք բացան ինք նին.
ապա մեռեալքըն յառնէ ին.
և լուսաւորք խաւարե ին.
սուգ առնելով առ սիրե լին:
Բարձըր գոչեաց զէլի է լին.
ոչ ձայն նըրա՛ղ մահու ժա մին.
այլ և փութով էհան զո գին.
է մահ և կեանք յիւրում ձեռ քին.

Նա՛

Եւ՛ պատառեալ վարագու րին.
սուգ արար հարսն ընդ փեսայ ին.
իսկ ջուր արիւն 'ի միա սին.
մահու՛ամբս այս կենք տարածանին.
Գունկիանոսն որ զնա խոց եալ.
նոր մին աչքն էր կուրաց եալ.
ջուրն և արիւնն զկոյր աչքն եբաց.
և դաւանեաց տր և աստ ուած։
Այս սքանչելիքս երկոտա սան.
յաւուր խաչին կատարե ցան.
տր քարոզել զմն ար քայն.
երկնի և երկրի համանգա մայն։
Եւ՛ չորեքին թևքըն խա չին.
գործըս հրաշից մեզ ծանուցին.
նախ թէ չորս կողմ երկրի փըրկին.
և ապա յատուկ գործըս մին մին։
Գըլուխ խաչին զերկինս ե բաց.
պատուանդանն ըզ դժոխս քակեաց.
ձախ թևն ըզ դևսըն հալած եաց.
և աջ թևոյն ըզ մեզ փըրկ եաց.
Բռաւաթեան խաչըն կանգ նած.
՚ի չորս չորէ՛ ըզ մեզ փըրկ եաց.

՚ի խա

'ի խաւարէ' յանքուն որ դանց·
յանշէջ Հըրոյ տառնամման եաց·
Բառաւթևեան խաչըն կանգնած·
չորս Թըռնամեաց ըզ մեզ զերծեաց·
'ի մահճանէ' և 'ի մե ղաց·
յապականմանց և տանջա նաց:
Բառաւթևեանն էր ձև խա չին·
զի չորս կողմունք երկրի փըր կին·
չորեքնիւթեայ բնութ՟ն մար դին·
և որք յօրէնսըն չորս յան ցին·
Այլ և չորս ազգէր փայտ խա չին·
նոճ և կիպար ընդ արմա ւին·
և լուսաբերըն ձիթե նին·
յոր զլոյսն աստուած բևեռե ցին·
Այլ և չորս ազգ էր 'ի խա չին·
փայտն և բևեռքն որ ը̃ փըրկ չին·
փըշոց պըսակն ընդ գեղար դին·
որովք խոցեաց ըզԹըշնա մին·
Այլ և չորս էր գուշակ խա չին·
տապանն' և ցուպըն մովսէ սին·
խորովեալ գառն 'ի սեղա նին·
և ձօղով օձն յանապա տին·

Զորեք կերպեան էր ձև խա չին.
և չորս զինւորք զորն խաչե ցին.
չորս վէրք էառ յոտն և ձե ռին.
Նըստեալն յաթոռ չորեք կեր պին։
Փառք տէրութեըն քրիստո սի.
և օրհնութիւն անլըռե լի.
ընդ հօր և հոգւոյն իւր էակ ցի.
այժմ և յանկէտն յաւիտե նի։

---

*Սերբանաւորեան տառադրման շարադրո-
բեան գրքիս։ Այս բանք յորդորականք
առ ընթերցօղն։

*Տուն 33։

Բանս որ սկսաւ վս ադա մայ.
աւարտեցաւ ՚ի դէմս նո րայ.
փառք տէրութէն երեքանձ նեայ.
յանցեալն ներկայս և յապա գայ։
Խորհուրդ ունի սա զանա զան.
զոր հանճարեղքըն իմա նան.
բաղդատութիք համանգա մայն.
իսկըզըանէ մինչ ՚ի վախ ճան.

 ՚Իյա

՚Ի յադամայ առեալ պատ մէ՛·
և ՚ի քո՛ համեմա տէ՛·
Թէ որ մըտօք մանըր քընն է՛·
շատ պիտանի բան գըտա նէ՛:
Կըրկին անգամ զադամ հարցնէ՛·
կըրկին դիմօք պատասխա նէ:
ստեղծումն նախնեացն ՚ի խաչն յինդէ՛
և կըրկնակի համեմա տէ՛:
Տէր առաքել նուաստ ո գի·
զոտանաւորս շարադրե ցի·
վասն ադամայ, և եւայ ի·
և ՚ի բո՛ համեմա տի:
Ա՛յ ՚ի մըտացս իմ ժանկա լի·
ոչ բուրվառ ինչ պըղըն ձի·
տեառն օրհնութիւն վերաբու րի·
որ արծարծէ զկայծըն բա նի:
Եւ յետ սկըզբանց նախստեղծին·
և փըրկելոյ զմեզ արար չին·
մեզ պատուիրան տայ քաղցրա գին·
զի մի՛ պատժիմք որպէս նո քին:
Յորժամ տեսեր զպատիժ նո ցին·
վըշըն միոյ յանցման պըտ ղին·

կըշռեամ և դու ղյանցանս քոյ լին.
հայեաց 'ի քեզ և'թնո սին.
Սիրոյ բանիւ քեզ հրամայ եաց.
ասէ թէ յանձըն քո հայ եաց.
չափեամ ղյանցանս քո և նախ նեաց.
որ յետ տեառըն չարչարա նաց.
Ի՞նչ խաչեալ վ՜ըն քոյ ին.
և դու անդարձ կաս 'ի չա րին.
սակս մին պտղոյ տանջէր զնախ նին.
բայց քո տանջանքըն ոչ խափա նին.
Ասէ հայեաց յանձըն քոյ ին.
կըշռեամ ղյանցանս քո և նո ցին.
նց̃ միայն պատուէրք բա նին.
իսկ վ՜ըն քո տ՜րն 'ի խա չին:
Նոքա միով պըտղով յան ցին.
և վէց հազար ամ տանջէ ին.
քեզ որ անթիւ է մեղքդ ան ձին.
քանի՛ քան զայն տանջանք լի ցին:
'Ի յօրինաց բանէն առ եալ.
զոր մովսիսիւ մեզ հրամայ եալ.
հայեաց 'ի քեզ ո՛վ տառապ եալ.
եթէ քեզ զինչ կայ պատրաստ եալ.

Տրըն սիրով քեզ հրամայ   է.
հայեաց 'ի յանձըն քո ա   սէ.
քըննեա՛ ըզ քեզ և ճանա   չէ.
ոչ ինչ ունիս 'ի բնու   թէ:
Էիր դու հող ւանարգ յերկ   րի.
առեալ ստեղծի զքեզ կենդա   նի.
ետու մարմին միտք և հո   գի.
և յիմ պատկերս յօրինե   ցի:
Բաժեալ զմասունք հոգւոյ   քոյին.
և զգայարանքդ որ 'ի մար   մին.
հորհըրդաբար տըւի մին   մին.
առ 'ի յօգուտ անձին քոյ   ին:
Ինձառ կենաց լեր ցանկա   ցօղ.
երկիրս այս սուտ է ւանցա   ւոր.
թէ դու չգիտես քըննել 'ի   խոր.
միտքըդ յինէն քեզ դատա   ւոր.
Ռամիկ զմարմին քո մահա   ցու.
մի պահեր հեղգ ծոյլ և քը   նու.
հայեաց յերկինս առիս գա   լու.
աչքըդ յինէն քեզ լուսա   տու:
Իծութեանս լեր փափա   գող.
արքայութեանս իմ ժառան   գող.

    պատ

պատուիրանաց ունկըն դը   նող·
անկանջդ յինէն քեզ լըսե   ցող։
Ըննեա՛ զմահուան օրն որ է   դող·
և զդատաստանն իմ զահա   ւոր·
աղաղակեա՛ սըրտիւ բո   լոր·
լեզուդ յինէն քեզ հաւա   ջող։
Եկ դու ըզհետ իմ անխա   փան·
բարեաց գործովքըն զանա   զան·
յաւս և՚ի տուրըս շահե   կան·
ձեռքըդ յինէն քեզ գործա   րան։
Լե՛ր դու բարեաց ըշտեմա   րան·
պէս պէս գանձուց մառանա   պան·
ջանա՛ զի գանձք քո շատա   նան·
սիրտըդ յինէն քեզ գանձա   րան։
Որսալ փութա՛ զայլս 'ի բա   րին·
զանձդ օրինակ տալով նո   ցին·
կամքըդ յինէն քեզ նիւթ բա   նին·
զի քեզ պըսակք զանազա   նին։
Յիշեա՛ զխաչիլըն քո փըրկ   չին·
որ է՛ աստուած և արա   րիչ·
'ի մահուանէ զքեզ ազա   տիչ·
հաւատդ յինէն քեզ հաստա   տիչ·

   Եկ

Եկեալ 'ի միտըս դու քըն նէ.
զի՞նչ տանելոց ես յաշխար հէ.
մարմինդ ընդ քեզ հետ գալըս չէ.
խելքըդ յինէն զքեզ խըրատ տէ'։
Ականջ ունիս բանիս լը սէ.
մի կալ անհոգ թէ թող ա սէ'.
աչօքըդ լաց սըրտի՛ գո չէ'.
յանկարգութեց ըզ քեզ փո խէ,
Սարսեա՛ մարմնովդ 'ի մահ՟ա նէ'.
այլ և յահեղ դատաստա նէ'.
որ ըզ ծածուկս հրապարա կէ.
և տանջանաց հըրոյ մատ նէ'.
Յայն օրըն լաս և մըրմը ջիս.
փոշիմանեալ՝ ոչ ինչ օգ տիս.
գործք քո յայտնե՛լ՝ խայտառակիս.
յանշէջ գեհեանըն տօչո րիս։
Յածո՛ զհոգիդ տեառըն բա նին.
և միշտ հայեաց յանձըն քոյ ին.
տես թէ յորոց ես արժա նի.
անշէջ հըրոյն թէ պըսա կին,
Երթաս 'ի յարկըս տապա նին,
տըրակուսիս ամենե ՟ին,

տանջի մարմինդ 'ի մէջ հո ղին.
այլ և հոգիդ 'ի կայա նին.
Ասէ հայեաց յանձըն քոյ ին.
մինչ դեռ հոգիդ է 'ի մար մին.
ջանա՛ բախել զդուռըն փըրկ չին.
զի զոր կամիս քեզ լինի ցին։
Լուսով վառեալ զլապտեր քոյ ին.
ե՛լ ընդ առաջ մ̃բ փեսայ ին.
զի յառագաստ հարսնարա նին.
մըտցես փառօք յանճառե լին։
Սըրտի մըտօք օրհնեմք զհո գին.
փառաւո՛րեմք մարմնով զոր դին.
որ հրաւիրեաց զազգ մարդկայ ին.
'ի յառագաստ հարսնարա նին։

* Յիշատակարան։

* Տաղն 21։

Ի յութ հարիւր հայոց թվականի.
յիսուն երկու մըտել նոր ամ.
խոր հըրդաբար բանքըս դրե ցան.
'ի խրախութի սըրտից մարդ կան։

գիրք քսան և չորս ոտք ծաղկու նս·
եկեղեցւոյ եդեալ ակու նս։
Ո՛ կաթուղիկոս հայոց ազ գիս·
զոհ՛եր կարապետ օրհնեալ հո գիս·
յիշեք յաղօթըս ձեր քո րիս·
և ընդ նըմին զթըշուառ հո գիս։
Այլ և զիշխանըն մեծ սըմ բատ·
զպուրթէլ եղբայրըն իւր հա՛րզատ·
զաւ՛ակ նց ծննդեամբ ա րագ·
յաղթէս հայոց լինիլ ան հատ։
Ո՛ որս յիշեցայք առհասա րակ·
յիշեք և դուք մըտօք յըս տակ·
պահել զնոսա հոգւով սպի տակ·
տալ անթառամ փառաց պը սակ։
Այ՛ որ յիշէ զմեզ անմո ռաց·
յիշեալ լիցի ինքն առ ա՛ծ·
որ թողութիւն խընդրէ մե ղաց·
թողցի և իւրըն զոր գործ եաց·
Յիշխանութեանըն թամու րի·
որ նա տիրէր շատ աշխար հի·
տեառըն ձեռին բաժակ ոս կի·
արբուցանէ ում որ կա մի·

 Ատա

Օ ձեզ աղաչեմ ո՜վ ընթեր ցողք·
և աննախանձ օրինա կողք·
զհայրն իմ դաւիթ յիշէք մը տօք·
'ի սբ. յաղօթս ձեր արտաս ուօք։
Նաև զեղբայրն իմ ըզբար սեղ·
սբ. քահանայն և հանճա րեղ·
որ վախճանեալէր նա՛ ան մեղ·
յիշէք յաղօթս արտասուա հեղ։
Նաև և ըզմայրն իմ ըզ մե լէք·
և զմարիամ հանն իմ բա րէք·
ըզ նընջեցեալսն և զկենդա նիք·
յիշէք յաղօթս ձեր նա՛զե լէք։
Օ մեծ վարդապետն իմ դաս տաց·
գրիգոր անուն պատճառ բարեաց·
յիշէք յաղօթս ձեր առ աստ ուած·
ազգօք ուարեամբ մերձաւո րաց։
Պայծառամիտ և հանճա րեղ·
պահօղ հըսկօղ և արտաս ուեղ·
հոգւով մաքուր բնութե ան մեղ·
մեծ հըռետոր բանիւ հա մեղ։
Բանս յարմարեաց անճառագոյնս·
քըննեաց զբոլոր էից մա սունս·

գիրք

Ստանաւ՛որքս այս միտ գոյն.
հազար հարիւր է և ութ սուն.
որք ընթեռնուն մըտօք ըզ սոյն.
գտանեն շատ բանս պիտանա գոյն:
Օրհնեմք հոգւով զա՟ծ հո գին.
գովեմք մըտօք զհայրն անքըն նին.
բարեբանեմք մարմնով զոր դին.
որ ազատեաց ազգօք զնախ նին:
Ունի խորհուրդ սա զանա զան.
որ 'ի գըրոց սըրբոց ա ռան.
զընթերցողին միտքըն բա ցան.
տան իմանալ զոր 'ի սմա կան:
Բայց ըստ ճառից է սա նոր բան.
այլ ուրուրեք չերևա նան.
սա կերակուր մըտաց մարդ կան.
ճաշակողաց ըզ կեանըս տան:
Որք բաղձանօք ըզ սա կար դան.
ըզ լըսելիս հոգւոյն բա նան.
այլև մըտաց ըզ լոյսըն ծան.
քըննել զխորհինս որ 'ի սմա կան:
Բայց թէ իցէ ոք ձանձրա միտ.
պարսա՛տագէտ բանից ան կիրթ.

նա

Նա ո՛չ առնու զճաշակ բօ   նիդ·
այլ մեղադրէ բանից կար   դիդ։
Բայց որ կրդայ զսա աննա   խանձ·
գըտցէ իմաստ պայծառա   սքանչ·
փայլմունքս որ կան 'ի սմաթափանց·
ոչ են յինէն այլ 'ի բար   ձանց։
Ես որդն և հող եմ և փո   շի·
Արհամարհանք ամենայ   նի·
բայց օրհնութի՟ տեառըն շնոր   հի·
որ 'ի տըկարսըն ներգոր   ծի։
Թէ ոք ունի բան ինչ տա   կի·
ոչ անարգէ զնիւթ արծա   թի·
զի երկոքեաննեն պիտա   նի·
առ իւրաքանչիւր պատշա   ճի։

ԲԱՆՔ ՀԱՐԿԱ ՒՈՐՔ.

Եւ պատմութիւնք հոգեզուարճք, վասն նախնեացն մերոց, Ադամայ և Եւայի, քարառնաքար ասա ցեալ։

Եւ այլ զանազան ասացուածք՝ Պի տանիք և օգտակար։ Շարադր եցեալ ՚ի նոյնոյ Տէր Առաքել Վարդապետէ Սիւնեաց Եպիս կոպոսէ։ Եւ է բաժանեալ ՚ի գլուխս տասն։

1։ Մ͞ս զանազան խօսակցութեան Նախնեացն մերոց՝ Ադամայ և Նոյի ․ բարառնաբար ասացեալ։

2։ Մ͞ս թէ ընդէր այնպիսի անցք անցին ընդ Նախնիսն մեր։

3։ Ո͞պ թէ մեք պարսաւեմք այժմ զանմտութիւն Նախնեացն։

4։ Ո͞պ թէ Նախնիքն պատասխանելով բանից մերոց՝ յանդիմանեն զմեզ և խրատեն։

5։ Մ͞ս աղէկիզեալ սրտով ողբալով զինքենս Նախաստեղծիցն։

6։ Բանք նախատանաց առ օձն և առ բանսարկուն։

7։ Ո͞պ թէ դևք պատասխանեն մեզ և անմեղադրելի առնեն զինքեանս։

8։ Բանք վասն զգալի օձին, և անմարմին գազանին։

9։ Մ͞ս արարչութեն ա͞յ և համեմատութե արարածոցս առ ա͞ծ։

10։ Մ͞ս պատրանաց Նախաստեղծիցն ՚ի բանսարկուէն ՚ի ձեռն օձին։

*Գլուխ I։

*Վասն շահաւան խօսակցութեան նախ
նեացն մերոց Ադամայ և Եւայի.
Բանաստեղծաբար ասացեալ.

*Տուն 30.

Ադամ ցանկն էր ասէ.

Լնդ բանմրկճբնս յոյժ զարմացայ.
Թէնա վճէր այս քան մախայ.
ոչ հանդերձ ոչ զոլանայ.
այլ մորմոքի և կրակը
ծայ.

 Ադամ

Մագամ ցօյն տաղ։

Պատատեցար 'ի ծառդ 'ի վեր·
զկինդ արարեր չարեացդ ըն կեր·
յանձառ փառաց ըզդա հա ներ·
և քեզ անշէջ հուր վառե ցեր։
Զայնի՞ խօսիս յականջն ի ներս·
յանմահ կենացն ըզդա զըր կես·
դա աղատի զոր դու խա բես·
բայց դու զանէծքըն ժառան գես։

Մագամ ցանցն խաղ տաղ։

Մասըն սիրոյ ասաց թէ մի·
կըթեր զպըտուղ մահաբե րի·
յիմարո թեամբ ես չըլսե ցի·
յաւիտենից կենացն ե լի·

Սուտ ցօյն տաղ։

Սրբեան արբու ահեղ գա զան·
զիս խոցեցեր մինչ 'ի վախ ճան·
ասիր լինիլ աստուածա նման·
ահա դըժոխք ինձ կու մը նան·

Մագամ տաղ։

Ո՛ երդ զարեգակնէի մարմ նով·
ճառագայթեալ պայծառ լու սով։

աստ

աստուածատիպ ծաղկեալ դու նով·
ընդ հրեշտակաց պարակցե լով։

Մայր ասէ։

Մս որպէս հարսըն զարդար եալ·
և առագաստ լուսոյ կազմ եալ·
որպէս դըշխոյ փառօք ձեմ եալ·
նորանըշոյլ ճառագայթ եալ·

Որդին առ Մայր ասէ։

Օ ինչ գործեցեր կին դու և ա՛·
յինէն ծընար ինձ սատա նայ·
զպըտուղն ետուր որ ես կե րայ·
յանձառ փառացն իմ զըրկե ցայ·

Մայր ցՈրդին ասէ։

Պըտուղս այս քաղցր էր և սիրուն·
առ ինքն ունէր զմահըն թաքուն·
բայց ինձ չասաց պըղծալն զուն·
զիս մերկացոյց յանձառ լու սոյն·

Որդին առ Մայր ասէ։

Մա՛ թէ չէի տեսեալ ըզ քեզ·
զի նոր չարիք ծընար դու մեզ·
ով որ լըսօղ լինի այ քեզ·
ընդ նա շատ չար անցուցա նես·

Մայր

* Եար առ Մահմուտ ասէ: *

Ինձ վայելէ զոր դու ա սես·
պատճառ չարեաց եղէ ես քեզ·
բայց դու ականջ դիր որ լը սես·
զիս հանց խաբեաց զինչ ես ըղձեզ·

* Մահմուտ առ Եար ասէ: *

Ես 'ի սիրոյ քոյ յաղթե ցայ·
վասն այն 'ի քէն հանց խաբե ցայ·
ով որ կընոջն այլ հաւա տայ·
այսպէս չարիք լինին նը մայ:

* Եար առ Մահմուտ ասէ: *

Ես վասըն քո չար չկամե ցայ·
մն այլ փառաց զայն խորհե ցայ·
քոյ ինձ լըսելն ես չհաճե ցայ·
այլ զքեզ քան զիս առաւել տե սայ:

* Մահմուտ առ Եար ասէ: *

Եա՛ թէ չէիր ծընեալ մի նէն·
քան թէ հաներ զիս յարար չէն·
ծընցի 'ի քէն որդին կայ էն·
չարեացս առցէ քեզ փոխա րէն:

* Հոգին առ Մարմինն ասէ։ *

Ինձ լսեցեր վասըն փա ռաց·
հանդիպեցար անարգա նաց·
համբերեսցուք չարչարա նաց·
քանզի կերաք հետ երե րաց։

* Մարմինն առ Հոգին ասէ։ *

Ո մեղ ՚ի փոյց դրախտին հաներ,
Ո՚ի հող մահու դարձեալ ա ծեր·
վայ բերանոյդ քո մահա բեր·
որ զմահն յաշխարհս տարածե ցեր։

* Հոգին առ Մարմինն ասէ. *

Ինձ լսեցեր վասըն սե րոյ·
և մերկացար յանձառ լու սոյ·
պարտէր լսել քեզ աստու ծոյ·
քան թէ կընոջս ափ մի հո ղոյ։

* Մարմինն առ Հոգին ասէ։ *

Ըղ քեզ խաբեաց չար թըշնա մին·
որ հակառակ է արար չին·
իսկ դու ըղ կենակից քոյ ին·
մահացուցեր բոլորո վին։

* Սաստ ու Մեղմ ուժ. *

Նախ 'ի նմանէ ես խաբե ցայ.
աստուած լինիլ համարե ցայ.
վասն այն և քեզ զայն խորհե ցայ.
Թէ վասըն քոյ չմերժէ՛ զիս նայ.

* Մեղմ ուժ. *

Ահա՛ բանամ զբերանս ջա հօք.
աղաղակեմ հառաչա նօք.
սաստիկ գոչեմ դառն արտաս հօք.
քանզի 'ի հուրըն անկայ աղ գօք:

* Սաստ ուժ: *

Սորմոքեցաւ ուխս հո գիս.
ընդ բարբառիլ թունաւո րիս.
կըսկըծեցաւ սիրտս 'ի փո րիս.
ընդ ճաշակել դառըն պըտ ղիս:

* Մեղմ ուժ. *

Հառաչելով զանձնիմ բա խեմ.
գոչմամբ ըզսիրտըս պատա ռեմ.
ճիչ բառնալով աղաղա կեմ.
մինչև 'ի հող դարձեալ նիր հեմ:

* Եւա ասէ։ *

Քունըս հատեալէ յիմ ա չաց.
'ի սաստկագին հառաչա նաց.
երկուղք մահու զիս պաշար եաց.
զի ինձ անշէջ հուրն է վա ռած.

* Ադամ ասէ։ *

Լալով իմ սիրտս ոչ հանդար տի.
որ քան ողբամ հոգիս մա շի.
հեղձամըղձուկ լինիմ յերկ րի.
յետոյ 'ի հուրն անշիջե լէ։

* Եւա ասէ։ *

Ինձ հուր վառեալ կայ 'ի սըրտիս.
և մորմոքէ միշտ ըզ հո գիս.
ծուխ և ծըծումբ այս մըրըր կիս.
Թողու հնգչել յայսմ աշխարհիս։

* Ադամ ասէ։ *

Ես ո՞չ մոմ հալեալ դո ղամ.
հառաչանօք զանձն իմ ող բամ.
թէ որ մատնիմ 'ի դատաս տան.
աստուծոյ զինչ տամ պատաս խան։

Աշուն ասէ։

Դու որ յինէն եղեր խաբած.
այդ քան ողբաս տարակուսած.
ինձ որ պատճառ եղէ չար եաց.
տես թէ քանի հուր կայ վա ռած։

Ձմեռն ասէ։

Թէ օձըն չէր ստեղծել կմ ծառ.
և կամ պըտուղըն մահա բար.
չէաք խաբեալ մեք անպատ ճառ.
այլ մընայաք 'ի փառս ան ճառ։
Բայց դու օձին լը՛ար հեզ քեզ.
ոչ գիտելով զչարն որ ի ներս.
Թողաք ըզտ՟րն որ ստեղծ ըզ մեզ.
ծառն յուս՟ցաք թէ փառք տայ մեզ։
Թէ չէր եղեալ մեզ պատ՛ի ճան.
կամ թողեալ 'ի կամս ապաս տան.
չէաք խաբեալ որպէս ան բան.
և մերկացեալ զփառս անվախ ճան.

*Գլուխ Ջ.

*Սոյն թէ ընդէր ոտնձգեալ անդ անդէն ընդ նախնեաց ծոյ.

*Տաղս 7.

Փառք անճառին ա̃ծու Թէ.
որ զհողն ըստեղծ մ̃րդ բանին.
արար պատկեր իւր և նը ման.
Թողլով 'ի կամս իւր անձն իշ խան.
Բայց պատ̂իրան եդ և պայ ման.
չհըպիլ 'ի ծառըն գիտու Թեան.
այս ծառայն է անկ ա̂ար ժան.
և ոչ է ընծա̂ սիրոյ նը շան.
Եթէ արար ո̃ր և իշ խան.
վասն է̂ր հարկի̂ եդ պատ̂ի րան.
իսկ Թէ պատկեր իւր և նը ման.
ընդէ̂ր վըճիռ ծառայա կան.
Օ՛ այս դըժվարին է մեզ գի տել.
վասըն մըտաց անգիտու Թեան.
այլ անհասին է գիտե լի.
զի այս նըման է սեպհա կան.

 Նամ

Այլ և թէ սէր ունէր ան ճառ·
վասն էր ըստեղծ զպըտուղըն չար·
իսկ թէ խորհուրդ լա՛ ՚ինմա կայր·
վասն էր ասաց մի՛ մերձե նար:
Այո՛ և ոչ միմեանց ներ հակ·
այս քըննութեանցէ յոյժ դի մակ·
անեղ արքայն լինիլ ծա ռայ·
այս և յէակսէ անտեղ եակ·
Յետոյ ՚ի խաչ գալ արար չին·
այս խորհըրդոցէ դըժպա հակ·
այլ այս նըմանէ գիտե լի·
որ է բնութեամբ անեղ գոյ ակ·

* Գլուխ 3:

* Որպէս ընդ Դ. պարտաւորեմ այժմ շունչ տուրբին նախնեայն:

* Տուն 23:

Մեղադիր մի՛ լինիք այ լոց·
դուք որ տանջիք ՚ի խորհըրդոց
թէ չվառեիք ձեռօք ըղ բոց·
չանկանեիք անձամբ ՚ի հնոց·

Այլս

Նախ պատրաստիլ պիտէր բա նին·
և շատ խորհիլ վասըն նա րին·
զի որք անհոգ կան 'ի բա նին·
յետոյ անդարձ փոշիմա նին:
Յորժամ դու զայս բանս խմա ցար·
կենալ պիտէր ժամանա կաւ·
զի քեզ յայտնէր բանըն կարգաւ·
որ ինչ քեզ չա՛հէր և յար մար·
Իսկ դու փութով բըռնել սկըսար·
ոտն 'ի ջուր ոչ ծալած եալ·
մըտեր 'ի ծով դու անհան ձար·
և 'ի յըմպելըն խեղդե ցար:
Որդ մեծ փառաց դու ցանկացար·
այդ քեզ անհասանէր ըանհըր նար·
բայց թէ ժուժկալէիր յեր կար·
յայնժամ երթայր բանդ 'ի կատար:
Խաբմամբ օձին զպըտուղն ուտէք·
Ը՛ 'ի ամօթոյ զմերկըն ծած կէք·
բանից օձին հաւատա ցէք·
վն այն զանէծքըն ժառան գէք:
Դուք գողացայք զպըտուղ ծառին
գաղտ յեդողէն ձեզ 'ի յա դին·

վ՟ս այն առիք զպատիժ գո ղին·
մերկ թափուցեալ առ թըզե նին։
Հնազանդեցայք ձայնի օ ձին·
և ոչ բանից ձեր արար չին·
վասն այն ի հող դարձայք կըրկին·
և կերակուր եղէք դը մին։
Դուք ցանկացայք փառ՟ց ինչ նոր·
վ՟ս այն իջիք յանդունդըս խոր·
մեք հնազանդեալ սըրտի՛ բո լոր·
ելցուք ՚ի փառսըն գահա ւոր։
Պըտուղդ այդ խա՛կ է և ան հաս·
և տարաժամ դու մերձե նաս·
վ՟ս այն չառեր որում բաղ ձաս·
այլ դառնամահ միշտ կըսկը ծաս։
Ընկերացար դու ընդ օ ձին·
Լեալ թունաւո՛ր նըման նը մին·
վ՟ս այն առնուս զպատիժ նո ցին·
աստ և ՚ի հուրն յաւ՛իտե նին։
՚Ի մէջ դըրախտին չհանդարտե ցիք·
վասն այն ի ստոր երկիրս ի ջիք·
շատ հառաչմամբ աղեկե զիք·
այնմ որ էանց ոչ հասա նիք։

Աս

Սոխուք 'ի ծառն արշաւն ցեր·
մեծ փափագմամբ զպտուղն առեր
զոր կարծէիր զայն ոչ տե սեր·
այլ ըզներհակ նորին գը տեր·
Օ՛ բոլոր դըրախտըն ետ նա ձեզ·
Թէ հընազանդ լեալ ժառան գես:
զանմըտութիդ որ կայր 'ի քեզ·
և ոչ յանցանսըն գըտա նես:
Այսպէս դու մին պըտուղ կերար·
բայց զանազան չար 'ի նմա կայր·
մահ և դըժոխք որպէս տե սար·
լաց և կըսկիծ զոր ընկա լար·
Օ՛ պտուղն առիք դուք ան խորհուրդ
և ցանկութե կերայք յա գուրդ·
զմեզ յազգէ յ'ազգ մէջ այդ հուրդ·
յոր յաւիտեան տանջիմք անգութ:
Օ՛ պահն 'ի դրախտին ոչ պահե ցիք·
այլ զգողութին և ս յաւե լիք·
որկրամոլեալք դուք և մո լիք·
անհաւան չարեօք միշտ եղկե լիք·
Դուք ամ բնութեց ներ հակք·
քան զայլ ստեղծուածս այլ հեռակք·

 Թող

Թող թէ զպըտուղ մահուն կերայք·
և ոչ ասիք տեառըն՝ մե ղայք·
Ո՛վ դու անմիտ մայր մեր և Ե՛ւա·
տեսե՞ր թէ զինչ արար քեզ դա·
կարծէիր թէ նոր փառք կու տա·
արդ մերկացոյց զեղեալն ա հա·
Նախ 'ի փառաց դրախտին է հան·
երկրորդ պահէ՛ 'ի սատան ման·
երրորդ դըժոխք ձեզ կու մը նան·
և չարչարանքըն անվախ ճան:
Օ՜ խիղճ քընուես որք մեռա նին·
արդ վըճարէք դուք երկո քին·
և ժառանգէք զեոյ գեհե նին·
ուր մեղուցեալքըն տոչո րին:
Պէս պէս ողբոց և կակա նի·
և կըսկըծման որ 'ի մարմ նի·
դուք էք պատճառ ամենայ նի·
որ լըսեցիք օձին ձայ նի:
Փառք տէրութեն երեքանձն եայ·
որ զմարդն արար քառանիւթ եայ·
անտես արար զյանցանս նո րայ·
և վերըստին փըրկեաց ըզ նայ:

* Գլուխ 4.

* Որպէս թէ Նախնիքն պատասխանելով
բանից մերոց՝ յայտ ձանեն զեղ
և խրատեն։

* Տուն 12.

Մեղադիր մի՛ լինիք դուք մեզ.
զմեզ հանց խաբեաց ոչ ձեզ.
և օրինակ ոչ կայր անդ մեզ.
որպէս եղաք մեք այժըմ ձեզ։
Զմեզ մինչպըտող օձ չարըն խաբեց.
և վեց հազար ամ չարչար եաց.
ձեզ որ հազար չարիս ջամբ եաց.
տես թէ քանի՞ չար կայ պա հած։
Տեսանելով զիս խայտա ռակ.
դուք մի՛ լինիք սոյնպէս ա ռակ.
Ես ձեզ նըշան և օրի նակ.
որ չըլինիք տեառըն ներ հակ։
Ինկեալ ի միտս իմ մորմո քիմ
և տոչորեալ բոցակի զիմ.
թէ ընդէ՞ր ներհակ իմ արար չին։
ասեալ կերայ զպըտուղ ծա ռին։

Բա

Բամբալ ծընունդք իմ միա բան·
ցաւակցաբար ձեզ խըրատ տամ·
եթէ զաշխարհս ամէն ձեզ տան·
մի՛ մեղանչէք որպէս ան բան։
Ո՛հ ես տիպ ձեզ և նը շան·
կըսկըծամահ և փոշի ման·
տանջին անձինք մեր անխա բան·
վասըն միոյ պըտղոյն յանց ման։
Ռամիկ խորհուրդս անմիտու նակ·
և ցանկութիւնս բազմադի մակ·
օձն և պըտուղն ինձ հակա ռակ·
խըլեցին զիմ փառս լուսատե սակ։
Ուտեալ զպըտուղըն ցա՛ւա գին·
ճաշակեցի կամք չա րին·
ահա տանջիմ ողորմա գին·
յանցեալըն ներկայս և յապառ նին·
Յակտելըզ սիրտս ՚ի խորհըր դոյ·
սպասեմ հըրաշից ծագման լու սոյ·
զի այն որ ստեղծ զիս ՚ի հո ղոյ·
փըրկէ մահուամբ մարմնոյն իւ րոյ·
Երթեալ առի զպըտուղըն չար·
եղէ բնութեանս մահուան պատ ճառ·

ինև

ինև փրկիչն է ան հը նար·
այլ իմ ստեղծօղն առնէ ինձ ճար։
Աստուած լինիլ ես ցանկա ցայ·
քանզի բնութիս բարձրոյն բաղ ձայ·
յետոյ եկեալ նա մարմնա նայ·
յորոյ պատկերն նախկին ստեղծայ։
Լընու զփափագն իմոյ բաղձ ման·
որդի կուսին աստուածըն բան·
լինիմ ես մայր անհաս բնու թե·
և միշտ ցընծամ յարքայու թեանն·

---

*Գլուխ 5·

Մ [illegible]
նախատօնէիցն·

*Տունք 15·

Տարփամ փառացն իմ առա ջին·
այն որ կայր ինձ՚ի դըրախ տին·
վասըն մըոյ դառըն պըտ ղին·
այժմ ըզ դըիմակն ունիմ նա րին·
Լեաք ծաղկեալ որպէս շու շան·
դեմք մեր փայլէր ածո նման·

ահա

ահա՛ եղաք որպէս զան   բան.
սատանայի գոլ բնակա   րան.
Թամեալ չարիք խմիս   սին.
տատրիկ գոչմամբ ողորմա   գին.
ասեմք մեղայ քեզ անքըն   նին.
եկեալ հաշտեաց ընդ մեզ կըր   կին.
Այլ ես յինձէն փոշիման   եալ.
մարմնով մըտօք հոգիս շարժ   եալ.
Նոր հառաչմամբ առ քեզ դիմ   եալ.
Նոր նորոգման ակընկալ   եալ.
Ռամիկ մըտօք ես խաբե   ցայ.
ունընդրութեամբ օձին կորե   ցայ.
պըտղոյ ծառոյն ես ցանկա   ցայ.
մեծ տանջանօք անձնիմ ող   բայ.
Այլ ես աչօքըս ծովա   ցայ.
հիւծել սըրտիւ հոգիս ող   բայ.
տարակուսեալ անձնիմ դո   ղայ.
եկեալ 'ի միտս ասեմ մե   ղայ.
Քակտեալ նեղիմ 'ի խորհըր   դոց.
երկունք կալան զիս 'ի ցա   ւոց.
զալատեցայ յիմոց գոր   ծոց.
զօղեալ մաշիմ անձամբս 'ի   բոց.

    Ս

Աչկեալ ես մերձ եղէ ծա ռին.
հիւծեալ ՚ի դէմ մահաբե րին.
որպէս խընկոյ մասն որ ՚ի նմին.
այրեաց զբնութիւնս բոլորո վին:
Ասաց աստուած ո՛ւրես ա դամ.
ասի կամ մերկ ՚ի թաքըստ եան.
յայնժամ ասաց ինձ քաղցրա ձայն.
յորմէ՞ ծանեար զմերկըդ բնու թէ.
Լալով լըցայ ես ցա՛ւա գին.
ոչ գիտելով զպատասխա նին.
նա հարցանէր վասըն դար ձին.
այլ ես չետու մեղա նը մին.
Թէ հանդիպի քեզ սատա նայ.
մարմնատեսիլ որպէս և նա.
մի ՚ի բաղձմաց զնա համար եա.
որք մարտընջին միշտ յարա կայ.
Փորձիչըն բո՛վէ աշխար հի.
մաքրիչ ժանկոյն որ յարծա թի.
թէ դու մաքուր լինիս ան տի.
փորձիչն Է̃ քեզ այլ բան չու նի.
Ցերից իրա՛ց հոգիս տաղտ կայ.
որք մարտընչին միշ ընդ նը մա.

մար

մարմնոյ աշխարհ և սատա   նա·
յորոց սարսեալ անձնիմ դո   ղայ:
Նայ թըշնամիքս որ բըռնա   նան·
ընդդէմ անձինս և զօրա   նան·
սարսիմ սրտիւ սարսափա   կան·
և կամ ահիւ միշտ ՚ի դող   ման:
Ով ճառագայթ երեք լուս   եան·
և զօրութիւն անհասա   կան:
տուր զօրութիւն մեզ փըրկա   կան·
և ազատեա զամենես   եան:

---

*Կիւրակէ 6·

*Ընդ նախատօնաց տօ օշն նաւա բոն
առէջման:

*Տաղն 23·

Այժմ թողեալ զբանս նոց   ին·
բարուռնաբար ասեմք օ   ձին·
որ խօսելով ընդ կողակ   ցին·
Թունոք ելից զամենե   սին:
Պատերք երեքեն տըղը   կի·
ըստ իմաստնոյն սողոմ   նի·

    եր

երիցս եղեալեն եղկե լի·
եւ նիւթք չարեաց ամենայ նի:

Առ— բանաստեղծուն առէնձ։

'Ի յարարչէն դու հալած եալ·
մտեր 'ի գաղանդ այդ անիծ եալ·
կըրկին թունօք մաղձաժայթ եալ·
զմահն 'ի բնութիւնըս տարած եալ:
Լըրտեսք չարեաց մահաբե րին·
կըրկին գաղանքդ 'ի միա սին·
բարբառելով ձեր ընդ նախ նին·
յաւար առիք զամենե սին:
Խաւար մածեալ 'ի յանդըն դոց·
չարդ հըրդեհեալ 'ի խորհըր դոց·
միշտ տոչորիս անձամբդ 'ի հնոց·
եւ ո՛չ վառիս լուսովն 'ի բոց·
Ծրարեալ ունիս զչարն 'ի սըր տի·
որպէս ըզ հուր վառեալ հնո ցի·
սպասես դիպօղ ժամանա կի·
առնել հըրկէզ զամէն հո գի:
Սատակեցար որպէս գա զան·
դու մըտաւորդ ոպ զան բան·

Հեղեր ըզ մաղձ քո թունա կան·
և մեռուցեր զամենես եան։
Հատեալ է քունն 'ի քո ա չաց·
և մոռացար կամօք զաստ ուած·
որպէս հընոց չարեօք վա ռած·
ջանաս այրել զհոգիս բազ մաց։
Զայն քո մեղմիս է և քըծ նու·
սուր երկսայրի լեզուդ աղ դու·
Թոյն քո լըցեալ մաղձօք մա հու·
ժայթքես յոգիս ամէն մար դու։
Դողեալ սարսիմ 'ի քոյդ ձայ նէ·
զի որպէս հուր զհոգիս վա ռէ'·
ոչ շիջանի ոչ հանդար տէ·
այլ հըրդեհեալ բոցակի զէ'։
Ո՞իչ բառնալով 'ի քէն փախ չիմ։
և 'ի գործոց քոց հրաժար իմ։
սիրով զաստուածն իմ դաւա նիմ։
այն որ ըսպան զքեզ 'ի խա չին։
Զըհանդարտիս 'ի խորհըր դոց։
չարեօք վառեալ որպէս ըզ բոց
'ի կատարեալ կամացըդ քոց·
անձամբ մաշիս յանշէջըն հնոց։

Պատճառ եղեր մահու մարդ կան.
ընդ կողակցին խօսակցու թեան.
բայց 'ի յաւուրն այցելու թեան.
մատնիս 'ի հուրն առանց մահուան։
Զանաս հանել զմեզ 'ի կե նաց.
զըրկել կամաւ յանձառ փա ռաց.
դա ազատի յիւրն յանցա նաց.
բայց քեզ անշէջ հուրն է վառած։
Ո՛վ բանսարկու պիղծ սատա նա.
քեզ ինչ մեղաւ մայրն իմ ե ւա.
որ քան 'ի մեղս յաճախէ՛ դա.
հուր գեհենին քեզ բազմա նա։
Դու խաւարեալես 'ի սե րոյ.
և սեւացեալ 'ի յատե լոյ.
ծուխ ելանէ՛ որպէս 'ի հրոյ.
'ի յըռընկաց քոյին հո գւոյ։
Դու մախացար ընդ աստու ծոյ.
ըստ չարութեան կամացըդ քոյ.
և ընդ պատկեր նորին գե ղոյ։
կատարեցեր ըզ կամըս քոյ։
Օձ 'ի խաչ ածեր մարմ նով.
որ համբերեաց վասնիմ սե րով.

բայց

բայց դու առցես ըզնոյն փու թով.
զոր ծնարեցար չար խորհըր դով:
՚Ի հուրն անկեալ դու պապա կիս.
և տոչորեալ բոցակի ղիս.
կըսկըծամահ լեալ մորմո քիս.
և յաւիտեան ոչ աղա տիս:
Ո՛ մայրն առաջին մահացու ցեր.
և՛ ՚ի փառացըն զըրկե ցեր.
ով քեզ լինի գործով ըն կեր.
անքուն որդանցըն լինի կեր:
Ո՛ մարդն որ խաբել դու ջանացըր.
մի թէ անձինդ իրք շահե ցար.
զնա մեռուցեր և դու մե ռար.
կըրկին մահ՛ամբ ՚ի բոցն ան մար:
Այ այս գըրեալ ՚ի սաղմո սին.
ըզգուշութիւն հանուրց անձին.
թէ որոգայթքն որ պատրաս տին.
գործողքն ՚ի նոյն անկանի ցին:
Ահա՛ փըրկիչն անմահա բար.
զ՚ի քէն պատրեալն անտես չարար.
իսկ քոյ անձինդ որ չարա ցար.
կայ պատրաստեալ հուրն անդադար:

*Գլուխ 7։

*Որպէս Եէ զեւր պատասխանէն մեզ եւսն Ծնողզէսէլ սանէն շինէանս։

*Տուն II։

Մի՛ վայրապար զիս նախատէք.
և մի՛ պատճառ չարեաց ածէք.
զի դուք ձեզէն ինձ վրկայ էք.
Թէ ձեր կամաւ զ չարըն գործէք։
Թէ ես պատճառ եղէ նո րա.
իմ պատճառն ո՞վ էր դու ա սա.
որ ոք անհուն փառաց ցան կա.
անհուն չարիք լինին նր մա.
Իմ փառքըն մեծ էր քան ըզ նա.
և ես երեց քան ըզ նո սա.
տարամերժեալ յերկնից ան կա.
առանց պըտղոյ որպէս ե ծա.
Ես եղկելի եմ քան ըզ նայ
զի փըրկութեան հընար չըլ կայ.
նա էլ ՚ի փառսըն գերա կայ.
և ինձ տանջանքըն կու մը նայ։

Ես մ՚անգամ կամաւ մե ղայ․
որպէս և մայրըն ձեր ե ւայ․
նա փըրկեցաւ և ես կոր եայ․
զի թողութեան չարժանա ցայ։
Մեծ երանի ձեզ թէ գի տէք․
որ մեղուցեալ զիս նախա տէք․
հարիւր ամենն զչարըն գ՚ր ծէք․
միով բանիւ զամէնն ջըն ջէք։
Իսկ ես եղէ յոյժ եղկե լի․
որ յաստուծոյ աչացն ե լի․
հանգիստ չունիմ յայսմ աշխար հի․
և հուրն անշէջ ինձ կու պա հի։
Ծածուկ օրէնք գ՚յր հրեշտակաց․
լինիլ հնազանդ լուսոյն կե նաց․
երբ չգընացին ըստ նոյն կա մաց․
հանեալ յերկնից անկան ՚ի բ աց։
Եւ նախանձուն որ ընդ ա դամ․
չար հընարիւք դրախտէն է հան․
յոյժ յաստուծոյ աչացն ե լան․
տանջին ՚ի հուրն անշիջա կան։
Ստեղծեալ երկուքն ՚ի միա սին․
հրեշտակք նախ կին Մ՚րդըն վերջին․

փա

փառաց զր ընկեալ տարակու   սին։
ոչ գիտելով զկամքն անքըն   նին։
Մ՝իոյն պըտուղն եղև պատ   ճառ·
և միւսոյն կամքն ինքնայօ   ժար·
բայց որ անհասէ և ան   ճառ·
նա զամենայն քըննէ յեր   կար։

*Պաշտօն 8։

*Րանց վասն շգալի օծին, և անմարմին գաղանին։

*Տունն II։

Օծին ասեմք դըժնեայ չարին·
որ արբանեկէր բանսրկուին·
հիւծեց ըզմիտս նախաստեղ   ծին·
ծածուկ յուսովն որ 'ի պըտ   ղին·
Զայնիւ խախտեց զգեղ նախատպին
և ձայն գուժի' հասոյց նո   ցին·
նա խաբելով բանիւ զնախ   նին·
յոյժ խաբեցաւ ընդ խաբէ   լին։
Օձն որպէս սևէր ըզսպի   տակ·
իր կըրկնակի միմեանց ներ   հակ·

բնու

բնութիւն բարի կամք չարու նակ·
քան զայլ զ՟ռունս չարատե սակ։
Հիւսեալ գազանքդ ՚ի միա սին·
մի ոմն անհիւթ մինըն մար մին·
ոմըն խոցեաց մահճամբ զնախնին·
ոմն ըզ հոգիս գերեաց նո ցին։
Զև սիրելույ եցոյց նո ցա·
շարժեալ ըզ տուննն իւր սատա նա·
խաբխաբելով կայր ընդ նո սա·
ջանայր նենգել բնութեան նոցա։
Զայնիւ զմ՟րմինսն ՚ի հող դարձոյց·
բանիւ զհոգիսըն մահա ցոյց·
զմարմինսն ՚ի հող մահու կա ցոյց·
զհոգիսն ՚ի դժոխս էարկ ան լոյծ։
Նախ ՚ի գեհեան հուրն անկանին·
երկրորդ անքուն որդ ամբք տանջին·
երրորդ խաւարն է արտա քին·
չորրորդ սարսուռն սառնամա նին։
Ո՜վ յիս բունեալ վիշապըն չար·
ջանայ խաբել միշտ անդա դար·
ըզ տիպ մեղաց բազմանըլ կար·
միշտ ցուցանէ մըտացս ան կար։

Յա

Յարեալ 'ի մտօ անմարմնա կան·
զպատկեր մեզ զայդն զանա զան·
զերդ հայելի դէմ յանդի ման·
ւերեալ ցուցնէ մըտաց մարդ կան։
Ուժն որ ունի մտ լուսա ւոր·
յաստուած հըղեալ անձամբ բոլոր։
զնա ոչ յաղթէ աստ թունա ւոր·
և ոչ խայթել կարէ 'ի խոր։
Թաքուն երկնից ածդ յի սուս·
ստեղծօղ հօգւոյս մեր և մարմնոյս·
յայսքան ծնարից չար թըշնա մոյս·
փըրկեալ զերծո զորդիքս նախնոյս։

---

*Յուլիս 9·

*Վասն արարչութեն այլ և համեմատութե
աշխարհածնոյս առ աստուած։

*Յունիս 20·

Անհաս բնութին ածայ ին·
որ զհիւլէնն իւթանձրին
ի նըմանէ՝ զկենդանու թին·
յաւելացուցեալ հանուրց դայ ին·

 ւոյ

Հայր գոյացոյց զէակս նախ կին
այլ զբաժանումն արար որ դին
իսկ զարդարող յատուկ նո ցին.
է հրաշագործ աստուած հո գին
Օ այս մեզ յայտնեալ մարգարէին.
բանիւն երկինք եւ երկիր հաս տին.
իսկ զօրութիւնք զարդուց նո ցին.
աստուած հոգւովն կատա րին:
Հայր յօրինեաց զմարդն առա ջին.
որդին փրկեաց 'ի յերկրոր դին.
իսկ յարութեան օրըն վեր ջին.
նորոգեսցէ աստուած հո գին:
Նոյնպէս ծանեաք ըզհայր նախ կին.
և մարմնացեալ տեսաք զոր դին.
յետ համբարձմանն ածայ ին.
իջաւ առ մեզ ած հո գին
Երրորդութիւնս այս անքըն նին.
անձամբն յատուկ բնուէըն մին.
կամք և խորհուրդ և զօրու թի.
երրորդութեան ի միա սին:
Որպէս մարմին միաք և հո գին.
բնութեամբ 'ի մի մարդ հաւաքին.

վ՟

վ՟ այն պատկեր եմք անհա — սին.
երեք անձանցըն միա — կին։
Եւ յօրինակ մի երրա — կին.
արար զեղեալքս նըման նը — մին.
զի ամենայն գոյք ըստ մա — սին.
յիրս եռակի տարորո — շին։
Գործ՟լ նմանին եղեալքս նը — մին.
արարչագործ բնութիւնք սո — ցին.
զի ամենայն իր ըստ կար — գին.
զնըմանս իւրեանց միշտ ծընա — նին։
Դարձեալ կերպի՟ն գաղափա — րին.
իրօք յատուկ իրօք ինչ — մին.
զի իւրաքանչիւրըքն անհա — տին.
՚ինոյն տեսակ զանազա — նին,
Եւ այս բնութե՟ է արար — չին.
առատ բաշխել յամենե — սին.
որպէս զորդին իւր միա — ծին.
երետ ՚ի խաչ վասըն մար — դին,
Պէս պէս պարգեւքն ա՟ծայ — ին.
բաշխեալ բնութե՟ գոյեղի — նին.
իր զանազան յոյժ հրաշա — գին.
տըպաւորեալք ՚ի միա — սին,

 Սեռք

Սեւք այլ եւ այլ 'ի նոյն գոյ ին.
բազում տեսակք 'ի նոյն սե ւին.
անթիւ անհատք 'ի տեսա կին.
իւրաքանչիւր սեւից մա սին.
Ս'իմեանց աննման տեսակք նոքին.
այլ եւ 'ի նմանս ոչ նըմա նին.
անհաւասար ձեւ քանա կին.
եւ այլակերպ որակք դի մին.
Օ՜ անազան ձայնք արտաքե րին.
բարք եւ խորհուրդք դիմակք նոքին.
այլ եւ շնորհօք զանազա նին.
բախտք եւ դիպուածք առանձնակ ին:
Օ՜ այս ամ պարգեւք մա սին.
շնորհեաց ած հանուրց ան ձին.
զայլոցն այլոց ոչ տայ կըր կին.
այլ նոր յատուկ տայ առան ձին:
Օ՜ 'ի իւր բարիքն ամենե ւին.
որքան եւ տայ ոչ ըսպա ռին.
վն այն ոչ տայ այլում զայ լին.
այլ 'ի գանձէն իւր երկնայ ին.
Այնքան առատէ իւր բա րին.
եւ յորդահոս պարգեւք նո րին.

 մինչ

մինչ զի եղեալքս ամենե քին·
բարեաց նորին հաղորդակ ցին։
Որպէս փրկիչըն մեր ա սաց·
զհօր գըթութիւնըն քարո զեաց·
թէ զարեգակըն իւր փա ռաց·
ծագէ բարեացն և անբար եաց։
Արդ օրհնութի հօր և որդ ւոյ·
և շնորհաբաշխ հոգւոյն սըր բոյ·
անլըռելի ձայնիւ եր գոյ·
այժմ և յանկէտն յարաձգե լոյ։

* Գլուխ 10։

* Վասն պատրանաց նախաստեղծիցն ՚ի բան սարկուէն ՚ի ձեւն օձին, պատրաստանօք հանդերձ։

* Տուն 60։

Սայտաբըղխէտ և անսա ռակ·
քանզայլ գազանսն այլ խայտառակ
ոպ՟ բնութի մարմնոյդ է խայտ·
նոյնքան չարէքդ այլադու նակ։
Տուեր ըզ միտս նախաստեղ ծին·
խայտադրեցեր ձեռվ քոյ ին·

կերպ

կերպ զանազան գունով չա րին·
ոպ և այժմ յամենե սին։
ՈԹ երանկաց չար խորհըր դոց·
որ ի չորից կազմեալ հիւ թոց·
ի չորս տարերցն աւելուա ծոց·
'ի չորս մասանց բարեաց գոր ծոց·
Տիպ քո յոլով և զանա զան·
սպիտակ և սևըստ խորհըր դեան·
լոյս ցուցանես զկա 'քըրդ մարդ կան·
խաւար գործով չար զանա զան։
Օձըն գոչեաց յոյժ սաստկաձայն·
Եեկն առ ևա մեծ շառաչ մամբ·
Նա 'ի յահէն լեալ սասան ման·
և մոռացեալ զտուըն հրա ման։
Հիւծեաց ըզ միտս Ն․ խաստեղծ ին·
տարփմամբ թաղձալ առ ցանկա լին·
պատրեալ 'ի գեղ գունոյ պըտղին·
զիւրըն կորոյս զգեղ պատկե րին։
Զանձրախորհուրդ և անու շիմ·
և անհանձար ամենե ւին·
երբ գքեղ խաբէր օձն 'ի ծա ռին·
չասի՞ էր դու կեր ու՛ ես ուսն իմ։

Հեղ

Հեղձամըղձուկ իմ թըշնա մի·
զինչ շահեցար յայդըմ բա նի·
դու որ հաներ զադամ ան տի·
քեզ ո՛վ տայցէ զդըրախտըն տե ղի։
Նըսեմացոյց զմիտըս նախն ւոյն·
՚ի ծագմանէ անձառ լու սոյն·
և յոյժ խաւար էարկ հոգ ւոյն·
զի խաբեսցէ դիւրաւ ըզ նոյն·
Լըրթ և հայեաց ասէ ՚ի ծառն·
և առ զպըտուղն անհոգա բար·
կեր ցանկութեն ոչ ըզ ճար
զի լինիցիս աստուածա մայր։
Հիւթ առ զպըտուղն իւրայ բանին·
զի պատրեսցէ դիւրաւ զնախ նին·
և ՚ի հայելն առ ցանկա լին·
եթող զած յայնըմ վայ րին։
Ծառն որ տընկեալ կայր ՚ի դըրախտին
էր ձիւղն երկուս և բուն ըն մին·
մինըն կենաց պըտուղն բա րին·
և միւսըն չար մահաբե րին։
Օձն էր ՚ի ծառըն պատա տած·
ծածկելէր զձիւղ ծառոյն կե նաց·

իսկ

իսկ ըզմահուն եդեալ 'ի բաց·
զի երկուի նախնւոյն ա չաց:
Ռամիկ մըտօք ձեր ցաւա՛ գին·
յամեցուցէք զօձն 'ի ծա ռին·
զի խօսելով ձեր ընդ նը մին·
յաղթօղ առնէր զպատասխա նին:
Վըստա՛ն 'ի ծառն ոչ ըզ դէտ·
հայել 'ի չորս կողմն անկը րէպ·
միտքն էր 'ի բանըս ձեր ան դէպ·
կամք և խորհրդ թոյլ զոր ունէ քդ:
Ետես նա թոյլ զբնութ̃իս ձեր կոյս·
վըստահացա՛ն անտարա կոյս·
առնէր դասուց իւրոց խըրա խոյս·
և խայտալով մեծա՛ն խըն ծոյս:
Բամեալ զօրոք իւր միա բան·
անդ ժողովէր համայնգա ման·
զի հարցանէր առանձնա կան·
թէ ոչ չար գըտցէ անկ ման·
Վըստեալ 'ի ծառ դիտարա նին·
համարս առնէր զօրաց չա րին·
գունդ գունդ կլ̃մերղդասս իւրային
ընդ դէմ մեծի ախոյա նին:

Ոխն

Ոխն և նախանձն էր նիւթ բանին.
և չար մախանքն ընդ պատկե րին.
հէնք յարմարեր ընդ դէմ նո րին.
յաշխարհօրէն պատերազ մին։
Յընծայր զօրքն իւր միա բան.
կոչեալ ճծ վայր զընտրեալս մարդ կան.
զի մխիթար լիցի այն քան.
որով ինքեանք յերկնից ան կան։
Ասաց զօրացն անդընդայ ին.
մին մին բերէք զարկածք չա րին.
զոխս զանազան մեղաց ի րին.
արկեալ՝ ի պտուղ մահու ծա ռին.
Յայնժամ մրտացն անմարմնա կան.
ցուցեալ ըզ մեղըս զանա զան.
զերդ հայելի դէմ յանդի ման.
պէս պէս մեղացըն կերպա րան։
Զար խորամանկ իմ թըշնա մին.
չար հակառակ և դըժնայ ին.
Նախ խառբալեաց մըտօք զնախ նին.
Ապա եցոյց զպըտուղ ծա ռին։
Զար հիւք և չար ապընջա կան.
չար սիրելի յոյժ միա կամ.

հնուրդ որ երեկ առ ձեզ 'ի   բան.
զձեզ 'ի դրախտէն արտաքս   էհան.
Ասաց թէ զի՞ է քեզ և   հայ.
զի՞ կաս դատարկ հեզգ   Հանիմայ.
ահա քեզ ծառ արի փու   թայ.
զոր ոք ուտէ աստուածա   նայ.
Բամբաւ մասամբք խոհակա   նին:
զընկէր ըզ բանս չար գազա   նին.
զի խաբէարեալքէր միտք նո   րին.
չետուր ուղիղ զպատասխա   նին.
Եկեալ առ ծառըն կախարդ   եալ.
ետես աչօքըն խաբէար   եալ.
և ցանկացեալ աչօք շլաց   եալ.
կրթեաց ձեռօքըն չորաց   եալ:
Ճիւծեալ ըզմիտս նորին ճըմ   լէր.
որ ցանկութ. չարին հա   լէր.
մեծի՛ բաղձմամբ յոյժ փափագ   էր.
մեռեալ հոգին բան չիմա   նէր.
Ճիւծեալք 'ի կողմըն բանսարկ   ուին.
Հնազանդեցան չար գազա   նին.
և ըզ բերանս մըտաց բա   ցին.
կլանել ըզթոյնս վիշապ օ   ձին.

Յանկանալով նա ճաշա   կեր·
զմահըն բնութեն առեալ ծառ   քեր·
զմահաղձըն մահու առեալ ծը   ծեր·
զեղեղին զերդ մեղըր լողո   մեր·
Նուլլ յետ պըտղոյն ճաշակե   լոյ·
սպասէր մեծի փառաց նո   րոյ·
լինիլ ա՟ծ գեր 'ի վե   րոյ·
այնմ որ ըստեղծ զինքն 'ի հօ   ղոյ·
Նոյնժամ լինէր 'ի հիաց   ման·
յեղաշըրըջեալ փառքն խւրա   կան·
և զլուսեղէնըն պատմու   ճան·
փոխեալ խաւ՟ար զիւրով անձամբ·
Այր կըսկըծմամբ 'ի տագնա   պի·
և հառաչէր մորմոքա   լի·
այնպէս գոչէր արտասւ՟ա   լի·
որ չէ եղեալ և ոչ լի   նի·
Ո՛վ անժուժկալ և անհամ   բեր·
քեզ ասացա՟ւ թէ մի ու   տեր·
լըրբութ՟էդ որ ոչ լըսե   ցեր·
զա՟ծ 'ի խաչ բերեալ հա   ներ·
Ո՟վ սգա՟ւոր եկն առ ա   դամ·
լալով ասաց զպատճառն յանց   ման·
ո՛հ

ո՜հ միտք անքան հանասանա կան.
յառաջ պխտէր ասել զայդ բան.
Հիւթ կերակրոյն էր զ՛արթգ եղ.
և ցանկալի չըքնաղա ցեղ.
քաղցրաճաշակ էր և հա մեղ.
վ̄ն այն պատրեաց զքնուշիս անմեղ.
Թուլացուցեալ զադամըն հին.
զկինըն խաբօղ նըման օ ձին.
ասէ դու տիպ ես արար չին.
քո՛յդ ուտելով՛ի մըն ծառ կին.
Իսկ նա առեալ զպըտուղըն չար.
ոչ խորհեցաւ հանճարա բար.
Թէ ես մընամ ա̄ծ և ար դար.
յայնժամ չիշէ զոր կինս ա ռար.
Հիւծեալ խօսէր իւր կողակ ցին.
մեծ համառել քան զառա ջին.
եթող զպատուէրըքն ա̄ծայ ին.
լըռաւ կընոջն իւր խաբո ղին.
Հիւսեաց ընդ միտս է̄ բանս օ ձին.
հարկին լըսել կամէր նը մին.
իսկ ընդ հրամանս իւր արար չին.
ոչինչ հաշւէր ամենե ւին.

Սիրոյ փառացն որ 'ի նմա կայր·
'ի թանձրամած խաւար դառնայր·
և ծաղկազարդ դէմքն որ ցընծայր·
թաղձեալ 'ի սուգ մահու ող բայր·
Նոր բանսարկու և մահա ծին·
Թոյն քո անհեղէ քան զօ ձին·
զի նա խաբեաց զորդէորըն կին·
իսկ դու զնախնի մարդն առա ջին·
Ասուի հարցեալ սիրով աստ ուած·
Ուր ես ադամ մերկ թաքու ցած·
ասէ թէ կինս այս քո ստեղ ծած·
սա նոյն պըտղովըն զիս խաբ եաց։
Ոչ ողորմիս քո կողակ ցին·
այլ մատնեցեր զդա արար չին·
զպատճառն 'ի նա հաներ բա նին·
զդերին պատժեալ տեսեր կըրկին·
Բամեալ չարեքն 'ի միա սին·
ադամ և կինն իւր ընդ օ ձին·
փոխան լալոյ հառաչա գին·
զպատճառ չարեացն յա̄ծ հա նին։
Իսկ նա վըճռաւ դատաստա նին·
հատուցանէր նոցա կըր կին·

 ադ̄մ

ադամ ըղձ հացըն քըրտանայ ին.
և ա ցա՛ղք ծնանիլ զոր դին.
Նոր գուժ և մահ յ՟ծ մը տին.
նոր հառաչանք յոյժ ցա՛ւա գին.
մարմինն ՚ի հող դառնայր կըր կին.
հոգին ՚ի դուբ մահու ստո՛ւե րին.
Մ՟երժել եհան անդ ՚ի դըրախ տէն.
մերկ խայտառակ անասնօ րէն.
զգեցոյց հանդերձըս մաշկե ղէն.
մինչև ՚ի հող դարձցի անդ րէն.
Ա՟դամ կացեալ ամըս բա զում.
ինըն հարիւր և երե սուն.
դուստր և որդիք ծընա՛ւ վաթսուն.
բայց ոչ յիշ՛ին անուանք նո ցուն.
Յետ յաղթութեն իշխանըն չար.
դունդ դունդ զօրօք իւրովք խայտայր
ծափըս հարեալ զը՛ւարճա նայր.
և ոտնահարեալ մըռմը ռայր:
Սաղմէր սեղան ախորժ ինք եան.
պէս պէս ըղ մեղըս զանա զան.
զորոյ ճաշակն առեալ մարդ կան.
մնացին անյագ ՚ինոյն բաղձ ման:

Զայնպիսի գործ ցուցեալ նո ցին.
զի փափագմամբ միշտ հնազանդ ին.
և գործակալ մի մի ան ձին.
զիւրաքանչիւր արկածք չա րին.
Յայնքան դարուց ժամանա կին.
ոչ յագեցան՛ բնութ՟իս յախ տին.
այլ ոռ՟ խոզք յագարա կին.
միշտ սովամահ կայք ՚ինո սին.
Բաժեալ չարիքըս զանա զան.
կայր ՚ի պըղտոռուղն համանգա մայն.
և ընդ նախնեացըն ճաշակ ման.
բնութ՟եսս անձեաց չարն ամե նայն։
Բաժեալ ծընունդս ադամայ ին.
փրրկեալք մահու՟ամբ տ՟ն ՚ի խա չին.
տուք օրհնութ՟ի երրեակ ան ձին.
որ նորոգեաց զմեզ վերըս տին։
Պտուղն երեք չարիս գործ եաց.
նախ զմեր բնութ՟իս ՚ի մահ եած.
երկրորդ զտ՟ծ եբեր ՚ի խաչ.
երրորդ ըզդևս անանց տանջ եաց.
Այս՟ տ՟մ չարեաց դի պած.
երեք նրաց լինին ե կած.

կամ

կամ ՚ի խեղճաց կամ ՚ի մե ղաց·
կամ ՚ի դիւացըն փորձա նաց·
Օ ՚ի պըտուղներ ՚ի չորս հիւթոյ·
՚ի տարերաց չորից գո լոյ·
եցոյց և զգործ բնութեն խու րոյ·
յատուկ յատուկ ազգիս մե րոյ:
Ըստ հողոյն հող դարձոյց զադամ·
և ըստ ջրոյն ետ հեղեղ մարդ կան·
հողմն աշտարակներ բարձրու թե·
հուրն բորբոքեց զսոդոմ յայրման·
Ըստ հողոյն տայ մեզ ծուլու նալ·
և ըստ ջըրոյն չարեաց ցան կալ·
ըստ հողմոյն տայ հըպարտա նալ·
և ընդ հըրոյն յոյժ բարկա նալ:

* Յիշատակարան հատուածոյն շարադ՝
րութե Պարիսիս

* Տունք 8։

Ի յութ հարիւր հայոց թվական·
և յիսներորդ մըտեալ նոր ամ·
ոտանաւոր բանքըս գրե ցան·
հարցաբանութիւն և պատաս խան·
Տէր առաքել նըշանաւ ո գի·
շնորհաց թափուր յամենայ նի·
զոտանաւորս շարադրե ցի·
վասն ադամայ և եւայ ի·
Բանս որ պատմի համանգա մայն·
է տուն երկու հարիւր քը սան·
ունի խորհուրդ սա՛ զանա զան·
զոր հանճարեղ միտքն իմա նան·
Սիրօղք բանից և ընթեր ցօղք·
և ան նախանձ օրինա կօղք·
զերգօղս յիշէք իմովք նախ նեօք·
՚ի՞նչ աղօթս ձեր արտաս ւօք·
Օ մեծ վարդապետնիմ հանճարեղ·
գրիգորիոս հոգւովն ան մեղ·

 բա

բազում իմաստս յայտնեաց համեղ.
յիշէք յաղօթս ձեր արտասու ՙնեղ.
Յորժամ փառօք յերկնից գայցես.
և զարարածս նորոգես ցես.
զբարսեղ եղբայրն իմ որ պա քեղ.
անճառ լուսով պըսակես ցես։
Անճառ լուսոյն անքըննե լի.
երրեակ անձանցըն միա կի.
հոգւով մըտօք բանիւ լեղ ՙնի.
տացուք միշտ փառս անլըռե լի։
Օ. հայր և զորդի և զոգ հո գին.
փառաւորեմք ընդ իննեկ դա սին.
յանցեալն այժմոյս ՙապագայ ին.
և յաւիտեանս յաւիտե նին.

---

* Գիտելի՛ է աստ, զի վերջինս այս որէ՛ տասն գլխով՝ երկու ամա՛ յա ռաջ է ասացեալ քան զառաջինն որէ 26 գլխով. բայց վս՟ համառօտութե՛ն՝ ՚ի վերջն դասեցեալ է.

Նաև քեզ յուսոյն մերոյ փառք յաւի տեանս յաւիտենից. Ամէն.

*Յիշատակարան տպողի·

Օգնութեամբ և շնորհի մեծին Աստուծոյ՝ յանկելեալ աւարտեցաւ տպեցումն Գրքիս· 'Ի թվին հայոց 1170· 'ի քանիս մայիս ամսոյն· 'Ի վեհապետութեան հանուրց հայոց, Տեառն Աստուածատրոյ Երանաշնորհ և Արքաղան Կաթողիկոսի·

Եւ 'ի Հայրապետութեան սրբոյն Երուսաղէմի, Տեառն Գրիգորի շնորհազարդ եպիսկոպոսի: Եւ յաւուրս Նորոգութեան Կոստանդնուպոլսոյ, Տեառն Յովհաննիսի Աստուածաբան վարդապետի: Յորում ամի էր նուիրակ սրբոյ գահին էջմիածնի ի կոստանդնուպոլիս, Պետրոս գերապատիւ Եպիսկոպոսն աստապատցի·

Եւ տպեցաւ 'ի Տպարանի կարապետի որդի մեղաւոր և անպիտան աստուածատուրի· 'Ի մայրաքաղաքին կոստանդնուպոլսի· Հրամանաւ Նորին

վերադիտողն վերոյիշեցելոյ, պառա
տաբան քարոզչի։ Արդեամբք և գոյ
իւք քանիմի բարեսէր անձանց։ Ի
փառս Մեծութեան միոյն այ, և յօ
գուտ բարեմասնութե Ածասէր եղ
բարց։ Արդ՝ որք հանդիպիք այսմ
վայելուչ և գեղեցկայարմար Գրոց
քուկիս՝ յիշեսջիք ՚ի տէր՝ մաքուր
աղօթիւք զաշխատաւոր ծառայքս
ձերոյդ պատուականութե, զվերո
յիշեցեալ հող ոտից ամենեցուն և
բազմօք մեղօք վարակեալ զաստուա
ծատուր ծառայս ձեր զտպօղ սորին։
Նա՛ զծնօղսն իմ հանգուցեալ ըղ
կարապետն և զմարիամն։ Այլ և
ըղդեռահասակ որդեակսն իմ զմի
նասն և զյօհաննէսն։ զի կրի յոյժ աշ
խատեցան։ Այլ և զաշխատաւոր մը
շակսն տպագրութեանս, զվանեցի վար
դանն, և զերրացու թումէն։ Նա՛
դուք յիշեալ լիջիք ՚ի քէ յէ յու
սոյն մերմէ։ Ամէն։

Խսկ

Իսկ և զաշխատաւէր սրբագրող տառիս՝ զանպիտան ծառայ ծառայիցդ Այ՝ զպաղատաւոր չնչին դպիրս յիշել յաղօթս ձեր՝ յորոգ դեգերիմ։ Այլ զայս ինչ յայտ առնեմ վերապատուութեան եղբարցդ.

Զի 'ի 1166 թվին Հայոց՝ տպեցաւ Մեկնութիւն յոհաննու աւետարանին օգնութեամբն Այ, որ յայտ է։ Բայց մինչ յայնմ ժամանակի էհաս տպօղն յեզր նորին և սկսաւ շարել զտառանաւորն որ 'ի մերմէ նրբաստութէս էր շարադրեցեալ, 'ի պատճառէ՛ իմիքէ՛ ոչ կարացաք գնալ 'ի տպագրատունն և սրբագրել զշարեցեալ կապարեայսն. վասնորոյ յանփոյթ առնելոյ տպողին քանիմի ինչ տեղի սխալանս ընկալաւ։ Այլ մինչ տեսաք զտպեցեալն և ծանեաք զսխալանսն՝ տրտմութբ ոչ սակաւ էաք զգերեքս. Բայց մի կարի յոյժ դըժ

վա

վարին գոլս սրբագրել զուպեցենն՝ թողուք այնպէս, ակնունելով 'ի դէ պօղ ժամանակի 'ի վերջնում գրքի իմիք վերըստին տպել զնա ուղղա պէս թէ տէր կամեսցի։

Իսկ աստանօր 'ի վերջնում փոքրիկ այսմիկ մատենկանս՝ կամ եղև ուղ ղագրել համառօտապէս զխալանսն նո։ զի գուցէ ոչ կարացեալ ժամա նել մեր վերըստին տպեցմանն՝ մը նայցէ այնպէս թիւրեցեալ, և ուղ ղագրութին 'ի տարակուսանս։ Ո՜ է նոր իմն գոլով շարադրեցեալ՝ ոչ ունի ուրեք օրինակ։

---

*Սա այս ուղղագրութիւն ընդդէ ցեալ բառին։

5 ուղղոյն · ուղղի · ուղղոյն։
11 քնադամանդ · ուղղի · քնամանդ։
հօտի · ուղղի · հօտին։
12 հերկօր · ուղղի · հերկօղ։
քրոնաթափ · ուղղի · քրտնաթափ։

սրբա

13 սրբա · ուղղի · սըրբա ·
ճշմար · ուղղի · ճըշմար ·
կրօնից · ուղղի · կըրօնից ·
14 մաեր · ուղղի · մըտեր ·
կեանս · ուղղի · կեանըս ·
ջաղեր · ուղղի · ջեղեր ·
15 յարեաշ · ուղղի · յարեալ ·
արքայն · ուղղի · յարքայն ·
16 ադինայ · ուղղի · ադինայ ·
17 'ի Հուսանաց · ուղղի · 'ի Հոսանաց ·
լիով լիով · ուղղի · լիով ·
18 որդուդ · ուղղի · որդուդն ·
19 բանք · ուղղի · բան ·
21 իբրղ · ուղղի · իբր ըղ ·

---

* Համարքն չըտանորգութե տանցն ցուցանեն ·

Այլ որ յետ այսմ ոտանաւորի ե գեալ է թէ՝ խոստովանիմ զնա , և այլն , այս ևս անդէպ իմն եդելութէ աստ ։ Ո ի զկնի նախկին ոտանաւո րին՝ միւս այն փոքրիկ ոտանաւորն պատշաճեցեալ էր դնել· զի երկուքն

այն

այնոքիկ առ միմեանս յարմարեցնելք են։ Ուղղեալ և զնորին սխալանսն․
տագնապիր ․ ուղղի ․ տագնապակիր ։
Նսեմ ․ ուղղի ․ Նըսեմ ։
Նման ․ ուղ ․ Նըման ։

Իսկ թէպէտ այնմ գրքին քանի մի եւ երեւք առանց սրբագրութեան տպեցան 'ի սկզբանն , սակայն թէ կամիցի ոք կարէ՝ ուղղել կամ ճանաչմամբ , կամ յայլմէ՝ օրինակէ։ Մանաւանդ սրբագրեցեալքն եւ

թէ նրբապէս քննիցին՝ ոչ կա
րեն առանց սխալման մը
նալ․ զի անսխալ 'ի գործս
իւր՝ ա͞ծ միայն է։
Որում պատիւ և երկրպա
գութիւն անզրաւ
յաւիտենից։
Ամէն։

Յայտ լիցի բանասիրացդ անձանց,
զի թէպէտ վ՟ն շարադրողի գրը
քիս՝ բաղիշեցի էր գրեցեալ յօրի
նակն և մեք ևս այնպէս եդաք 'ի
սկզբանն 'ի խորագրին, սակայն տե
ղեկացաք յետոյ, որ ո՛չ է այս բաղի
շեցին, այլ՝ սիւնեցին. որ է քեռոր
դի ս՟բյն Գրիգորի տաթևացւոյն։
Որոյ ս՟բ շիրիմն է՝ այժմ 'ի յա
նապատն շատիկու. և աւա
նէ մեծամեծ ըսքանչե
լիս 'ի փառս յի՟քի
ա՟ծն մերոյ։
Որոյ մաղթանօքն ա՟ծ
տես արասցէ տէր
զյանցանս մեր.
Ամէն.

Ա. Ն. Ր. Գ.

715/83
50
ԳԱԱ Հիմնարար Գիտ. Գրադ.
FL0023407